

EL FIGAROT

*Una sola gota és capaç d'explicar
no només què fem, sinó sobretot,
qui som.*

*DO Penedès, 2700 anys
#nohiharesigal*

amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació

Unió Europea
Fons europeu agrícola
de desenvolupament rural
Europa invertint en les zones rurals

WINEinMODERATION
ELIGE | COMPARTE | CUIDA

EDITORIAL

GERROS
D'AIGUA
FREDA, UN
RERE L'ALTRE

Començo a escriure aquestes paraules que són les 11 de la nit del que hauria estat l'últim assaig de la temporada 2020, divendres 30 d'octubre, la primera al capdavant dels Castellers de Vilafranca, juntament amb el meu gran amic Sisco Benet. Els objectius marcats eren ambiciosos, però teníem el convenciment que hi podríem arribar i que el dia de Tots Sants se'n veuria el resultat.

A partir d'aquí no us explicaré res que no sapigüeu. El 2020 serà recordat com l'any del coronavirus, el Covid-19... o com n'hi vulgueu dir. Vam començar la temporada cap a finals de febrer, molt il·lusionats, amb un equip directiu i tècnic molt engrescat, amb gent jove i no tan jove, disposada a donar-ho tot per la colla. Poc ens va durar l'alegria de l'inici: després del primer assaig va arribar el confinament total. Això, com ja sabeu, no només ens va parar a nosaltres, sinó que va parar tot el món casteller... i, poc o molt, tot el món! Va ser el primer gerro d'aigua freda.

Al principi era bastant optimista i creia que aquest 2020 veuríem castells a plaça, però, a mesura que anaven passant els dies, les setmanes, els mesos..., cada cop ho veia més malament. Durant tot el confinament, la Junta i la Tècnica no vam parar de treballar ni un sol moment per la colla. Les reunions han estat setmanals, buscant fórmules per mantenir encesa la flama de la colla. Des de classes dirigides de preparació física fins a debats en directe pel canal de Youtube dels Castellers de Vilafranca. Pel que fa a la canalla, s'intentava entretenir-la amb jocs virtuals, classes especials per als menuts, etc.

Vèiem tan clar que algun dia podríem tornar a assaig que vam crear la Comissió Covid-19, que encara funciona, per dissenyar i establir un protocol molt rigorós per a la tornada als assajos. Teníem molt clar que, si tornàvem a l'activitat, havia de ser amb tota la colla, repeteixo: tota la colla. Una altra cosa és que no podríem ser-hi tots a la vegada. Per això, a la Tècnica vam plantejar fer diferents grups d'assaig i assajar cinc dies a la setmana. Fins i tot vam passar un petit qüestionari per saber si la gent volia anar a assaig o no i en una setmana el van respondre positivament més de 150 persones.

Quan semblava que la cosa anava millor i podríem començar d'una vegada, el segon gerro d'aigua freda ens va fer tirar tot el pla enrere: els rebrots de l'estiu van fer que apliquéssim el sentit comú i paréssim tota possible activitat amb grups de 20 o 30 persones. Això sí, al juliol vam organitzar un campus i dos dies a la setmana la canalla anava al local a fer activitats físiques, d'equilibri, teles, etc.

A principis d'agost, gràcies a la feina ben feta de la Comissió Covid i amb assessorament de la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya, es va presentar el pla «Tornar a l'activitat castellera després de la pandèmia Covid». Aquest document va permetre que la canalla, com a grup bombolla, comencés a fer activitats més relacionades amb els castells.

S'acostava la Festa Major, i evidentment la diada per excel·lència dels Castellers de Vilafranca: Sant Fèlix. Teníem molt clar que Sant Fèlix no es podia quedar sense cap castell. Feia molts anys que això no passava, i, com que la canalla ja començava a fer alguna coseta, ens vam plantejar enlairar un pilar el dia 30, en la recepció de l'Ajuntament a les colles de la Diada. Hauria estat la manera que la plaça més castellera no es quedés sense un castell. Però el que va passar al carrer Santa Maria el dia 29 va provocar que tot es precipités i que s'anullés la recepció de l'endemà. Tercer gerro d'aigua freda.

Passat el cop de la Festa Major, vam posar l'ull en el final de temporada. Teníem clar que aquest any no es podrien fer castells, però, com a president, i en nom de tota la Junta i la Tècnica, pensava que la nostra obligació era mantenir viva la flama de la colla. Per això vam creure oportú organitzar diversos actes per al cap de setmana de Tots Sants. Des de presentar un llibre del Jordi Bertran, a projectar el documental del Concurs del 1970 al Casal, amb el posterior debat amb els cinc caps de les colles punteres; la penjada de les lones amb els millors deu castells fets a Tots Sants; les matinades del diumenge, i el colofó a tot plegat: la foto de la colla, aquella que fa molts anys que ens fem. Era una fotografia pensada en clau Covid, complint tots els protocols establerts, mantenint distàncies de seguretat, etc. Ens hauria agradat omplir la plaça Jaume I de punts a terra i que tothom que hagués volgut, hagués pogut sortir-hi. Hauria estat molt bonic que, encara que fos per fer una foto, ens haguéssim reunit tots plegats amb la camisa i la faixa posada.

Res de tot això ha estat possible. Un altre gerro d'aigua freda ens ho va parar (el quart) i va fer que, per responsabilitat, haguéssim de posposar aquests actes. Però estic convençut que ben aviat els podrem fer.

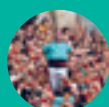
Ara el que toca és cuidar-nos, tots i totes, i lluitar de la manera que sigui possible contra aquest maleït Covid que ha provocat que el 2020 no ens haguem pogut veure les cares, que ha impedit que els més petits tenyissin el cel de color verd, que no ens ha deixat repetir les gestes que els nostres antecessors van aconseguir. No patiu, per part nostra, i crec que parlo en nom de tota la Junta i la Tècnica, farem tot el possible perquè sigui així.

Espero veure-us ben aviat amb els pantalons blancs, la camisa verda i la faixa posada. Compto amb cada un de vosaltres per tirar endavant, ara i sempre.

Més verds que mai! ●

CARLES MATA
PRESIDENT DELS
CASTELLERS DE VILAFRANCA

 @patxiverd

El Figarot
Butlletí dels
Castellers de Vilafranca
Segona època
Número 50
Març del 2021

Edita:
Castellers de Vilafranca.
Cal Figarot. General Prim, 11;
Vilafranca del Penedès
castellersdevilafranca.cat

Consell de redacció:
Pere Bolet, Francesc
Bou, Xavi Carrasco, Júlia
Carrillo, Laia Colomé,
Anna Flores, Jordi Galtés,
Montse Garriga, Raül Gon-
zález, Arnau Mañé, Dídac
Salvadó, Biel Senabre,
Josep Torreño i David
Tudela.

Col·laboradors:
Maria Alvarado, Toni Bach,
Joan Badell, Josep Anton
Bernaus, Oriol Bové,
August Bover, Xavier
Brotons, Mar Díaz, Alba
Esteve, Pere Ferrando,
Miquel Ferret, Iu Forn, Mi-
quel Gallart, Carles Mata,
Eloi Miralles, Júlia Pujol,
Pep Ribes, Xè Senabre,
Aida Serra i Maria Vall.

Foto Portada:
Sergio Ros de Mora

Disseny original:
Bildi, Martí Ferré
i Agnès Simon
bildi.net

Maquetació i impressió:
Gràfiques Kerpe SL.
Pere el Gran 16,
Vilafranca del Penedès

DL. B-29.663/86

Tots els drets reservats.
© Castellers de Vilafranca
© De les imatges i els
textos, els seus respectius
autors o drethavents.

AMB EL SUPORT DE:

AJUNTAMENT
VILAFRANCA
DEL PENEDÈS

Generalitat
de Catalunya

Diputació
Barcelona

P.3
Editorial

P.5
Sumari

P.14
**Psicologia a la canalla dels
Castellers de Vilafranca**

P.37
Sant Fèlix en són molts

P.47
**Amunt! Construccions
caHigramàtiques**

P.48
El 2019 en xifres

P.30
**2019, lluitant
fins al final!**

P.82
**Va veure Pelai Briz un intent de
castell de deu a Vilafranca?**

P.88
**'Enxaneta', 'aixecador', 'acotxador',
'cassola', cassoleta'... d'on venen
aquests mots?**

P.93
Cinquanta anys de...

P.94
**Apareix una de les fotografies més
antigues de castells, feta a Vilafranca**

P.98
Entrevista a Montse Grau

P.102
**I amb aquest
EL FIGAROT, 50!**

P.6
**Entrevista
a Sisco Benet**

P.10
**El 10 de 8,
un castell 10**

P.50
**A San Francisco, barres i estrelles...
i estelades**

P.57
**Viatge al luxe cinematogràfic
de Cannes**

P.58
2016-2019: Es lluita fins al pilar!

P.66
2016-2019: Treball, canvis per créixer

P.74
Un honor i molta sort

P.76
Fent pinya per la torre de vuit

P.78
**«Castells, torres y espedats»
a la Tarragona del 1849**

P.106
**Una colla en temps
de pandèmia**

P.108
Entrenar confinats

P.111
**Efimer, d'Oriol Vilajosana, guanya el
certamen literari**

P.114
Castells a banda

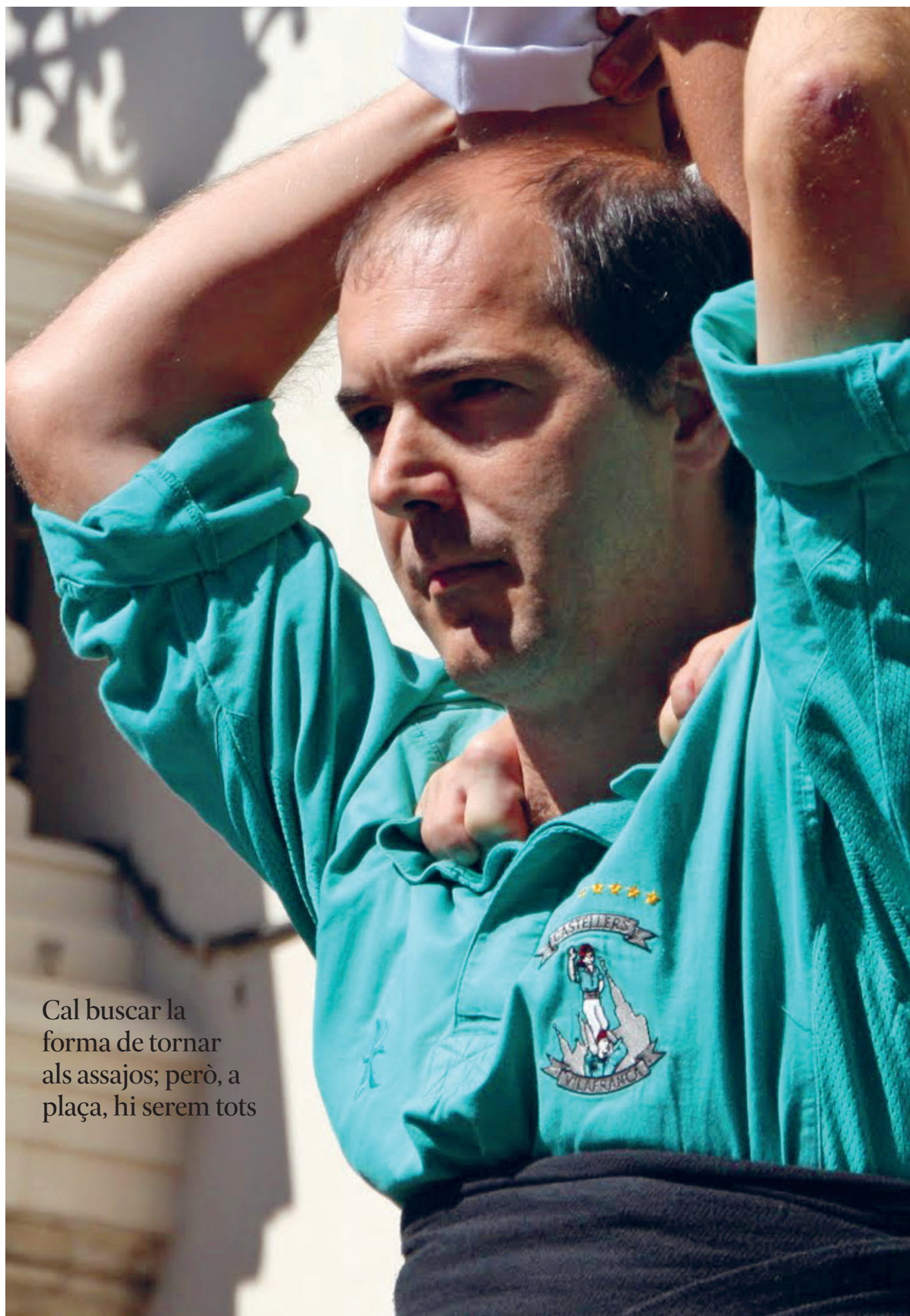
P.117
Superverd

P.120
Soca-rels i Fidelitat castellerà

P.124
En record de...

P.130
L'altra cara dels castells

Cal buscar la
forma de tornar
als assajos; però, a
plaça, hi serem tots

SISCO BENET, SI AQUEST ANY PODEM FER CASTELLS DE NOU, SERÀ UN ÈXIT

ARNAU MAÑÉ

PERIODISTA DE RTV VILAFRANCA I DE
RAC1. APASSIONAT DELS CASTELLS

 @arnaumane

ARNAU MAÑÉ. *Aquest 2021 farem castells?*

SISCO BENET. Crec que sí. Els *timings* aniran en funció de com evolucioni la pandèmia. N'hi ha d'optimistes que creuen que, a partir de l'estiu, ja hi haurà via lliure per fer activitats i d'altres que són més pessimistes que diuen que fins al 2022, res. Jo m'agafo a l'optimista. Igual que quan tothom ens deia que era impossible fer la torre de 9 o descarregar la torre de 8 sense folre. No sé què passarà, però seguirem lluitant perquè es puguin fer castells. De fet, hi va haver moments de l'any passat que vam estar a punt de fer castells a plaça.

AM. *Abans de fer castells a plaça, haurém d'assajar. Com seran els primers assajos de represa?*

SB. Es començarà només amb la canalla (intentarem reforçar la captació de canalla nova) i després, així que es pugui, començarem a obrir els assajos. Els inicis seran complexos i ens haurém d'adaptar a mesures covid; a hàbits que, quan ho dèiem a principis del 2020, sonaven estranys però als quals ens hem habituat per fer moltes activitats.

AM. *Tornarem tots els castellers als assajos?*

SB. La idea és que torni tothom, però cal buscar la fórmula per saber com fer-ho. Independentment de com assagem, a plaça hi serem tots; no hi haurà cap selecció.

AM. *Què és el que més et preocupa de la tornada als castells?*

SB. Arribar a fer els castells que estàvem fent, costarà. Ens haurém d'acostumar a tornar a guanyar-nos-ho a pols i no tindrem resultats ràpids. Haurém de batallar molt per aconseguir el que vulguem.

AM. *Quan tornarem a veure un 3 de 10 amb folre i manilles?*

SB. No ho sé (riu). Deixa'm veure primer

Arribar a fer els castells que estàvem fent, costarà. No tindrem resultats ràpids

un 3 de 8 i un 3 de 9 amb folre... Els castells depenen de molts factors i, per fer-ne un de deu pisos, es va haver de picar molta pedra. Abans de parlar de castells de deu, m'agradaria saber quan tornarem a fer una torre de 9 amb folre i manilles. Quan la vegi, et diré quan farem un 3 de 10.

AM. Per fer castells, la por sempre ha jugat un paper clau, però ara agafa una nova dimensió. Com afectarà la por de contagiar-nos en l'activitat castellera?

SB. Com la por del fracàs o la por de caure, l'hem de transformar en respecte. No podem perdre el respecte a tot el que està passant, però hem de tirar endavant. Si realment volem fer castells, hem de buscar una fórmula sense perdre el respecte ni als castells ni al coronavirus.

AM. La canalla serà clau per a la tornada als castells. Com estan, ara mateix?

SB. Hem treballat amb ells sempre que hem pogut, però hem tingut interrupcions sobtades per la situació. Per això, hem tingut dos objectius principals: mantenir el to casteller i cultivar molt el sentiment d'afecció a la colla. La canalla està bé. Són molt més intel·ligents del que ens pensem. Se'ls ha d'explicar molt bé la situació i dir clarament les coses. Tenen les mateixes pors que tenim els adults, però ràpidament les transformen en respecte. Això sí, els hem explicat molt bé com està la colla. Tenen uns ganes boges de fer castells... És bastant frustrant veure que no els pots donar més [castells] del que realment volen. Cal engrescar a canalla propera a la colla (fills, nebots i nets de castellers). Segurament no estan per pujar a un castell, però és que ara mateix no cal tampoc. I si al final no traiem una enxaneta, traurem un bon casteller.

AM. Parlem d'objectius castellers. Quina fita et poses?

SB. Si aquest 2021 podem fer castells de nou, serà un èxit. Però els objectius generals continuen intactes: fer el millor Sant Fèlix, fer els millors castells i fer castells inèdits. Però el que sobretot diria a la colla és que no pateixi, que ens tornarem a enfaixar.

AM. Tenint en compte tot el que ha passat. Com t'agradaria deixar la colla després dels quatre anys liderant-la?

SB. Hem de ser realistes. Evidentment tot ha canviat. Un dels objectius era guanyar el Concurs i per aconseguir-ho s'havia de mantenir un ritme difícil d'aguantar perquè la colla rival arrossegava una feina de molts anys i anava a l'alça. Els serà més fàcil recuperar el to i els castells (com la torre de 8 sense folre) que tenien. Té molt rodatge i la nostra torre ja necessita una renovació. Per tant, l'objectiu del Concurs s'ajorna fins d'aquí dos anys; no ens n'hem d'amagar. La resta d'objectius passen per fer castells de set com més aviat millor; de vuit, a l'estiu (si es pot), i acabar la temporada amb castells de nou.

AM. En quin moment vas decidir ser cap de colla?

SB. El juliol del 2019. Va sorgir... Ho vaig parlar amb el Carles [Mata] i vam decidir tirar-ho endavant. Quan surt la idea, no la descartes. Els Castellers de Vilafranca som una entitat molt important i un mateix sempre té els dubtes de saber si és capaç de dirigir-la o no. El primer que vaig fer va ser sondejar diferents persones per saber si s'hi implicarien.

AM. Per cert, en el cas que aquest any tampoc puguem fer castells, et plantejges allargar el teu mandat un o dos anys més?

SB. Jo no em plantejo res. Són quatre anys i dependrà de moltes situacions (personals, familiars, de colla...). Pel que fa a la Junta i la canalla, sí que hem treballat molt; però, pel que fa a castells, no hem demostrat res. No sé què passarà.

AM. Tenint en compte la situació actual, com ha estat la relació amb la Coordinadora de Colles Castelleres de Catalunya?

SB. La relació és normal, ni més ni menys. Hi ha el tema dels drets d'imatge que no s'ha resolt aquest any i després hi ha un debat profund en el món casteller que és l'estructura de la Coordinadora. S'evidencia que, econòmicament, no s'aguanta i això ens pot afectar com a colla. Per això estem-hi molt atents. ●

La canalla està bé. Tenen les mateixes pors que tenim els adults, però ràpidament les transformen en respecte

EL 10 DE 8, UN CASTELL 10

27.10.2019 Sitges, diumenge a la tarda, els Castellers de Vilafranca tornem a ser els primers a descarregar, per primer cop a la història, un castell que no s'havia fet mai

TONI BACH
CASTELLER @VERDS I REMER
@OBRERIA "JUNTS SOM IMPARABLES!"
 @TonideLloret

Una vegada més, un gran castell sortit de Cal Figarot, a fora de casa, no se l'hi dona la importància que es mereix. Al contrari, alguns sectors en fan mofa i, el més greu, altres callen. Tot acompanyat de la cançoneta que no era el dia adequat perquè a Valls s'havien carregat els dos primers 3 de 9 de la història. Com si haguéssim improvisat el 10 de 8 a la mateixa plaça! Haviem dit que el portaríem a plaça aquell diumenge i així vam fer-ho.

FACTORIA CAL FIGAROT

Ja hi estem avesats. També ens va passar amb el 3 de 8 amb l'agulla (Sitges 2006), que va ser ignorat fins que va ser el protagonista de la inoblidable diada del Catllar de 2008. També amb el 5 de 8 amb l'agulla (Reus 2009), que no ha tingut la mateixa sort ja que, encara avui, no ha rebut el tracte que es mereix ni cap valoració seriosa de la dificultat que té. El 9 de 8 amb una enxaneta (Mataró 2013), que no m'he cansat de repetir que és molt més difícil que amb tres enxanetes i que ningú ha estat capaç de rebatre-m'ho amb una anàlisi seriosa, n'és un altre cas. Vergonyosament, s'ha mantingut a les taules de puntuació amb la mateixa valoració que amb tres enxanetes. O, el cas més escandalós, el 7 de 9 amb folre (Vilafranca 2012), un castell que ningú més s'ha atrevit a portar a plaça, però que, quan els que representa que hi entenen en parlen, sempre hi passen per sobre sense fer soroll.

Durant les temporades 2013 i 2014 la colla va estrenar i descarregar nou 9 de 8. Va ser per aquests números que el 2015, en una aposta més de la nostra colla per la innovació en els castells, l'equip encapçalat pel Pere Almirall va portar a plaça el primer 10 de 7 de la història i, com ha estat sempre una característica de la colla, amb la intenció de pujar-lo un pis més. Des de fa molts anys,

preservem la tradició en els castells i alhora apostem per la innovació. Són molts els castells que hem recuperat, els que hem aixecat un pis més per primera vegada a la història, els castells nous que hem aconseguit o els que s'han començat assajar a Cal Figarot i hem descarregat per primera vegada. Les temporades presenten moltes variables i el projecte del 10 de 8, aquell any, va quedar a l'armari.

Després d'aquell primer 10 de 7, només se'n van portar a plaça dos més: l'any següent, el 29 de maig del 2016, els Capgrossos de Mataró, i el 13 de maig del 2017, els Castellers de Sant.

Un dels objectius importants del nostre projecte i sobretot de la temporada 2019 va ser treballar i estrenar el màxim de gent nova de cara al futur. No només tècnicament, sinó també transmetent el que ens ha portat a ser els millors durant tants anys: **el compromís i l'actitud en aquest compromís.**

Recuperar el projecte del 10 de 8 va ser el camí idoni i la clau de volta per portar a terme aquest objectiu. El 10 de 7, com que és un castell de set que requereix molta gent (taula 1), és complicat rodar-lo per les places. Per això, després dels dos de principi de temporada, un a l'actuació del Vermut

La gran quantitat de castellers i castelleres que participen en aquest castell al tronc permet optimitzar el nombre de proves per assajar nous castells durant tota la temporada

El 10 de 8 descarregat per primera vegada, el 27 d'octubre del 2019, a Sitges.

Foto: Toni Solé

Els números del 10 de 8

TAULA 1

PINYA	300	TRONC	50
PRIMER CORDÓ	74		
Cordons	10	Baixos	10
Crosses	20	Segons	10
Agulles	10	Terços	10
Primeres mans	10	Quarts	10
Laterals	20	Quints	10
Vents	4		
SEGON CORDÓ	30	POM DE DALT	10
Primeres mans	10	Dosos	6
Laterals	16	Cassoletes	3
Vents	4	Enxaneta	1
TERCER CORDÓ	57		
Primeres mans	10		
Laterals	16		
Vents	4		
Pinya	27		
QUART CORDÓ	57		
Primeres mans	10		
Laterals	16		
Vents	4		
Pinya	27		
CINQUÈ CORDÓ	82		
Primeres mans	10		
Laterals	20		
Vents	4		
Pinya	48		
		TOTAL 10d8	360

La durada del castell exigeix més resistència, tant física com mental, que en un de normal. No cal dir que la millora d'aquests dos punts ens serveix després per fer millor els altres castells.

de Primavera, a Cal Figarot, acompanyats de dues colles més, i l'altre el del Dia del Graller, en què tradicionalment som força gent, no el vam tornar a fer a plaça fins al viatge als EEUU (taula 2).

TRONC, PINYA I POM DE DALT

La gran quantitat de castellers i castelleres que participen en aquest castell al tronc permet optimitzar el nombre de proves per assajar nous castellers durant tota la temporada, fet que els il·lusiona i els motiva en el compromís. Vam passar del 58'30% de mitjana d'assistència a l'assaig, a principi de temporada, a un 80'23% al final, fent camí cap al desitjat 95% dels millors moments. Des del principi vam començar a rodar gent per al 4 de 8 i estrenar castellers i castelleres per poder completar l'alineació del 10 de 8. Perquè ens en fem una idea, i per posar un exemple, fixem-nos que en els quatre primers 4 de 8 de la temporada 2019 van pujar 8 segons, 7 terços i 6 quarts. En el 10 de 8, dels 50 components del tronc, 18 castellers i castelleres s'havien estrenat en les últimes quatre temporades; 13 la mateixa temporada 2019. A més, també hi van pujar 10 castellers i castelleres no habituals.

Pel que fa a la pinya, treballar en unes condicions que no són les més còmodes, condicionades pels espais entre les tres estructures, permet assajar i estrenar molts castellers en altres posicions i millorar-ne el nivell tècnic. De fet, resoldre la pinya és el que ens va fer posposar l'estrena d'aquest castell, que en principi volíem fer a Reus abans de marxar a San Francisco. Abans de l'actuació al Mercadal ja havíem fet el 10 de 7 net, però quan el posàvem a dalt la pinya no aconseguíem fixar el castell. És per això que durant el viatge a San Francisco vam completar quatre 10 de 7 per fer algunes proves en les posicions de pinya i trobar la fórmula en què la pinya treballés més còmoda.

Al pom de dalt es treballen tres equips alhora, fet que vol dir treballar tres parelles de dosos i tres cassolotes de castell de vuit, a més d'una enxaneta amb una finor i ve-

Els números del 10 de 8

TAULA 2

	DIADA	DATA	COLLA	
1r	Dia del Graller	19 d'abril 2015	Castellers de Vilafranca	●
2n	20è Aniversari	29 de maig 2016	Capgrossos de Mataró	●
3r	24è Aniversari	13 de maig 2017	Castellers de Sants	●
4t	Cal Figarot	31 de març 2019	Castellers de Vilafranca	●
5è	Dia del Graller	5 de maig 2019	Castellers de Vilafranca	●
6è	Berkeley (CA. EEUU)	8 d'octubre 2019	Castellers de Vilafranca	●
7è	Civic Center (CA. EEUU)	8 d'octubre 2019	Castellers de Vilafranca	●
8è	Stanford (CA. EEUU)	10 d'octubre 2019	Castellers de Vilafranca	●
9è	Catalan Week (CA. EEUU)	12 d'octubre 2019	Castellers de Vilafranca	●

locitat de primer nivell. Aquesta velocitat es va treballar des del primer moment i la vam anar controlant i millorant durant tota la temporada, per aconseguir el punt desitjable quan portéssim el castell a plaça. De la travessada de l'enxaneta del primer 10 de 7 de la temporada a la travessada del 10 de 8 vam aconseguir retallar 10". Els últims quatre 10 de 7 van ajudar molt a aconseguir aquest propòsit i a fer que els tres poms tinguessin més control i seguretat.

BREGAR EN CONDICIONS EXIGENTS

El 10 de 8 permet bregar-se, en qualsevol part del castell, en unes condicions més exigents. Des d'un punt de vista tècnic, s'ha d'aconseguir que els castellers millorin acompanyats de més castellers, amb tot el que això suposa. I des del punt de vista físic, la durada del castell exigeix més resistència, tant física com mental, que en un de normal. No cal dir que la millora d'aquests dos punts ens ser-

veix després per fer millor els altres castells. L'aprenentatge que ens va donar l'actitud en la complicada carregada del 10 de 8 ens va servir, al cap de quatre dies, per donar el tomb a la diada de Tots Sants, completant així la setena millor actuació de la història, amb tot descarregat.

El 10 de 8, a diferència del 9, té fotografia. A mi personalment és un castell que estèticament m'agrada molt perquè es pot apreciar bé la dimensió que té. La foto d'un dels 10 de 7 nets que vam fer al pati de Cal Figarot, el d'abans de l'actuació a Reus, permet apreciar aquesta opinió.

És per tots aquests punts: castell inèdit, gent que hi pots motivar, aspectes que s'hi poden treballar i estètica del castell, que la nota que per a mi té aquest castell és de 10, com dic al títol de l'article. Espero continuar veient-lo de color verd i que en un futur pròxim el puguem veure amb un pis més. Som-hi! ●

TOTS ELS PRIMERS CASTELLS DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA

MIQUEL FERRET

[@MiquelFerret](#)

Amb l'estrena del 10 de 8 a Sitges a l'octubre del 2019, ampliàvem una mica més la dilatada gamma de castells que hem aconseguit els Castellers de Vilafranca. En aquesta gràfica recollim les dades detallades de cadascun dels castells fets per primera vegada al llarg la nostra història.

CASTELL	ANY	POBLACIÓ	CAP DE COLLA
P de 5	1948	Sant Cugat Sesgarrigues	Oriol Rossell
T de 6	1949	Vilafranca del Penedès	Oriol Rossell
4 de 7	1949	Vilafranca del Penedès	Oriol Rossell
3 de 7	1949	Vilafranca del Penedès	Oriol Rossell
4 de 7 a (carregat)	1953	Vilafranca del Penedès	Ramon Sala
4 de 7 a	1954	Vilanova i la Geltrú	Ramon Sala
5 de 7 (carregat)	1965	Vilafranca del Penedès	Gabriel Martínez
5 de 7	1965	Barcelona	Gabriel Martínez
T de 7	1969	Igualada	Gabriel Martínez
4 de 8	1971	Vilafranca del Penedès	Lluís Giménez
P de 6 (carregat)	1971	Vilafranca del Penedès	Lluís Giménez
P de 6	1972	Vilafranca del Penedès	Lluís Giménez
3 de 8 (carregat)	1972	Tarragona	Lluís Giménez
3 de 7 ps	1973	Vilafranca del Penedès	Lluís Giménez
T de 8 f (carregada)	1973	Vilafranca del Penedès	Lluís Giménez
3 de 8	1974	Vilafranca del Penedès	Gabriel Martínez
T de 8 f	1974	Vilafranca del Penedès	Gabriel Martínez
5 de 8	1985	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
3 de 9 f (carregat)	1987	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
4 de 9 f (carregat)	1987	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
9 de 7 (3 enxanetes)	1988	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
3 de 9 f	1989	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
5 de 7 (2 pollegons)	1989	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
4 de 9 f	1990	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
9 de 7	1991	Vilafranca del Penedès	Carles Domènech
P de 7 f (carregat)	1995	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
T de 9 fm	1995	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
P de 8 fm (carregat)	1995	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
P de 7 f	1995	Reus	Francisco Moreno
4 de 8 a	1995	Gelida	Francisco Moreno
4 de 9 fa (carregat)	1995	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
6 de 7 (2+2+2 i 2 enxanetes)	1996	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
3 de 7 a	1996	Bree - Bèlgica	Francisco Moreno
Vano de 6	1996	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
4 de 9 fa	1996	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno

CASTELL	ANY	POBLACIÓ	CAP DE COLLA
P de 8 fm	1997	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
5 de 9 f (carregat)	1997	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
5 de 9 f	1997	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
3 de 10 fm (carregat)	1998	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
T de 8 (carregada)	1999	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
3 de 9 f i 4 de 9 f alhora	2001	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
P de 6 i P de 6 (carregat) alhora	2001	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
4 de 9 (carregat)	2002	Vilafranca del Penedès	Francisco Moreno
T de 9 f (carregada)	2005	Vilafranca del Penedès	Lluís Esclassans
T de 8 f i P de 7 f alhora	2006	Vilafranca del Penedès	Lluís Esclassans
3 de 8 a	2006	Sitges	Lluís Esclassans
5 de 7 a	2008	La Bisbal del Penedès	David Miret
3 de 9 fa	2009	Vilafranca del Penedès	David Miret
5 de 8 a	2009	Reus	David Miret
7 de 7	2010	Mollerussa	David Miret
T de 8	2010	Vilafranca del Penedès	David Miret
7 de 8	2011	Vilafranca del Penedès	David Miret
4 de 9	2012	Tarragona	Pere Almirall
7 de 9 f	2012	Vilafranca del Penedès	Pere Almirall
9 de 8	2013	Mataró	Pere Almirall
3 de 10 fm	2013	Vilafranca del Penedès	Pere Almirall
6 de 7 (4+2)	2014	Lieja - Bèlgica	Pere Almirall
6 de 7 a	2014	Brussel·les - Bèlgica	Pere Almirall
9 de 8 (3 enxanetes i 5 aletes)	2014	Barcelona	Pere Almirall
10 de 7	2015	Vilafranca del Penedès	Pere Almirall
8 de 7	2015	Martorell	Pere Almirall
P de 6 & P de 6	2015	Barcelona	Pere Almirall
7 de 7 a	2015	Sant Sadurní d'Anoia	Pere Almirall
7 de 8 a	2015	Torredembarra	Pere Almirall
7 de 7 aa	2015	Vilafranca del Penedès	Pere Almirall
3 de 8 ps	2016	La Bisbal del Penedès	Toni Bach
4 de 10 fm (carregat)	2016	Vilafranca del Penedès	Toni Bach
4 de 10 fm	2016	Tarragona	Toni Bach
10 de 8	2019	Sitges	Toni Bach

PSICOLOGIA A LA CANALLA DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA

Foto: Aïda Collado

Sempre hem sentit a dir que els castells són 20% tècnica i físic i 80% «coco»; que els castells ens els hem de creure, que els hem de visualitzar, que els hem de gaudir, però, per què ningú mai ens explica com hem de gestionar totes les emocions que sentim?

MARIA ALVARADO
PSICÒLOGA EDUCATIVA, CASTELLERA
I DEL 13 DE MAIG DE 1994

 @13MariaAlvarado

Després d'un 2018 que tots recordarem com l'any en què vam perdre el concurs, en què les caigudes ens van passar factura i en què, com tots, la canalla va acabar cansada i tocada emocionalment, es va decidir intentar de solucionar aquesta qüestió. És per aquest motiu que el 2019 a l'equip de canalla es va considerar que l'aspecte psicològic era un punt clau per afrontar la nova temporada, i és aquí on vaig començar a formar part del joc.

Des del meu punt de vista, incorporar la figura del suport emocional per a la canalla va ser molt positiu i, vist amb perspectiva, la iniciativa va donar fruit. La clau va ser treballar conjuntament l'equip de canalla i les famílies. Així és com sabem fer castells, així és com actuem quan hem de tirar endavant i així tornarem després de la pandèmia: treballant en equip.

GESTIONAR EMOCIONS

La temporada 2019, l'equip de canalla ens vam dedicar, entre altres feines, a abocar tota la confiança en els nens i nenes de la colla, a demostrar-los que creïem en ells i que era importantíssim treballar de manera individual i col·lectiva les pors, les frustracions i les alegries que ens donen els castells. Els que dediquem una part de la vida a fer castells sabem quanta càrrega emocional genera aquesta pràctica i com n'és, de difícil, de vegades, saber gestionar aquestes emocions. Si ens posem a la pell dels infants que s'han d'enfilat dalt del castell, encara podem entendre-ho més. Una de les fites més boniques que vam aconseguir la temporada 2019 amb la incorporació de la figura de la psicòloga a l'equip, va ser que els nens i nenes sentissin que tenien un referent adult al qual podien accedir d'una manera fàcil en un moment d'angoixa o incertesa, més enllà de poder demanar ajuda o consells tècnics. Sempre he defensat que l'èxit no va venir tan sols del fet de tenir aquest suport addicional respecte

d'altres temporades, sinó de la conscienciació en l'aspecte psicològic que es va generar a tot l'equip, des de les famílies, passant pels nens i nenes, fins a cadascun dels membres de l'equip.

De vegades és difícil treballar aquesta part emocional, que sempre es troba en els castells. Per això vam dedicar-hi molts esforços als assajos i així vam aconseguir que la intervenció a plaça fos la mínima possible. Minimitzar els moments d'angoixa a plaça ens permet gaudir dels castells en la seva plenitud, però això no sempre és possible. A plaça sorgeixen més pors i la manera com es viuen és diferent. Un dels factors que agafa un paper més important, sense dubte, és la pressió. Ens havíem trobat situacions en què s'havia d'improvisar, com quan un nen té un dolor físic. Aquesta dolença, de vegades, la causa una situació de somatització, probablement induïda per una situació d'angoixa, i per això necessita ajuda psicològica més que mèdica. La nostra tasca era parlar amb ells i entre tots plegats donar-los confiança. Realment, el que feïem era empoderar els nens i nenes. Creure en ells. La feina d'un/a psicòleg/òloga és dotar les persones d'autonomia, donar-los eines al principi i que siguin capaces de gestionar les emocions i els sentiments totes soles. Per assolir això, és fonamental generar un vincle emocional entre els nens i nenes i els adults. No hem d'oblidar que els estem educant; la canalla passa moltes hores de la seva infància al local d'assaig i a les actuacions. Moltes de les persones que formem la colla, siguin de l'equip de canalla o no, som els seus referents adults. Per aquest motiu, la nostra intervenció i el nostre suport és fonamental per al seu desenvolupament, personal i casteller.

És una sort que tinguin aquests referents diferents, perquè la majoria d'activitats d'un nen o nena que no fa castells, fora de l'ambient familiar, són amb altres infants de la seva edat. En aquesta societat tendim a dividir els nens i nenes segons l'any de naixement, com un producte amb data de fabricació. En canvi, als castells es poden relacionar amb nens de la seva edat, o no; nens del seu poble o d'un altre; amb persones adultes i

Els que dediquem una part de la vida a fer castells sabem quanta càrrega emocional genera aquesta pràctica i com n'és, de difícil, de vegades, saber gestionar aquestes emocions. Si ens posem a la pell dels infants que s'han d'enfilat dalt del castell, encara podem entendre-ho més

INFORMÀTICA - OFIMÀTICA
MOBILIARI i MATERIAL D'OFICINA

DEVELOP Distribuidors Oficials i Servei Tècnic

Partner First
Business Partner

Quality Center
Distribuidors Oficials

C/ SANT PERE, 148 TEL: 93.890.39.66
C/ MESTRE RECASENS, 3 TEL: 93.890.34.43

Vilafranca del Penedès www.ofima.cat

jOPINTu

tALLER DE SERIGRAFIA

c/ St. Pere, 23 · Vilafranca del P. · T. 93 538 65 66 · info@jopintu.com · jopintu.com

Barri Pla de Cavalls, 96
Pacs del Penedès
93 131 77 01

Reformes i rehabilitacions d'espais · Pintura
Manteniments per a empreses · Obra civil

Foto: Lins Griñó

de perfils molt diferents. Per altra banda, els nens i nenes d'una colla castellera es nodreixen de valors com ser responsable, tenir compromís, compartir, cooperar...I és realment una meravella i una oportunitat que no trobem en altres activitats.

LA POR

La gran protagonista moltes vegades és la por. La por és una emoció estretament relacionada amb els castells, sobretot quan s'és petit. És normal tenir por; se n'ha de tenir. Tenir por vol dir estar viu. Si no tinguessin por, no tindrien respecte per allò que estan fent. La millor manera per canalitzar aquesta por és parlant-ne, donant veu als nens i nenes i fer-los veure que tots, en algun moment, també tenim por. Ens vam focalitzar molt en el treball entre iguals, fent que parlessin entre ells i elles d'aquestes pors i donant-los espai per compartir vivències. Tots tenen aquest sentiment i poden compartir experiències similars que, potser jo, o una altra persona de la colla, no pot viure amb ells. I, com sempre, l'objectiu és empoderar-los i donar-los eines perquè puguin gaudir de la manera més sana possible d'una de les activitats que més els omple.

Jo tendixo molt a parlar de totes les altres emocions i sentiments que apareixen a partir de l'activitat castellera. No tot és por. Força vegades, les persones creuen que els nens tan sols senten por i que és una sensació que han de superar i prou. Però, què és la por? La por és una emoció que relacionem amb certes situacions i, com deia sempre als nens, es tracta d'una lluita en què nosaltres hem de guanyar. La nostra canalla guanyava la «rateta» aprenent a gestionar aquestes situacions en què la por semblava l'única protagonista, però no ho era.

Els castells són molt més que por. Els castells són una activitat emocional, vibrant i que té aquell no se què que ens enganxa a tots, i aquest no sé què és la capacitat de fer-nos sentir vius. ●

La por és una emoció estretament relacionada amb els castells, sobretot quan s'és petit. És normal tenir por; se n'ha de tenir. Tenir por vol dir estar viu. Si no tinguessin por, no tindrien respecte per allò que estan fent

---

Foto: Christian Muñoz

01.11.2019

Diada de
Tots Sants

Castells:
Pd4, id3d10fm, Td9fm, 4d9,
3d10fm, Pd8fm i 10Pd4

Foto: Xavi Vicente

2019 LLUITANT FINS AL FINAL!

17.03.2019 Actuació a
Pacs del Penedès**Actuació amb:**
Castellers de Mediona**Castells:**
4d7a, 5d7, 3d7a, pd5 i 4Pd4**24.03.2019**Actuació a
Sant Cugat Sesgarrigues**Castells:**
3d7a, 4d7, 5d7, 7d7, 4d7a i 8Pd4**31.03.2019**

Diada de Cal Figarot

Actuació amb:
Castellers de Sant Pere i Sant Pau
Castellers de la Sagrada Família**Castells:**
10d7, 4d8, 5d7 i Pd6 (c), 4Pd4

Fotos: José Paredes

07.04.2019

Actuació a
Cal Cassanyes
i a Castellet

Castells a Cal Cassanyes:
Pd5

Castells a Castellet:
5d7, Td7, 3d7a, 4d8, 4d7a i 4Pd4

28.04.2019

Fira de Primavera
de Martorell

Actuació amb:
Vaillets de Gelida
Castellers d'Esparreguera

Castells:
3d8, id4d8, 4d8, idTd7, Td7, 2Pd5 i 4Pd4

05.05.2019

XXVI Dia del Graller

Castells:
4d7a, 3d8, Td7, 4d8, 10d7, Pd6 i Pd4

Fotos: José Paredes

gràfiques

C. Progrés, 45 (Ctra. de Sant Martí)
08720 Vilafranca del Penedès
Tel. 93 890 19 85
voisinmateu@voisinmateu.cat
www.voisinmateu.cat

Av. Mediterrània, 1-3, 2n A
08720 Vilafranca del Penedès
Mòbil 667 718 861 · 661 863 428
estranyjordi@gmail.com
www.pintorsjordiestrany.com

DES DE 1940

MASÓ

• FRESC I DE PROXIMITAT •

Vilafranca del Penedès
Mercat Sant Salvador
Tel: 93 817 42 24

Plaça Vall del Castell, 7
Tel: 93 817 37 15

Olèrdola
Av. Vilafranca del Penedès, 23-25
[Pol. Ind. Sant Pere Molanta]
Tel: 93 892 46 69

Abrera
Mercat Municipal d'Abrera
Tel: 93 770 17 74

Vilanova i la Geltrú
Josep Coroleu, 75-77 Baixos

12.05.2019 Gran Premi de F1
a Montmeló**Castells:**

5d7, 7d7, Td7, 3d7a i 4d7a

18.05.2019

Primavera de vins

Castells:

4d7, 3d7, Td6, pd5 i Pd4

19.05.2019

Fires de Maig

Actuació amb:

Xicots de Vilafranca

Castells:

Pd5, 3d9f, id4d9f, id4d9f, 4d8, idTd7 i 2Pd5

1R CASTELL
DE 9 DE LA
TEMPORADA

Fotos: José Paredes

01.06.2019 Campus Joan Amades
Sant Quintí de Mediona**Actuació amb:**
Moixiganguers d'Igualada**Castells:**
Pd5, 3d9f (c) i 4Pd4**09.06.2019**Actuació a
l'Hospitalet de Llobregat**Actuació amb:**
Castellers del Prat de Llobregat
Colla Jove de l'Hospitalet
Minyons de Terrassa**Castells:**
Pd4, Pd5, 4d8, 3d9f, Td7, Pd6 i 5Pd4**15.06.2019**

Nit dels xarel·los

Castells:
4Pd4, 7d7, 3d8, Td8f, 4d8 i Pd6

Fotos: José Paredes

21.06.2019

Assaig/Actuació
a Cal Figarot

Castells:

4d8, 3d8, Td7, 5d7, 4d7a i Pd6

29.06.2019

Actuació a
Lloret de Mar

Actuació amb:

Marrecs de Salt
Castellers de l'Alt Maresme

Castells:

Pd5, 4d8, 3d8, Td8f, Pd6 i 4Pd4

Fotos: José Paredes

06.07.2019

Diada del Pla de la Seu

Actuació amb:
Castellers de Sants
Xiquets de Tarragona

Castells:
id 3d9f, 3d9f, id 4d9f, 4d9f, Td8f, Pd7f i 5Pd4

Fotos: M. Rosa Ferré i José Paredes

07.07.2019

Inauguració de la remodelació de Cal Figarot

Castells:
5d7, 4d8, 3d8, Td8f, 4d7a i Pd6

13.07.2019 Diada de Les Cultures
a Altafulla**Actuació amb:**Castellers d'Altafulla
Colla Vella dels Xiquets de Valls
Xiquets de Tarragona**Castells:**

3d9f, id 4d9f, 4d9f, Td8f, Pd7f i 5Pd4

21.07.2019

Les Santes

Actuació amb: Minyons de Terrassa
Capgrossos de Mataró**Castells:**

Pd4, 3d9f, Td9fm, 4d9f (c), Pd7f i 4Pd4

27.07.2019XXXIV aniversari
de Cal Figarot**Actuació amb:**

Bordegassos de Vilanova

Castells:

4d8a, id 4d9f, 3d9f, 4d9f i Pd7f

1R CASTELL
GAMMA EXTRA
TEMPORADA

Fotos: M. Rosa Ferré, Lins Grinyó i José Paredes

03.08.2019

Diada de la Festa Major de Vilanova i la Geltrú

1R CASTELL DE 10 DE LA TEMPORADA

Actuació amb:
Bordegassos de Vilanova
Colla Jove Xiquets
de Tarragona

Castells:
Pd4, Td9fm, 3d10fm (c),
4d9f, Pd7f i 6Pd4

Foto: José Paredes

TORNADA A CASA

Genoll, peu, peu... sisens col·locats, mirades de complicitat i castell carregat: 3 de 10 amb folre i manilles carregat pels Castellers de Vilafranca!, aquí, a casa!

MAR DIAZ MIRANDA
LA REVOLUCIÓ SERÀ FEMINISTA
O NO SERÀ!!!
CASTELLERA DELS @VERDS
@3mardiaz

En tornar a trepitjar aquesta plaça -la plaça on vaig créixer com a casteller-, era inevitable no pensar en tots els moments viscuts; però era el moment d'iniciar la diada i de deixar de banda els records i de començar a crear-ne de nous.

Em vaig estrènyer bé la faixa... i cap amunt! La confiança i la convicció era present en cada instant del castell: pujada fina, ràpida... torre de 9 amb folre i manilles carregada i descarregada! La sensació en baixar d'aquell castell era bestial: quina forma d'obrir plaça! La torre ens obria les portes del gran repte: el 3 de 10.

En el camí de l'Ajuntament cap al castell em vaig trobar amb somriures, abraçades, cares de convicció i força. Un petó de l'Aïda i cap amunt! Genoll, peu, peu... sisens col·locats, mirades de complicitat i castell carregat: 3 de 10 amb folre i manilles carregat pels Castellers de Vilafranca!, aquí, a casa! Un tremolí dominava el castell... però érem allà! Aixecador i enxaneta fora, venia el moment àlgid, la baixada de dosos. Ja el teníem! Ja l'estava visualitzant!, però va acabar cedint en els últims instants...

En sortir de la pinya del 3 de 10 em vaig quedar una mica parada. No sabia quina sensació sentia: alegria pel que acabava de fer o impotència perquè ho havíem tingut a tocar. No era el moment, però, de pensar en això. L'actuació seguia i el castell que ens quedava per fer no l'havíem de menysprear per ser el castell més petit de la diada: el 4 de 9 amb folre. Amb alguns canvis, vam decidir tirar-lo amunt. Va ser un castell prou ferm i segur fins a la carregada. Recordo tenir la Maria al costat. I cada cop més lluny... fins al punt de deixar-nos anar. Va ser un castell molt èpic i molt important.

Vam arrodonir la gran actuació amb un pilar de 7 que ja li picava l'ullet al de 8. ●

Fotos: Arnau Alcalà, M. Rosa Ferré i José Paredes

CAN VIRGILI

SOM L'HORA DEL PATI DEL VI

VOLS COMPRAR? can-virgili.com/botiga **CODI -10% "FIGAROTLHOSTIA"**

Masia Farreny, s/n · 08734 Sant Miquel d'Olèrdola (Barcelona)

T (+34) 938 974 411 · info@can-virgili.com · [@canvirgili](https://www.instagram.com/canvirgili)

15.08.2019 Festa Major de
la Bisbal del Penedès**Actuació amb:**Colla Casteller de la Bisbal del Penedès
Colla Vella dels Xiquets de Valls
Colla Joves Xiquets de Valls**Castells:**

Pd5, 4d9f, Td9fm, 3d9f, Pd7f (c) i 6 Pd4

17.08.2019 Festa Major
de Gràcia**Actuació amb:**Castellers de la Vila de Gràcia
Xiquets de Reus
Colla Joves Xiquets de Valls**Castells:**

Pd4, 4d9f (c) i Vd5

24.08.2019

El Catllar

Actuació amb: Colla Vella dels Xiquets de Valls
Colla Jove Xiquets de Tarragona**Castells:**

3d9f, 4d9f, 3d8a (c), Pd6 i 4 Pd4

Fotos: Lins Grifó, M. Rosa Ferré i José Paredes

25.08.2019

Festa Major de l'Arboç

Actuació amb:
Minyons de l'Arboç
Colla Vella dels
Xiquets de Valls
Colla Jove Xiquets
de Tarragona

Castells:
Td9fm, 3d10fm (c), 4d9f,
Pd7f i 6 Pd4

Foto: Xavi Hurtado

DEL CEL A LA TERRA EN QÜESTIÓ DE SEGONS

AÏDA SERRA

 aaida_serra

Assaig i suor. L'objectiu de l'Arboç era clar, i més encara després d'una Diada de les Neus en què el 3 de 10 amb folre i manilles quedava «tan sols» en coronat. Suor i més assaig per, a més, estrenar un 3 de 9 amb folre i agulla que transmetia molt bones vibracions.

Assaig... I sona el despertador quan els raigs de sol ja fa estona que saluden en aquest diumenge d'agost, un 25 d'agost que sembla prometre grans experiències. Fa dies que penso en aquesta diada, sobretot després del meu primer «mig contacte» amb el 3 de 10 de fa poc més de dues setmanes. Primer castell de deu de la meua vida al pis de setens: poca experiència en aquella alçada, però moltes ganes i perseverança des que tinc aquesta oportunitat. Repasso els meus rituals d'abans de les diades, miro les dues camises d'actuació que tinc i penso a estrenar la nova, però em decanto per «la de sempre», la que conviu amb mi des de fa escassos mesos i que té un botó blau cosit a la part baixa per recordar-me quins són els meus orígens. Fet i fet, aquesta ja ha descarregat castells i també ha fet llenyes. Alguna experiència deu tenir que em pugui anar bé.

La sensació general és bona, potser alguns es neguitegen perquè actuem amb la Colla Vella dels Xiquets de Valls, però com que per mi tota aquesta fallera competitiva és encara molt nova, no em distreu dels meus pensaments.

El primer castell, la torre de 9 amb folre i manilles, no és per res la millor que hem assolit ni transmet aquella confiança que hauria d'endollar-nos a encarar el repte del tres emmanillat. La sensació de cert neguit col·lectiu i un primer intent desmuntat no milloren gaire l'ambient. Amunt! I amunt que va el tres, malgrat trontollar més del compte i veure que cada cop és més difícil esborrar alguns mals pensaments. Un cop tot dalt, la sensació de fragilitat sembla ser pertot. L'alçada s'accentua i tothom de segur que posa la ment uns segons en blanc i transpira la màxima energia possible. Una lluita interna i col·lectiva per defensar cadascuna de les posicions d'aquell castell

que sembla no voler-se deixar fer, i de sobte... aquells segons eterns d'aparent silenci de tot i de res em sobrevenen. De cop la ingravidesa apareix i dura un instant que sembla no acabar. I tots som un garbuix de cossos amuntegats els uns sobre els altres. Gemecs, esbufecs i suor... Intento moure'm sobre la pinya per poder sortir i deixar pas als que tinc a sota, però amb prou feines puc moure els braços. Hores més tard i després de moments d'angoixa i de por, es confirma el pitjor: radi dret i húmer esquerre fracturats. A cinc dies de la Diada de Sant Fèlix, amb la feina a mig fer i el cor encongit, em trobo cara a cara amb un dels pitjors moments de la meua vida. Per sort la diada ha continuat mentre jo sóc fora i assolim un bon 4 de 9 amb folre i un altre pilar de 7 amb folre.

A destacar que malgrat que els castells t'ho donen tot, també t'ho poden prendre, però ara per ara segueixo amb les mateixes ganes de sempre de poder veure el món des de dalt. ●

Fotos: José Paredes i M. Rosa Ferré

Amunt! I amunt que va el tres, malgrat trontollar més del compte i veure que cada cop és més difícil esborrar alguns mals pensaments. Un cop tot dalt, la sensació de fragilitat sembla ser per tot

29.08.2019

Vigília de Festa Major

Actuació amb:
Xicots de Vilafranca
Colla Jove Xiquets de
Vilafranca

Castells:
3d8 i 5d7
a la Cercavila
Pd4, 3d9f, 3d8a,
4d8 i Pd6

30.08.2019

Diada de Sant Fèlix

Actuació amb:
Colla Vella
dels Xiquets de Valls
Colla Joves
Xiquets de Valls
Minyons de Terrassa

Castells:
Pd4, 3d10fm (c), id 3d9fa,
3d9fa, id 4d9, Td9fm
i Pd8fm

Foto: Lins Griñó

SANT FÈLIX 2019: ELS NEGRES DEL TAÜT!

JOSEP ANTON BERNAUS

MÉS VAL TARD QUE MAI! CASTELLER DE VILAFRANCA DEL SEGLE PASSAT. CALLEU ELS DE DINS!

@jabernaus

No ens agrada perdre. Diuen que guanyar va amb el nostre ADN. Diuen, diuen, diuen... Diuen massa coses. Obro parèntesi per parlar de la mentalitat de la generació de la torre de 9 per si algú no ho té clar: «els castells a plaça!», Mènec dixit.

I si alguna cosa ens ha caracteritzat durant molt de temps és creure en el líder i persistir. Quan creus en el líder, ni que sigui d'una manera críptica, es generen resultats per damunt de les teves possibilitats. Fa 30 anys tots ens creïem que home per home érem els millors. I perdiem. Però cada vegada perdiem millor (agafeu el concepte de 'perdre millor'). Perdre millor és fallar millor. És persistir fins al dia D. És sortir dispartat des del 30 d'agost de 1995 fins a avui.

De vegades, però, a banda de guanyar, la recompensa es busca d'altres formes, valorant altres actius: valentia, esforç/treball, renovació, seny... En el Sant Fèlix 2019 hi va haver valentia; hi va haver treball; es va estrenar un nou pilar de 8 totalment renovat i amb molt de futur; es va retrocedir un pas en desmuntar el 4 de 9, per després avançar-ne dos per Tots Sants. Pujar-lo i baixar-lo (ordenadament, s'entén); es va guanyar.

En punts. I en sensacions. Les cares ho diuen tot. No enganyen a ningú. La crònica la podem vestir segons el color que més ens agradi. Podem fer que sembli un vespre després de la jornada electoral on tothom ha guanyat les eleccions. Però el resultat i les sensacions que es tenen quan es fan els pilars de comiat, això ningú ho pot canviar. Ningú ho pot vestir d'un altre color.

No recordo si l'Arnau Cobo va fer la prèvia en el discurs a les escales de l'Ajuntament. Malgrat això, sempre m'ha agradat aquesta barreja de Panoràmix/filòsof argentí de l'Arnau.

La diada va començar amb un mal regust, al qual no estem acostumats. 3 de 10 amb folre i manilles carregat. És l'hora d'aquelles «frases habituals» quan caus i que, després d'obrir el peu, pronunciem tots: «estàvem 'tan bé'...!», «ens hem fotut una hòstia memorable! Doncs no devíem estar 'tan bé'!», «de cap a la palla!»...

Tots desitgem una actuació programada i sense ensurts. Tenim aquell esperit de la canalla, en què les rutines són la lògica del dia a dia; en què no agraden els ensurts ni hi ha lloc per a la improvisació. Desitgem una actuació sense intents, ni peus desmuntats, ni caigudes. És el nostre somni.

Però si mirem estadístiques, un Sant Fèlix sense que apareguin les lletres 'i', 'id', o 'c' en el resum, és anecdòtic. Per tant, abans de començar estem informats: anem a la guerra!

Segona patacada: intent desmuntat de 3 de 9 amb folre i agulla. Després de no haver-lo fet el 2018, la llosa era difícil d'aixecar. Canvis per la caiguda, perseverar, i sobre-tot lluitar. Creure-hi! És el nostre castell. El gran gamma extra que hem fet més vegades i que ha estat la carta guanyadora en tantes places. És peça clau. Segon intent: descarregat! Tornem a agafar el rumb.

Arriba l'hora del quatre. Un 4 de 9 que es desendrece entrant sisens. Massa d'hora. Avall. Fem un pas enrere. I, amb això, arriba aquell moment a la cuina que, calculadora en mà, si descarreguem dos castells amb manilles (la torre i el pilar), sortirem vencedors de la diada. És a les nostres mans! Llàstima que encara no eren famosos els negres del taüt que corren pels grups de whatsapp. Era el moment que les altres colles veien venir els negres del taüt ballant al so de «Tony Igý».

Fem allò que sabem fer i que ens agrada: competir. Primer cal fer la torre. Portem infinits intents seguits sense caure. A veure si tocarà avui? Calleu els de dins –de dins del meu cap–! Concentració màxima. Descarregada! Els negres ballen i la música comença a sonar. *In crescendo!*

Quarts de cinc. No sé quants pilars de 8 he fet al folre, de segon cordó. Però no en recordo cap com aquest. La perfecció. Ningú ho va dir, però tothom, abans de començar l'intent, va visualitzar aquest pilar. Hi va creure. Va visualitzar l'estacada. Definitivament érem els negres del whatsapp!

I en baixar del folre... aquells dos pensament de sempre (els de dins no callen!): «No fotem el ridícul! Baixem bé i cuidem el peu!» i «Quin dia acabarem a les 3, a la tercera ronda sense repeticions, per poder veure els castells/intents varis de les altres colles tot fent unes birres?»... ●

El resultat i les sensacions que es tenen quan es fan els pilars de comiat, això ningú ho pot canviar. Ningú ho pot vestir d'un altre color

Fotos: M. Rosa Ferré i José Paredes

JOUNOU

VILAFRANCA DEL PENEDES
93 890 03 03
ST. PERE DE RIBES/VILANOVA
93 814 22 64

www.jounouconcesionario.com
SEAT
JOUNOVIL

VILAFRANCA DEL PENEDES
93 890 45 83
ST. PERE DE RIBES/VILANOVA
93 814 64 14

www.joumovil.seat
HONDA
STYL AUTO

VILAFRANCA DEL PENEDES
93 817 01 03
ST. PERE DE RIBES/VILANOVA
93 814 22 46

www.hondavilafranca.com
HYUNDAI
PENEDESCAR

VILAFRANCA DEL PENEDES
93 817 34 84
ST. PERE DE RIBES/VILANOVA
93 814 34 04

www.hyundaivilafranca.es
www.jounou.es

FISIOTERÀPIA EL CENTRE

ESTRENNEM
NOVA UBICACIÓ

- FISIOTERÀPIA
- OSTEOPATIA
- READAPTACIÓ ESPORTIVA
- REEDUCACIÓ DEL VERTIGEN
- ELECTROESTIMULACIÓ
- NUTRICIÓ

Carrer Subirats 8, local 2
AL COSTAT DELS MOSSOS

08720 Vilafranca del Penedès
hola@fisioterapiaelcentre.cat
fisioterapiaelcentre.cat

☎ 660 158 150 / 627 026 999

📍 @fisioelcentre

NOVA UBICACIÓ
A GOOGLE MAPS

SANT FÈLIX EN SÓN MOLTS

IU FORN

ES TRACTA D'OBSERVAR I INTENTAR ENTENDRE QUÈ VEUS

 @iuform

Per a algú que no és de Vilafranca, que li agraden els castells però mai no en sabrà prou, no hi ha un sol Sant Fèlix. És una evolució. Hi ha el primer, aquell impacte inesperat d'allò que és totalment nou i diferent i que et fascina sense saber per què. És entrar a plaça, sentir la remor de la gent i entendre que allà hi passaran coses mai vistes. Percebre que existeix una força que no es veu, però es nota. I això va succeir per primer cop pel Sant Fèlix del 1980. No recordo els castells que hi vaig veure, però m'han quedat perfectament gravades al cervell totes les sensacions viscudes.

La culpa va ser d'en Josep Sala, fill d'en Ramón Sala -cap de Colla dels verds entre l'any 1952 i el 1955-, i un dels fundadors dels castellers de BCN. El dia abans m'havia dit: «vols venir demà a Vilafranca a veure castells?». I vaig acceptar. I durant el viatge des de Cubelles vaig rebre la primera classe castellera de la meua vida. Crec que la passió amb què em va parlar d'un món absolutament desconegut per a mi entre corba i corba d'aquella maleïda carretera -de Vilanova a Vilafranca- em va inocular el virus que encara em dura.

Després hi vaig anar algun cop més com a afeccionat, fins que l'any 1995, treballant a l'antiga COMRàdio, instants després de la torre de 9 amb folre i manilles vam aconseguir entrevistar en directe en Melilla. No sé qui coi va aconseguir arrossegar-lo fins a un telèfon i entre crits, sorolls diversos i paraules i expressions no reproduïbles encara avui, crec que vam arribar a sentir alguna cosa del que va dir.

I així arribem al 2012, quan la Sílvia Cànovas em truca un dia a mitjans d'agost i em diu: «vols veure Sant Fèlix des d'una finestra de l'ajuntament?». Jo li vaig demanar si podria fer alguna foto. Em va dir que evidentment. Quan vaig veure els castells davant dels nas-

sos, pràcticament a l'alçada dels ulls, no vaig fer «alguna» foto, no, em vaig quedar sense memòria al mòbil. Clic, clic i clic, sense parar. I per poder seguir, vaig optar per penjar-les a twitter i anar esborrant-les de l'aparell. Va ser el primer any que vaig veure treballar en Pep Ribes i comprovar que, efectivament, existia la seva mítica llibreta màgica on hi és TOT. A partir de l'any següent van arribar els vídeos. En vertical, però no m'ho tingui en compte.

Les transmissions en directe de les diverses ràdios i TV van significar l'etapa dels posteriors dinars-berenars-sopars post jornada a La Palma amb tot el gremi periodístic. I si ara em pregunta com serà el Sant Fèlix del futur li diré que ni idea, però tinc molt clar que quan jo ja no hi sigui, un noi jove viurà la diada per primer cop, en quedarà fascinat i allò passarà a formar part de la història de la seva vida. Com ho ha estat de la meua.●

Si ara em pregunta com serà el Sant Fèlix del futur li diré que ni idea, però tinc molt clar que quan jo ja no hi sigui, un noi jove viurà la diada per primer cop, en quedarà fascinat i allò passarà a formar part de la història de la seva vida.

31.08.2019

Diada de Sant Ramon

Actuació amb: Xicots de Vilafranca
Colla Jove Xiquets de Vilafranca**Castells:**

Td8f, 7Pd5 i Pd5 al balcó

Fotos: José Paredes, M. Rosa Ferré i Lins Griñó

11.09.2019 Manifestació
Objectiu independència**Castells:**

3d7, Pd5 i 4 Pd4

15.09.2019

Santa Tecla

Actuació amb: Xiquets de Tarragona
Colla Jove Xiquets de Tarragona
Colla Vella dels Xiquets de Valls**Castells:**

Td9fm, i 3d9fa, 3d9f, 4d9f, Pd7f i 4 Pd4

22.09.2019

La Mercè

Actuació amb:

Castellers de Barcelona
Minyons de Terrassa

Castells:

Pd4, 4d9f, Td9fm, 3d9f, Pd8fm i 4 Pd4

Fotos: M. Rosa Ferré, José Paredes, Núria López i Christian Muñoz

23.09.2019

El Born

05.10.2019

Diada del Mercadal

Castells:

4d6a, 3d7, 4d6 i Pd5

Actuació amb: Xiquets de Reus
Colla Vella dels Xiquets de Valls
Colla Jove Xiquets de Tarragona
Capgrossos de Mataró**Castells:**

Pd4, 3d9f, i 3d9fa, 4d9f, Td9fm, Pd7f, Pd5 i 4 Pd4

Fotos: José Paredes, M. Rosa Ferré i Lins Griño

07 a 12.10.2019

Califòrnia. EEUU

Castells (08.10.2019)

Berkeley, 3d7, 5d7, Td7, 4d7a, 10d7, Pd5 i 4 Pd4
Civic Center, 4d7a, 10d7, Td7 i Pd5

Castells (09.10.2019)

Marimar Estate, 3d7, Td7, 4d8 i Vd5
Baker Beach, 5d7, Td7, 4d7a i Vd5

Castells (10.10.2019)

Stanford, 3d7, Td7, 4d8, 10d7, 4d7a, Pd5 (c), Pd5 i 4 Pd4
Google, 3d7, 4d7, Td6, 2 Pd4 i Pd5
Golden State Warriors, 4d7a, 5d7 i 2 Pd4

Castells (11.10.2019)

Crissy Field, Td7, 4d7a, 4d7a i Vd5

Castells (12.10.2019)

San Francisco Catalan Week,
3d7, Td7, 4d8, 10d7, 4d7a, Vd5 i 4 Pd4

Fotos: Xavi Vicente

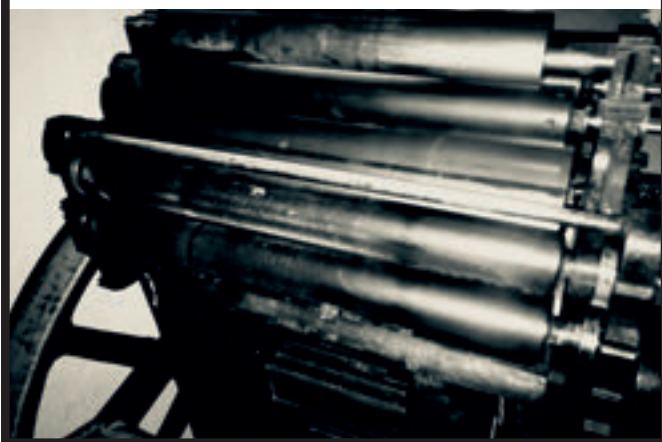

IMPREMTA esteva

des de 1891

Plaça Constitució, 15 | Tel. 93 818 22 66
08720 Vilafranca del Penedès
e-mail: iesteva@iesteva.com | www.iesteva.com

GRILL BRODATS

- ✓ Tot tipus de roba per a balls de Festa Major
- ✓ **Roba castellera: camises, pantalons, faixes i mocadors**
- ✓ Brodat d'escuts i logos
- ✓ Roba escolar

c/ Consellers, 15 · Tel. i fax 93 892 20 33
08720 VILAFRANCA DEL PENEDÈS
brodatgrill@gmail.com

ESPORTEC

OUTDOOR SPORT

ECORUTES · AVENTURA · MAR · NEU

ESPORTEC.NET
f @ESPORTECOUTDOOR

20.10.2019

Romeria a Montserrat

Castells:

Pd5 c, 3d7, 4d7a, 4d8 i 5d7

27.10.2019

Diada de la Colla Jove de Castellers de Sitges

Actuació amb:

Colla Jove de Sitges
Castellers de Lleida
Xicots de Vilafranca

Castells:

Pd4, Pd5, id 3d9f, 3d9f, 4d9f,
id 10d8, 10d8, Pd7f i 5 Pd4

Fotos: José Paredes, Toni Solé i M. Rosa Ferré

01.11.2019

Diada de Tots Sants

Actuació amb:

Capgrossos de Mataró
Castellers de Sants
Xiquets de Tarragona

Castells:

Pd4, id 3d10fm, Td9fm,
4d9, 3d10fm, Pd8fm
i 10 Pd4

Fotos: Sergio Ros i Pilar Sellarès

NO VULGUEU QUE S'ACABI; GAUDIU EL CASTELL!

JÚLIA PUJOL

VA COM VOLEM ||*|| INDEPENDÈNCIA,
SOCIALISME I FEMINISME

[@jpujolmarti](#)

Som dins de l'Ajuntament, els castellers del folre i les manilles, tots, escoltant el Toni, el nostre cap de colla --per darrer cop després de quatre anys--. «Estem ficats en tot això perquè ens agrada». Ens ha fet entrar per parlar amb nosaltres mentre el peu del castell ja s'està muntant. És Tots Sants, l'última diada de l'any.

«Perquè disfrutem fent-ho, no tingueu pressa». La Tècnica, després de dos peus desmuntats i un intent desmuntat del 3 de 10 amb folre i manilles, decideix fer la torre de 9 amb folre i manilles, un castell que ens hem fet nostre, que tenim guanyat. La gent, que fins ara feia cara d'inseguretat i de preocupació, comença a millorar el rostre. Brodem la torre, com sempre. Aquests, aquests sí que som els Castellers de Vilafranca. Seguim; 4 de 9 sense folre. Silenci a la més castellera, concentració i respirar fondo, que allà sota, a les crosses del peu ens costa una mica durant el castell. Fa tres anys que no el descarreguem, però ara sí, ara és el moment. Sonen gralles i el castell comença a enfilear-se amunt, mentre al peu intentem estar calcats, que déu-n'hi-do el que ha de durar i ja ho sabem tots. I el descarreguem. Les llàgrimes de la gent són de bogeria, d'emoció desenfrenada i d'alegria explosiva. Ara ja no hi ha ningú que ens aturi.

«Pas a pas, disfruteu cada moment.» El Toni segueix parlant. Acabem de descarregar un dels castells que sabíem que més hauríem de lluitar, però ho hem fet. Ara, el 3 de 10 amb folre i manilles, el nostre castell, el millor de tot el món casteller. «No vulgueu que s'acabi; gaudiu el castell!». Sentir aquestes paraules em fa pensar en totes aquestes temporades, en els bons i els mals moments, en tots els castells descarregats, en el perquè som aquí escoltant el Toni. Sortim de l'Ajuntament i ens col·loquem al lloc ja descalçats. Últims retocs a la faixa i els pantalons, coll de la camisa entre les dents i començar a pujar fins a col·locar els dos peus oberts a les manilles. «Crosses a punt, totes alhora!». Estem perfectes, aquesta és la bona. Gralles, suor, i dins el meu cap: «Castellers de Vilafranca, som-hi!».

La plaça tremola, ja som tots a terra. El tres aquest any se'ns havia resistit, però una temporada més hem demostrat que als Castellers de Vilafranca res no ens atura, i que ens ho mereixíem. Pilar de 8 amb folre i manilles descarregat. Aquests som els Castellers de Vilafranca, aquest ha estat un Tots Sants verd. ●

Fotos: Lins Grinyó i José Paredes

Sonen gralles i el castell comença a enfilear-se amunt, mentre al peu intentem estar calcats, que déu-n'hi-do el que ha de durar i ja ho sabem tots. I el descarreguem. Les llàgrimes de la gent són de bogeria, d'emoció desenfrenada i d'alegria explosiva

VALLFORMOSA

SI L'EFER**VERDS**ÈNCIA
ES MANTÉ, LA **FESTA** CONTINUA!

Us animem a celebrar que ja queda menys per tornar!
Gaudeix d'un 10% de descompte a qualsevol VFMS FEST amb el codi
VERDFORMOSA a www.vallformosa.com o a través del codi QR.

Promoció vàlida fins l'1 d'abril de 2021. Enviaments en 24-48 h.

#BeBubble

@vallformosa | www.vallformosa.com

AMUNT!

CONSTRUCCIONS CAL·LIGRAMÀTIQUES

PILAR DE VUIT AMB FOLRE I MANILLES

tot.
de
dalt
a
fins
i decisió,
confiança, fermesa
Unió solidària ran de terra,

TRES DE VUIT AIXECAT PER SOTA

Fet!
Va!
Darrer esforç.
I més amunt.
Encara un altre.
Un nou pis.
Emergim a batzegades.
Al cor de la pinya, aplec de titans.

QUATRE DE NOU SENSE FOLRE

fi.
sens
excels, sublim,
només per un anhel
tot venent la por
rere l'altre i l'altre,
de sumar un pis
s'assenta la ferma voluntat
Damunt l'espesseïda xarxa compacta,

TRES DE DEU AMB FOLRE I MANILLES CARREGAT...

l'aleta.
fent
del xiquet
pendent d'un sol gest,
I la plaça calla
que empenyen amunt.
Sonen les gralles,
i les manilles els terços.
el folre encercla els segons
A peu pla s'hi estreny la multitud,

...I DESCARREGAT!

Oh!
Ara
la plaça,
admirada i commosa,
esclata mentre llisquen
rabent cap avall
fins a fondre's
amb tota la gent, que crida,
que plora, que salta, que balla,
que els bressola -orgullosa- i que pica de mans.

AUGUST BOVER
FILÒLEG I ESCRIPTOR

[@AugustBover](#)

Convidat per una amiga vilafranquina, Xè Senabre, la diada de Tots Sants de 2019 vaig tenir ocasió de presenciar l'actuació castellera que es va fer a la capital de l'Alt Penedès. Enmig d'aquella emocionant exhibició, a la plaça de la Vila de Vilafranca, vaig començar a imaginar aquestes construccions calligramàtiques. Cal llegir aquests poemes en la direcció que indiquen les fletxes. Llevat dels baixos -envoltats per la pinya- i dels pisos on hi ha folre i manilles, a la resta de versos hi ha tantes paraules com castellers hi ha a cada pis. Els articles i pronoms apostrofats no compten com a paraula independent. ●

QUI ÉS L'AUGUST BOVER?

XÈ SENABRE
FILÒLOGA I PROFESSORA

Qui és, l'August Bover? Barceloní de naixement i pare de tres grallers sitgetans de soca-rel, professor universitari jubilat i poeta, interessat per qualsevol cosa que passa al món i sempre amb ganes de tastar emocions noves, des d'un hivern treballant a 40 sota zero al Canadà fins a una sauna finlandesa amb capbussó al llac inclòs.

Per això, quan el 2019 el vam convidar per Tots Sants no s'ho va ni rumiar, i a mig matí ell, la Maria i una safata ingent de panells ja eren a Vilafranca, disposats a no perdre's re de re. Els primers castells els va veure des del mig de la plaça, plena de gom a gom, però al cap d'una estona ja era a peu de pinya, just davant de les gralles, esborronat com tothom. No perdia ni un detall, els ulls li anaven dels clatells de la pinya als peus descalços de la canalla, de les ganyifes d'esforç dels terços als braços tibats del folre... I sempre parant orella als comentaris, tècnics i no tan tècnics, dels castellers que seguien les torres i els quates i els tresos i, si s'esqueia, no s'estava de demanar aclariments.

Però tot plegat no es va acabar pas aquí: durant gairebé un any hi ha continuat barrinant i el cuquet no ha parat fins que ha donat forma a aquests poemes. Una manera més de sentir els castells i emocionar - s'hi. ●

CASTELLERS DE VILAFRANCA EL 2019 EN XIFRES

Registres per a la història

ACTUACIONS AMB CASTELLS DE GAMMA EXTRA

9

4 amb 1 castell de GE
3 amb 2 castells de GE
0 amb 3 castells de GE
2 amb 4 castells de GE

(castells almenys carregats)
13 la temporada anterior,
17 la temporada 2017
(rècord de la colla).

ESTRUCTURES DIFERENTS

16

Totes descarregades

Registre menor que altres temporades, bàsicament per la dificultat de no poder treballar els castells amb agulla o el tres per sota

CASTELLS DE GAMMA EXTRA (SUPERIORS AL 9D8) EN UNA TEMPORADA

18

15 de descarregats
+ 3 de carregats

21 la temporada anterior,
37 la temporada 2017
(rècord de la colla).

TEMPORADES CONSECUTIVES DESCARREGANT LA TD9FM

14

Del 2006 al 2019

25a temporada consecutiva carregant i/o descarregant la Td9fm (1995-2019).

ACTUACIONS AMB CASTELLS DE 9 I/O SUPERIORS

19

5 amb 1 castell de 9
5 amb 2 castells de 9
6 amb 3 castells de 9
3 amb 4 castells de 9

(castells almenys carregats)
23 la temporada anterior,
28 la temporada 2016
(rècord de la colla).

TEMPORADES CONSECUTIVES DESCARREGANT EL 3D10FM

5

Del 2015 al 2019

7 temporades seguides almenys carregant-lo (2013 al 2019).

CASTELLS DE 9 DE LA TEMPORADA 2019

45

39 de descarregats
+ 6 de carregats

52 la temporada anterior,
76 la temporada 2016
(rècord de la colla).

TEMPORADES CONSECUTIVES DESCARREGANT EL PD8FM

10

Del 2010 al 2019

25a temporada consecutiva carregant almenys carregant-lo (1995-2019).

PEP RIBESCARPE DIEM. CASTELLS I DEFENSA
DELS DRETS DE LA MEVA COMUNITAT
LGTBI @pepribes

Més registres en castells

30a temporada consecutiva descarregant el 4d9f (1990-2019). Registre històric sobre un castell de 9.**Ratxa històrica consecutiva sobre un castell de gamma extra descarregat al món casteller: 40 Td9fm** sense errada des del 30 de juliol de 2016 (Vilanova) a l'1 de novembre de 2019 (Vilafranca). (Vigent).**5è millor any de Td9fm: 9****Única colla que descarrega el 3d10fm****Única colla que descarrega el 3d9fa****Amb el 4d9f (c) el 21 de juliol de 2019 a Mataró (Les Santes) es va arribar als 1.000 castells de 9 i superiors almenys carregats.****Actuacions del 2019 al top ten (10 millors) d'actuacions més completes (3 castells i pilar) de la temporada:**

2a millor: Tots Sants

3a millor: Sant Fèlix

Actuacions del 2019 al top ten (10 millors) d'actuacions més completes (3 castells i pilar) de la història: Cap. Tots Sants (la millor de la temporada 2019) se situa la 12a del rànquing).Els Castellers de Vilafranca estrenen castells de nou a **L'Hospitalet de Llobregat (46a població on la colla fa castell de nou).**

Castells del 2019 - colles de gamma extra

	7d8	Td8f	Pd7f	5d8	4d8a	3d8a	10d8	4d9f	3d9f	9d8 (3en.)	Td9fm	Pd8fm	5d9f	4d9fa	3d9fa	4d9	Td8	3d10fm	3d9
C. Vilafranca		6	9+1		1	1+1	1	11+2	13+1		9	3			1	1		1+3	
C. Vella X. Valls		5	8+1	10	8+1	2		4+1	15		3	2	5	3		2+1	6		0+1
M. Terrassa	1	19	10	18	1	2		3+2	16	3	8	6						0+1	
C. Jove X. Tarragona		2	11	15	6			7	15+1	6		2	1+2	0+1					0+1
C. Joves X. Valls		13	12	3+2	5	9		3	11+3			2				3			
C. Sants		0+1		2				3	1										
C. Mataró		6	2	7	3			3	6			0+1							

Estructures castelleres

Dades a 31 de desembre del 2019. Millors registres en cadascuna de les estructures castelleres que han fet els Castellers de Vilafranca i les altres colles

CASTELL	2019 CDV	RÈCORD CDV	RÈCORD GENERAL	
7d8		4d (2015)	8d (CVG 2015 - CSab 2017)	● ●
Td8f	6d	19d (1998)	21d (CVXV 2010)	●
Pd7f	9d-1c	16d (2007)	16d (CV 2007)	●
5d8		12d+1c (1997)	18d (MT 2019)	●
4d8a	1d	16d (2005-2008)	16d (CV 2005 i 2008)	●
3d8a	1d-1c	7d (2010)	7d+1c (CJXV 2017)	●
7d8a		1d (2015)	1d (CV 2015)	●
5d8a		1d (2009-2010)	1d (CV 2009 i 2010)	●
10d8	1d	1d (2019)	1d (CV 2019)	●
4d9f	11d-2c	17d (2016)	17d (CV 2016)	●
3d9f	13d-1c	21d (2015)	21d (CJXT 2014 - CV 2015)	● ●
9d8 (1en.)		4d+1c (2014)	4d+1c (CV 2014)	●
9d8 (3en.)		1d (2014)	9d (CJXT 2016-2018)	●
3d8ps		2d (2016)	2d+3c (CVXV 2001) - 2d (CV 2016)	● ●
Td9fm	9d	13d (2017)	13d (CV 2017)	●
Pd8fm	3d	10d (2015)	10d (CV 2015)	●
7d9f		1d (2012)	1d (CV 2012)	●
5d9f		3d (2006)	9d (CVXV 2017)	●
4d9fa		3d (2000-2006-2010-2014)	6d+1c (CVXV 2015-2016-2018)	●
3d9fa	1d	7d (2016-2017)	7d (CV 2016 -2017)	●
4d9	1d	2d (2012-2013)	5d (CVXV 2018)	●
Td8		3d+1c (2017)	6d (CVXV 2019)	●
3d10fm	1d-3c	6d (2016)	6d (CV 2016)	●
4d10fm		1d+1c (2016)	1d (MT 2015 i 2016 - CV 2016 - CVXV 2016)	● ● ●
Td9f		1c (2005-2011-2012)	1c (CV 2005-2011-2012)	●
3d9			1c (CVXV 2019 - CJXV 2019)	● ●

A SAN FRANCISCO, BARRES I ESTRELLES... I ESTELADES

Del 7 al 14 d'octubre del 2019 els Castellars de Vilafranca vam dur a terme la nostra tercera sortida a terres americanes

ELOI MIRALLES
CRONISTA, CASTELLER
I RABASSÓ

[@EloiMiralles45](#)

La segona visita de la colla als Estats Units de l'Amèrica del Nord va ser per fer castells a l'Alta Califòrnia, a la costa oest del país i concretament a San Francisco, a més d'altres indrets de la badia del mateix nom que formen part de la seva àrea metropolitana, una jurisdicció que ultrapassa els 7 milions d'habitants (la capital s'acosta als 800.000). El viatge, en vol directe des de Barcelona a l'aeroport d'Oakland, va tenir una durada d'unes dotze hores.

CASTELLS UNIVERSITARIS I CIUTADANS

El dimarts 8, una mica més descansats, vam fer la primera actuació a la Universitat de Berkeley, una ciutat del comtat d'Alameda que depassa els 120.000 habitants, distant uns 20 quilòmetres de San Francisco i al costat oposat de la badia. Prèviament a l'exhibició, el polifacètic David Miret va impartir una lliçó magistral, acompanyada d'un taller de castells, amb pilars de 3 i de 4, a la 370 - Sala de Conferències Murray B. Emenceau, de l'edifici Dwinell. Acte seguit, a la Lower Sproul sq., es van anar completant successivament el 3 de 7, el 5 de 7, la torre de 7 (amb una figuereta primigènia a càrrec de la Mar vilanovina), el 10 de 7, el 4 de 7 amb l'agulla i 4 pilars de 4 alhora, amb els enxanetes desplegant les banderes dels Estats Units, de la República de Califòrnia i dues de Catalunya (una quatri-barrada i una estelada). Finalment, ens vam desplaçar uns centenars de metres per enlairar un pilar de 5 amb el fons del Campanile, una torre que ha esdevingut la imatge icònica d'aquella reconeguda universitat pública, el campus de la qual és el més antic de la global Universitat de Califòrnia.

A la tarda, retornats a San Francisco, la segona actuació del dia va tenir lloc al City Hall, o sigui davant l'Ajuntament, tot descarregant també el 4 de 7 amb l'agulla, la torre de 7 (amb una altra figuereta), el 10 de 7 i un pilar de 5 amb l'enxaneta mostrant l'estelada. Abans

A l'esquerra, pilars de 4 al bell mig de la pista de bàsquet del pavelló dels Golden State Warriors.
Foto: Eloi Miralles

A sota, bastint la torre de 7 a la Universitat de Berkeley.
Foto: Xavi Vicente

La cúpula City Hall de San Francisco servint de decorat al 4 de 7 amb l'agulla.
Foto: Mar Díaz

Classe magistral sobre el fet casteller a càrrec del David Miret a la Universitat de Berkeley.

A Baker Beach es va fer una completa actuació amb l'extraordinari Golden Gate de fons.

Actuació i visita al celler de Maria del Mar Torres situat a Sonoma.

Una altra universitat que vam visitar va ser la de Stanford, on vam descarregar el 4 de 8, entre d'altres castells.

Fotos: Xavi Vicente

d'actuar, s'hagué de convèncer un parell de servidors de l'ordre públic, assegurant-los que disposàvem del beneplàcit de l'alcalde de Barcelona, atès que les dues ciutats estan agermanades. Els arguments segur que no eren prou convincents, però l'amabilitat i la permissió dels guàrdies van jugar a favor nostre.

CASTELLS A MARIMAR ESTATE

L'endemà va tocar viatjar més lluny, a més d'una hora de camí, per arribar als cellers Marimar Estate, propietat de Maria del Mar Torres Riera, la filla del patriarca vilafranquí Miquel Torres Carbó. La finca es troba situada dins del terme municipal de Sebastopol, una petita vila d'uns 8.000 residents, al comtat de Sonoma. Un cop enllestida la rebuda per part de l'amfitriona i fets els honors corresponents, l'exhibició al petit pati de la bodega va consistir a despatxar amb èxit un 3 de 7 net (era una prova del 3 de 8 que finalment es va haver de descartar), la torre de 7 (amb nova figuereta), el 4 de 8 (el primer de la gira) i un vano de 5 amb les banderes corresponents. Qui va voler va poder comprar productes del celler amb un bon descompte, mentre que el dinar, regat amb vins de la marca (catalans i manxecs, però), es va fer en un antic estable per a cavalls que actualment es lloga per a convits i altres esdeveniments socials. Cal agrair a la fundació Miguel Torres la seva aportació econòmica que contribuï a subvenir les despeses del viatge.

De retorn a la capital i un cop travessat l'emblemàtic Golden Gate, el pont més identitari de San Francisco, els autocars es van aturar a la Baker Beach, una llarga platja amb bones vistes que va permetre aixecar castells amb el bonic teló de fons inconfusible de l'esmentat viaducte i davant l'estupefacció d'aquells que encara restaven arraulits enmig de la sorra, atès que la temperatura convidava a fer-ho. Ja amb un sol a punt de posta es van anar desgranant un darrere l'altre el 5 de 7, la torre de 7, el 4 de 7 amb l'agulla, un vano de 5, amb banderes reivindicatives, i tres pilars de 4 femenins que també reclamaven la llibertat tan anhelada per als nostres presos polítics.

GRADUATS, UNIVERSALS I MEDIÀTICS

El dijous 10, al matí, tornàrem a ser universitaris per unes hores, i en aquest cas la Universitat visitada fou la de Stanford, que és privada i una de les més prestigioses dels Estats Units, ubicada a Silicon Valley, en una concentració de població de poc més de 13.000 habitants, prop de Palo Alto, al comtat de Santa Clara. Abans d'actuar en un espai verd del campus anomenat Meyer Green, el David Miret va poder explicar una altra tesi doctoral pedagògica al Pigott Hall building 260 i, acte seguit, els castells que vam plantar van ser el 3 de 7, la torre de 7 (amb figuereta), el 4 de 8, el 10 de 7, el 4 de 7 amb l'agulla, dos pilars de 5 (el primer, net, només carregat) i quatre pilars de 4 amb les banderes d'USA i Califòrnia i dues senyeres, una d'elles estelada, esclar. L'exhibició la va poder presenciar *in situ* el vilafranquí Lluís Huix, qui des de fa 50 anys viu a Califòrnia.

A la tarda ens arribàrem a Mountain View, una ciutat molt propera, també del comtat de Santa Clara, que s'acosta als 80.000 estendants i on hi ha la seu de Google, la coneguda companyia d'abast universal, els serveis de la qual gairebé tothom -qui més qui menys- ens hem beneficiat alguna vegada. En una de les seves àmplies zones enjardinades vam fer una actuació clàssica de castells de set, amb els 3 i 4 de 7, la torre de 6, el pilar de 5 i dos pilars de 4, ja que una cinquantena de castellers havien deixat el grup per anar a assajar l'acte que tindria lloc, hores més tard, al pavelló esportiu on juguen a basquetbol els Golden State Warriors, campions de la NBA el 2018.

I ja de fosca nit, al barri de Mission Bay de San Francisco, on hi ha l'espectacular i novíssim Chase Center, l'esmentat pavelló, amb capacitat per a poc més de 18.000 espectadors i on els Warriors s'enfrontaven als Minnesota Timberwolves en partit de pretemporada, els verds que havien assajat prèviament van fer dos pilars de 4 alhora -amb banderes USA i estelada-, tot oferint una imatge que va donar la volta al món i va causar admiració arreu... i també molta polseguera a la caverna mediàtica que tots coneixem. Abans que la gent entrés a veure el partit, a la plaça que hi

Un cop travessat l'emblemàtic Golden Gate, el pont més identitari de San Francisco, els autocars es van aturar a la Baker Beach, una llarga platja amb bones vistes que va permetre aixecar castells amb el bonic teló de fons inconfusible de l'esmentat viaducte

ha enfront de l'edifici, havíem aixecat el 4 de 7 amb l'agulla, el 5 de 7 i el pilar de 5.

DE NOU A LA VORA DEL GOLDEN GATE

Divendres van tornar a tocar matines per tal de retrobar-nos, a San Francisco mateix, amb el Golden Gate, a la zona de Crissy Field, en una hora en la qual hi hagués poca gent i poder buscar així noves imatges impactants amb el famós i emblemàtic pont com a decorat de fons; la torre de 7, un vano de 5 i el 4 de 7 amb l'agulla van anar de perles per a l'ocasió. I tot seguit tocà caminar fins a la zona veïna de Marina Green on se celebrava la "San Francisco Fleet Week", una mena de festival aeri en el marc del qual, a causa de l'atapeït cronometratge imposat per l'organització, només es va poder fer un altre 4 de 7 amb l'agulla al mig. A última hora, també es va haver de desestimar una exhibició prevista a la zona portuària de Fisherman's Warf per poder disposar de més temps lliure i acabar de gaudir de les excel·lències de la ciutat que ens acollia. Alguns espavilats ho van aprofitar per visitar el presidi d'Alcatraz, però no se'ls van quedar...

UN ALTRE CARRO GROS A LA GRAN FESTA DEL CASAL CATALÀ

El dissabte, dia 12, es va cloure el rosari d'actuacions californianes al cèntric Holbrook-Palmer Park d'Atherton, una ciutat més petita, del comtat de San Mateo, on viuen poc més de 7.000 persones. En aquella àmplia zona verda va tenir lloc l'acte central de la "San Francisco Catalan Week", una festa organitzada pels membres del Casal Català del Nord de Califòrnia que van aportar tot un caramull de viandes i begudes per al profit dels castellers i poder amenitzar dignament la vetllada, en un clima de gran confraternització i on no va faltar l'emotiva presència d'alguns/es vilafranquins/es i penedesencs/es, com ara la Fineta Rosés o la Carme Roig, entre d'altres, residents a la regió. Els verds els ho vam agrair tot plantant el 3 de 7, la torre de 7, el tercer 4 de 8 de la minigira, el 10 de 7, el 4 de 7 amb l'agulla, un vano de 5 i els quatre pilars de 4 de ritual, amb les banderes ja

conegudes i amb la minúcia inesperada que un només fou carregat, precisament el que havia de desplegar la bandera americana; pura anècdota. Per acabar, un concert de gralles i tabal a càrrec dels Vernets i unes improvisades representacions de diferents balls de la nostra Festa Major van acabar de donar el toc precís de cloenda a una jornada gratificant en tots els aspectes.

Afegirem que els més de 180 castellers desplaçats es van allotjar en dos hotelets molt cèntrics que van permetre conèixer bé el cor de la ciutat, alhora que alguns dels seus voltants feien palesa també l'enorme desigualtat de recursos d'una bona part del personal d'aquell que és un dels països més rics del món, però que, en el cas de San Francisco, compta amb una notable quantitat d'indigents que malviuen i dormen a les voreres d'uns quants carrers, en contrast punyent amb el nivell de vida i l'aspecte de molts dels que deambulaven per altres vies més pròximes; coses de la vida... Com a comiat, el diumenge 13, de bon matí, aprofitant un temps lliure abans de marxar cap a l'aeroport, a alguns afortunats ens fou possible d'assistir a una magnífica sessió de gospel en una església propera, a la confluència de la Taylor st. amb l'Ellis st. Indicarem finalment que, d'acord amb el que hem explicat, van ser sis els municipis on la petjada verda es féu present de nou als Estats Units: la pròpia ciutat de San Francisco i les veïnes de Berkeley (Universitat), Sebastopol (Marimar Estate), Stanford (Universitat), Mountain View (Google) i Atherton (festa dels catalans), amb la qual cosa el nombre d'entitats municipals que han visitat els Castellers de Vilafranca fora dels Països Catalans puja ja a 108, sumant-hi la que es va fer seguidament a la ciutat provençal de Canes. Ara només cal esperar que no s'aturi la ratxa... ●

P. S. El dilluns, 14 d'octubre, només arribar a l'aeroport barceloní ja vam poder copsar com el desplegament policial previst per aturar els manifestants que no trigarien a fer-s'hi presents, era ben tangible. El cansament, però, convidava a poder arribar a la vila com més aviat millor. I així va ser, per sort, tot lamentant, tanmateix, la dissort d'aquells nostres representants polítics injustament empresonats per un estat opressor que no volia entendre de raons.

La seu de Google, un espai amb un entorn i ambient envejables, també va gaudir de la visita de la colla.

L'exhibició de la San Francisco Catalan Week va comptar amb la presència de vilafranquins, penedesencs i altres catalans residents a Califòrnia.

Tota l'espectacularitat americana va quedar ben palesa durant l'execució dels pilars de 4 que vam plantar al mig de la pista del Chase Center.

LES MILLORS ACTUACIONS CASTELLERES INTERNACIONALS

MIQUEL FERRET

 @MiquelFerret

Els castells són una de les expressions culturals més representatives del nostre país i, en les darreres dècades, s'han pogut mostrar a diferents punts del planeta de la mà d'un bon nombre de colles. En algun d'aquests viatges, aprofitant una elaborada logística de les colles, s'hi ha desplaçat un nombre suficient de castellers per completar actuacions importants, en què fins i tot s'han plantat castells de nou pisos. En la taula següent presentem una recopilació de les millors actuacions, en què es comprova que la nostra colla ha fet grans castells a milers de quilòmetres de casa. ●

	COLLA	CIUTAT	PAÍS	DATA	ACTUACIÓ	PUNTS
1	● CV	Thane II	Índia	ag-11	4d8a, 3d9f, Td8f, Pd5	3.720
2	● CV	Milà	Itàlia	juny-15	4d8a, 3d9f, Td8, Pd5	3.675
3	● CV	Frankfurt I	Alemanya	oct-07	Td8f, 4d8a, 3d8, Pd7f	3.640
4	● CJXT	Milà	Itàlia	juny-15	3d8, 4d9f, 5d8, Pd5	3.380
5	● CV	Cracòvia II	Polònia	ag-10	4d8a, Td8f, 3d8, Pd6	3.345
6	● CV	Shanghai IV	Xina	nov-15	4d8, 3d9f, Td8f, Pd5	3.295
7	● CVXV	Hangzhou II	Xina	maig-10	3d9f, Td8f, 3d7s, Pd5	3.125
8	● CV	Orio	Euskadi	jul-18	Td8f, 3d9f, 3d7s, Pd5	3.125
9	● CVXV	Washington III	Estats Units	jul-18	3d8, 4d8a, 4d8, Pd6	3.060
10	● CV	Santiago de Xile	Xile	gen-08	3d8, Td8f, 4d8, Pd6	2.920
11	● CVXV	Frankfurt I	Alemanya	oct-07	3d8, 5d8, 3d7s, Pd6	2.840
12	● CV	New York V	Estats Units	juny-12	Td7, 4d8, 3d8, Pd6	2.605
13	● CV	Dunkerke III	França	juny-03	3d8, Td8f, 4d8, Pd5	2.465
14	● CVXV	Hangzhou I	Xina	maig-10	3d8, Td8f, 4d8, Pd5	2.465
15	● CVXV	Shanghai VI	Xina	maig-10	3d8, 4d8, Td8f, Pd5	2.465
16	● CV	Cracòvia I	Polònia	ag-10	3d8, Td8f, 4d8, Pd5	2.465
17	● CV	Shanghai III	Xina	nov-15	4d8, Td8f, 3d8, Pd5	2.465
18	● CV	Alegia	Euskadi	jul-18	3d8, Td8f, 4d8, Pd5	2.465
19	● CV	Donostia	Euskadi	jul-18	Td8f, 4d8, 3d8, Pd5	2.465
20	● CV	Frankfurt II	Alemanya	oct-07	3d8, 4d8, 5d7, Pd6	2.420
21	● CV	Mumbai	Índia	ag-11	3d8, 5d7, 4d8a, Pd5	2.390
22	● MT	Vigo I	Galícia	jul-01	Td7, 3d8, 4d7a, Pd6	2.350
23	● CV	Shanghai II	Xina	nov-15	3d8, Td8f, 4d7a, Pd5	2.210
24	● CV	Salamanca	Espanya	set-02	4d8, Td8f, 5d7, Pd5	2.185
25	● CJXV	Hannover	Alemanya	juny-00	4d8, 3d8, Td7, Pd5	2.150
26	● MT	Vigo II	Galícia	jul-01	Td7, 3d8, 4d8, Pd5	2.150
27	● CV	Donostia	Euskadi	oct-05	3d8, Td7, 4d8, Pd5	2.150
28	● CVXV	Frankfurt II	Alemanya	oct-07	Td7, 3d8, 4d8, Pd5	2.150
29	● CVXV	Shanghai I	Xina	maig-10	3d8, Td7, 4d8, Pd5	2.150
30	● CVXV	Shanghai III	Xina	maig-10	3d8, 4d8, Td7, Pd5	2.150
31	● CVXV	Shanghai IV	Xina	maig-10	4d8, 3d8, Td7, Pd5	2.150
32	● CV	Tilburg I	Holanda	juny-11	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
33	● CV	Tilburg II	Holanda	juny-11	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
34	● CV	Tilburg IV	Holanda	juny-11	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
35	● CVXV	Aarhus	Dinamarca	set-12	3d8, 4d8, Td7, Pd5	2.150
36	● CV	Londres IV	Anglaterra	abr-13	Td7, 4d8, 3d8, Pd5	2.150
37	● CVXV	París	França	juny-14	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
38	● MT	Singapur II	Singapur	oct-16	3d8, Td7, 4d8, Pd5	2.150
39	● CV	Rotterdam I	Holanda	maig-17	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
40	● CV	Rotterdam II	Holanda	maig-17	4d8, 3d8, Td7, Pd5	2.150
41	● CV	Rotterdam III	Holanda	maig-17	4d8, Td7, 3d8, Pd5	2.150
42	● CVXV	Washington V	Estats Units	jul-18	Td7, 3d8, 4d8, Pd5	2.150
43	● CV	Errenteria	Euskadi	jul-18	Td7, 4d8, 3d8, Pd5	2.150
44	● CVXV	Palermo	Itàlia	març-18	4d8, 3d8, Td7, Pd5c	2.125
45	● CJXV	Washigton III	Estats Units	jul-18	Td8fc, 3d8, 3d7a, Pd5	2.070
46	● CVXV	Houston I	Estats Units	abr-92	4d8c, Td7, 3d8, Pd5	2.065
47	● CV	Brussel·les	Bèlgica	juny-14	3d8, 4d8, 6d7a, Pd5	1.985
48	● CVXV	Shanghai II	Xina	maig-10	Td7, 3d8, 5d7, Pd5	1.935
49	● CV	Copenhaguen	Dinamarca	abr-96	Td7, Pd6, 4d8	1.905
50	● CVXV	Madrid	Espanya	abr-10	4d7a, 3d8, Td7, Pd5	1.895

MÉS ENLLÀ DE LA SOSTENIBILITAT

CINC GENERACIONS COM A PRODUCTORS DE VI ENS AJUDEN A TENIR PERSPECTIVA. CREIEM QUE ÉS NECESSÀRIA UNA NOVA MANERA D'ENTENDRE EL VI PER FER FRONT AL CANVI CLIMÀTIC. AMB AQUESTA VISIÓ HEM ACONSEGUIT ABAIXAR LA NOSTRA PETJADA DE CARBONI EN UN 30% ALhora QUE RECUPEREM VARIETATS DE RAÏM ANTIGUES I APOSTEM PER LA VITICULTURA ORGÀNICA. MÉS ENLLÀ DE LA SOSTENIBILITAT, EL NOSTRE LLEGAT ÉS TENIR CURA DE LA TERRA PER A LES FUTURES GENERACIONS.

Miquel A. Torres

VIATGE AL LUXE CINEMATogràFIC DE CANNES

Entremig del viatge de la colla a Califòrnia, uns quants castellers i castelleres en vam fer un de llampec a la ciutat del glamur i el cinema. Bé, glamur i llampec a l'anada i senzillesa i llargada a la tornada

JORDI GALTÉS

ARQUITECTE DEL PENEDÈS PASSIÓ PEL VERD DE LES VINYES I EL ROMÀNIC. AMANT DELS CASTELLS I DELS VERDS

[@galtesrj](#)

El diumenge al vespre érem a l'aeroport del Prat per agafar un avió en direcció al luxe de Cannes, on vam arribar de nit, per fer-hi estada amb la missió d'ensenyar el nostre *amour* a les torres humanes.

El dilluns va ser dia de castells. Vam participar a la fira de continguts audiovisuals MIPCOM que se celebra anualment a la ciutat francesa de Cannes. Vam fer actuacions al Palais des Festivals de Cannes al llarg de tot el dia per promocionar les produccions castelleres que La Xarxa de Comunicació Local ofería a la fira, de les quals som protagonistes. A la tarda, visita a l'encant de la ciutat, amb una passejada pels seus racons, *entre els murs* del centre històric, per la *dolça vida* de Cannes. I al vespre, sopar, amb una llarga conversa amb en Matthew *Tree de la vida*, amb llum tènue i el *pianista* de fons.

Dimarts al matí, trànsit aeri tancat i retorn per carretera a Vilafranca. *Comença l'espectacle*. El dia de tornada va ser un dia de reivindicacions a Catalunya en contra de la sentència del procés i a favor de la llibertat dels presos polítics. Per aquest motiu es va tancar l'aeroport del Prat i no va ser possible el retorn en avió. Així que vam fer una odissea de deu hores per carretera resseguint les costes del Mediterrani o més ben dit l'autopista, a la velocitat del *guepard*. Un cop entrats a Catalunya, vam fer una visita turística a les carreteres comarcals i *subterrànies* de l'Alt Empordà, gràcies al Xaio, un guia improvisat de primera.

Dimecres havia *desaparegut* el luxe de Cannes.

Senyores i senyors, durant el text s'han colat tot un seguit de títols de pel·lícules guanyadores del Festival d'aquesta ciutat, que segur que heu detectat. ●

Foto: Xavi Vicente

Les temporades 2016 i 2017 vam anar més forts que mai, el 2018 vam rebre una forta sotragada quan vam perdre el concurs després de guanyar-ne vuit de consecutius, i el 2019 ens vam tornar a espavilar.

TONI BACH
CASTELLER @VERDS I REMER
@OBRERIA "JUNTS SOM IMPARABLES!"

 @TonideLloret

Per més temps que passi, no puc començar sense recordar que el nostre govern legítim continua entre la presó i l'exili per haver portat a terme el mandat de poder decidir. No ho podem oblidar ni podem deixar de lluitar per la seva total llibertat. Si ho fem, ens estarem traïnt i permetent que es limitin els nostres drets com a persones i com a poble.

Dit això, faré la valoració de les temporades en què he estat cap de colla. El fet d'haver estat un any sense fer castells em permet objectivar-la.

Les temporades 2016 i 2017 vam anar més forts que mai, el 2018 vam rebre una forta sotragada quan vam perdre el concurs després de guanyar-ne vuit de consecutius, i el 2019 ens vam tornar a espavilar.

Ens vau reafirmar perquè dirigíssim la colla, prenguéssim decisions i féssim les valoracions pertinents. Aquestes es van fer per treure conclusions, per repetir i millorar les coses que van anar bé i per no tornar-hi amb les que van anar malament o van perjudicar la colla.

Tenint en compte el còmput dels quatre anys, es va portar el ritme més fort i es va tenir el nivell més espectacular de la història de la colla. Malgrat les lesions que vam patir en les caigudes, la fatiga dels anys, la inevitable renovació dels castellers i, el més difícil de gestionar, la tendència a veure-ho tot pitjor.

COMPROMÍS, ACTITUD, INNOVACIÓ I COMUNICACIÓ
Al principi del mandat, per continuar al capdavant del món casteller, a part del que ens identifica per història i lloc d'origen, proposàvem quatre pilars: compromís, actitud, innovació i comunicació.

Em satisfà molt recuperar el díptic que vam repartir, per explicar les línies principals del

projecte, i veure com vam aconseguir gairebé tot el que ens havíem proposat:

- Es van programar les temporades tenint en compte les necessitats de cada moment i es van adaptar els assaigs a cada tram.

- Es van començar les temporades assajant, des del primer moment, els tres dies a la setmana i totes les parts del castell.

- Vam destacar a cada temporada unes puntes de màxim rendiment, intensificant la feina de l'assaig a mesura que ens acostàvem a aquestes puntes: Vilanova, Sant Fèlix, Concurs (els anys parells) i Tots Sants.

- Es va reduir a tres -o quatre els anys de concurs- els assaigs especials per temporada, abans de cada punta de màxim rendiment, i es va fer molta feina per conscienciar a tot-hom que en un moment o altre ha defensat la camisa verda que aquests són els dies que més els necessitem.

- Vam establir uns períodes de descans després de cada punta de màxim rendiment. Per primera vegada vam començar a fer nou dies de vacances durant el mes d'agost, fet que va permetre optimitzar la resta d'assaigs del millor mes de l'any perquè hi érem tots.

- Es va treballar la visualització com a mètode per millorar els resultats.

- Amb l'ajuda de les barres, es va tecnificar l'assaig dels castells amb folre i manilles. Vam treballar les rengles per separat, cosa que ens va permetre, en dies de menor nombre de gent, assajar més els castellers i castelleres de les posicions d'aquests pisos amb uns resultats evidents. També ens va permetre escurçar el temps d'execució, fet tan important en aquests castells, sobretot per al peu.

- Pel que fa al tronc, vam treballar per demostrar, empíricament, que el compromís a l'assaig i l'actitud són la clau de l'èxit.

- Es va fer un treball intens per estrenar castellers i castelleres en tots els pisos i posicions

Tenint en compte el còmput dels quatre anys, es va portar el ritme més fort i es va tenir el nivell més espectacular de la història de la colla. Malgrat les lesions que vam patir en les caigudes, la fatiga dels anys, la inevitable renovació dels castellers i la tendència a veure-ho tot pitjor

i així es va aconseguir abaixar la mitjana d'edat dels castells.

- A la canalla es va fer una feina molt important de cohesió de grup, tant de titulars com de no titulars, de grans i de petits. I també es va treballar la preparació física, mitjançant sessions de jocs i activitats complementàries abans de començar l'assaig: teles, acrobàcies...

- Veient que, a causa del nostre calendari atapeït, cada vegada actuàvem menys a prop de casa, ens vam proposar fer comarca i es va actuar a Sant Quintí de Mediona (2016, 2017, 2018 i 2019), El Pla del Penedès-Sabanel (2018), Sant Cugat Sesgarrigues (2018 i 2019), Can Cassanyes a Sant Marçal (2018), Pacs del Penedès (2019) i Castellet i la Gornal (2019).

El 4 de 10 amb folre i manilles descarregat va ser cabdal perquè els Castellers de Vilafranca guanyessin el Concurs de Tarragona del 2016.

Foto: Toni Solé

2016. Guanyadors del Concurs en la temporada més igualada de la història amb el 3 de 10 amb folre i manilles, el 4 de 10 amb folre i manilles i 2 torres de 8 carregades

2016

- Torre de 9 amb folre i manilles a Sant Quintí de Mediona l'1 de juny, el gamma extra més matiner de la història.

- 7 castells de deu descarregats en una temporada (6 tresos i 1 quatre).

- 37 castells de gamma extra, en la millor temporada global de la història (la Colla Vella dels Xiquets de Valls va descarregar el 4 de 9, el 3 de 10 amb folre i manilles i el 4 de 10 amb folre i manilles; els Minyons de Terrassa, el 3 de 10 amb folre i manilles i el 4 de 10 amb folre i manilles, i la Colla Jove dels Xiquets de Tarragona, el 3 de 10 amb folre i manilles).

- És l'any en què una colla –els Castellers de Vilafranca– ha fet més castells de gamma extra:

- 14 de 10 amb folre i manilles més 1 de carregat (primers de la colla i segona colla que ho aconsegueix)
- 63 de 10 amb folre i manilles descarregats (temporada que una colla n'ha fet més)
- 14 de 9 (perfil lleuger)
- 2 torres de 8 carregades
- 73 de 9 amb folre i agulla
- 8 pilars de 8 amb folre i manilles, més 1 de carregat
- 10 torres de 9 amb folre i manilles

- Els primers dos 3 de 8 aixecats per sota de la colla, esdevenint així la segona colla a assolir-lo.

- Primer **3 de 10 amb folre i manilles** descarregat fora de Vilafranca i més aviat que mai, un mes abans de Sant Fèlix.

- Millor actuació per Sant Fèlix amb el **3 de 10 amb folre i manilles**, el **3 de 9 amb folre i agulla** i el **4 de 10 amb folre i manilles carregat** i el **pilar de 8 amb folre i manilles**.

- Guanyadors del Concurs en la temporada més igualada de la història amb el **3 de 10 amb folre i manilles**, el **4 de 10 amb folre i manilles** i 2 torres de 8 carregades.

2017. Per Sant Fèlix i per Tot Sants, vam tornar a fer el que es considera la millor actuació dels Castellers de Vilafranca: 3 de 10 amb folre i manilles, torre de 8, 3 de 9 amb folre i agulla i pilar de 8 amb folre i manilles

2017

- 36 castells de gamma extra. És la segona temporada en què una colla ha fet més castells de gamma extra:

- 33 de 10 amb folre i manilles, més 2 de carregats
- 14 de 9 carregat
- 3 torres de 8, més 1 de carregada
- 73 de 9 amb folre i agulla
- 24 de 9 amb folre i agulla, més 1 de carregat
- 3 pilars de 8 amb folre i manilles
- 13 torres de 9 amb folre i manilles

- Un altre 3 de 8 aixecat per sota descarregat.

- Millor actuació per Sant Fèlix.

- Dues vegades, per Sant Fèlix i per Tot Sants, vam tornar a fer el que es considera la millor actuació dels Castellers de Vilafranca: **3 de 10 amb folre i manilles**, **torre de 8**, **3 de 9 amb folre i agulla** i **pilar de 8 amb folre i manilles**.

2018

- Malgrat tots els entrebancs que vam tenir, per lesions del pom de dalt sobretot, vam tornar a descarregar **43 de 10 amb folre i manilles**.

- Vam recuperar el 5 de 9 amb folre, que havíem descarregat per última vegada el 2014.

- Per Sant Fèlix vam tornar a descarregar el 3 de 10 amb folre i manilles i vam carregar la torre de 8.

- Ens vam presentar al Concurs amb possibilitats de guanyar-lo, i hi vam fer el 3 de 10 amb folre i manilles, la torre de 8 carregada i la torre de 9 amb folre i manilles. D'aquesta manera vam aconseguir la segona posició, després d'haver-lo guanyat vuit vegades consecutives. Amb aquesta actuació no hauríem perdut cap altre concurs de la història.

- Vam ser l'única colla que va descarregar en una actuació 4 castells de gamma extra. Va ser al juliol a Vilanova: **torre de 9 amb folre i manilles**, **3 de 10 amb folre i manilles**, **5 de 9 amb folre i pilar de 8 amb folre i manilles**.

2018. Única colla que va descarregar en una actuació 4 castells de gamma extra. Va ser al juliol a Vilanova: torre de 9 amb folre i manilles, 3 de 10 amb folre i manilles, 5 de 9 amb folre i pilar de 8 amb folre i manilles

2019. La inoblidable diada de Tots Sants ens va permetre tornar a ser els únics que, la temporada 2019, fèiem una actuació amb quatre castells de gamma extra descarregats

Després de treballar-lo intensament durant tota la temporada, la diada de Tots Sants va tenir com colofó el 4 de 9 descarregat. **Foto: Sergio Ros**

2019

- Es va recuperar l'actitud positiva de molts castellers i castelleres:

- La canalla va oblidar les pors de la temporada anterior i va tornar a tenir fam de fer castells i de passar-s'ho bé fent-los. Es va reforçar l'equip de canalla amb una psicòloga infantil que ens va ajudar molt a aconseguir accelerar els nostres objectius.
- La resta de la colla va assumir que estàvem en un altre moment molt diferent al dels darrers anys, i que necessàriament això significava que havíem de tornar a passar per un seguit d'etapes per les quals feia anys que no passàvem.

- Es van treballar i estrenar castellers i castelleres de cara al futur. No només tènicament, sinó transmetent-los el que ens va portar a ser els millors durant tants anys: compromís i actitud, i fent-los-en conscients.

- Es va anar més a poc a poc i es van fer menys castells grans, però es va avançar i posar fonaments sòlids per al futur.

- La baixada en el compromís del tronc titular va fer que els troncs no estiguessin tan afinats com abans, però va provocar que molta més gent pogués rodar per les estructures. Va baixar el nivell de màxima qualitat tècnica, però va pujar el nivell mitjà.

- Vam fer el primer 3 de 9 amb folre havent fet només dos 3 de 8 i rodant, a terços, cinc castellers. Després de l'actuació de Lloret de Mar, a l'equador de la temporada, entre moltes altres dades, tretze castellers havien fet el 4 de 8 a segons (quatre per primer cop) i nou castellers a terços.

- Vam estrenar un nou castell per a la colla i per al món casteller: el **10 de 8** (en podeu llegir un article en aquest número de EL FIGAROT).

- Vam començar la temporada amb un 58,30% de mitjana d'assistència de la gent del tronc a l'assaig i vam acabar-la amb un 80,23% (apropant-nos al 95% dels millors moments). Aquest 80%, en els assajos previs a la inoblidable diada de Tots Sants, ens va

permetre tornar a ser els únics que, la temporada 2019, fèiem una actuació amb quatre castells de gamma extra descarregats: **torre de 9 amb folre i manilles, 4 de 9, 3 de 10 amb folre i manilles i pilar de 8 amb folre i manilles.**

- Es va estrenar una nova alineació de pilar de 8 amb folre i manilles i es van descarregar els tres que es van portar a plaça. La mitjana de compromís dels components del pilar de 5 net va ser d'un 96,5%.

- No hi ha secrets, si volem tornar a ser els millors, hem de tornar als punts de compromís dels millors moments. El pilar de 8 n'és la mostra fefaent.

- En les quatre temporades vam sumar cinc anys consecutius descarregant el 3 de 10 amb folre i manilles.

- Sumem quatre anys sent l'única colla que l'ha descarregat.

- En quatre temporades se'n van descarregar 14. N'hem fet més nosaltres que totes les altres colles juntes.

Al principi del mandat vam dir que utilitzaríem com a vara de mesura les diades de Sant Fèlix i del Concurs per valorar el nostre nivell. Vam fer la millor actuació en tres dels quatre Sant Fèlix i vam guanyar el Concurs del 2016 en l'edició més igualada i de més nivell de tots els temps.

L'actuació de Tots Sants del 2019 va fer justícia i culmina quatre anys extraordinaris. Pel camí queden un grapat de castells, grans actuacions i molts dels nostres números superats.

Oriol Rossell

Vins i Caves de Finca

www.oriolrossell.com

 [cavaoriolrossell](https://www.facebook.com/cavaoriolrossell)

 [@OriolRossell](https://twitter.com/OriolRossell)

BLOC GRANÍTIC

En aquests quatre anys m'he endut moltes satisfaccions però també grans decepcions. Penso que valorar aquestes últimes ens ha de servir perquè no tornin a passar.

El pensament d'un remer, entrenador i constructor d'embarcacions extraordinàries, George Yeoman Pocock (1891-1976), servirà per explicar-me:

«És difícil que el bot vagi tan ràpid com un voldria. L'enemic, sens dubte, és la resistència de l'aigua, ja que s'ha de desplaçar la quantitat d'aigua equivalent al pes dels remers i de l'equip, però aquesta mateixa aigua és la que ens aguanta i aquest mateix enemic és el nostre amic».

La vida i la colla són iguals: els problemes que hem de superar també ens aguanten i ens donen més força per superar-los.

El que han admirat les altres colles de nosaltres és que sempre hem estat un bloc granític i el nostre compromís ha estat extrem.

No hem d'oblidar que aquesta unitat, a la colla, la canalitzem cap al cap de colla. És a ell a qui donem el màxim rang, acompanyat d'un president que encapçala un equip directiu. Això vol dir que la colla, per anar junts, acata les decisions d'aquest cap i del seu equip, i, si no són prou encertades, treballa perquè siguin millors, protegint sempre aquesta figura en què concentrem la nostra unitat. Tot el que vagi en contra d'aquesta premissa

Les tres millors actuacions per plaça dels Castellers de Vilafranca

	1a MILLOR ACTUACIÓ		PUNTS		2a MILLOR ACTUACIÓ		PUNTS		3a MILLOR ACTUACIÓ		PUNTS
Dia del Graller	2018*	9d7, Td8f, 3d9f, 4d8, Pd6	3750	2017	9d7, Td8f, 3d9f, 3d7s, 4d8, Pd5	3295		2002	3d8, Td8f, 4d8, Pd6	2920	
								2011	3d8, Td8f, 4d8, Pd6	2920	
								2012	3d8, Td8f, 4d8, Pd6	2920	
								2015	3d8, Td8f, 4d8, Pd6	2920	
Fires de Maig	2017*	3d8a, 4d9f, 3d9f, Pd7f	5060	2015	4d8a, 3d9f, 4d9f, Pd7f	5010		2016	5d8, 4d9f, 3d9f, Pd7f	4960	
Pla de La Seu	2016*	4d9f, Td9fm, 3d9f, Pd8fm	7310	2015	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd7f	6060		2017	3d9fa, i 4d9, 4d9f, 3d9f, Pd5	5755	
				2018	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd7f,	6060					
Altafulla	2017*	3d9fa, Td9fm, 4d9f, Pd7f	7085	2016	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd8fmc	7025		2015	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd7f,	6060	
Mataró	2016*	i Td9fm, 3d9f, 3d9fa, 4d9f, Pd8fm	7755	2017	4d9fa, Td9fm, i 3d8s, 3d8s, Pd7fc	7430		2015	Td9fm, 4d9f, i 3d9fa, 3d9f, Pd8fm	7310	
Vilanova	2016*	Td9fm, 3d10fm, 3d9fa, Pd8fm	10280	2018	Td9fm, 3d10fm, 5d9f, Pd8fm	10125		2017	Td9fm, 3d10fmc, 4d9fa, id Pd8fm, Pd5	7570	
La Bisbal	2001	3d9f, Td9fm, id 4d9fa, i 4d9fa, 4d9f, Pd8fm	7310	2000	4d9f, Td9fm, 3d9fc, Pd8fm	7115		2018	Td9fm, 3d9f, 4d9f, Pd8fmc	7025	
	2015	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd8fm	7310								
El Catllar	2015	Td9fm, 3d9fa, 3d9f, Pd8fm	8405	2016	3d9fa, Td9fm, 4d9f, Pd8fm	8335		2010	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd8fm	7310	
L'Arboç	2016*	Td9fm, id 3d10fm, 3d10fm, 4d9f, Pd8fm	9185	2015	Td9fm, 3d9fa, 3d9f, Pd8fm	8405		2017	Td9fm, 3d10fm, i 4d9fa, 4d9f, Pd7f	7935	
29 Vigília	2017*	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd7f	6060	2000	4d9f, Td9fm, 3d8, Pd7f	5230		2001	4d9f, 3d9f, 4d8a, Pd7f	5010	
								2002	4d9f, 3d9f, 4d8a, Pd7f	5010	
								2004	4d9f, 3d9f, 4d8a, Pd7f	5010	
								2011	4d9f, 3d9f, 4d8a, Pd7f	5010	
Sant Fèlix	2017*	3d10fm, Td8, i 4d10fm, 3d9fa, Pd8fm	11470	2013	4d9fa, 3d10fm, 4d9, Pd8fm	11285		2016	3d10fm, i 4d10fm, id 3d9fa, 3d9fa, 4d10fmc, Pd8fm	11040	
Sant Ramon	2011	3d9f, Td8, id 4d9fa, 4d9fa, Pd8fm	9515	1999	Td9fm, 3d9f, 4d9f, Pd8fm	7310		2004	4d9fa, Td9fm, Pd8fm	6795	
Santa Tecla	2015	3d10fmc, 3d9fa, id Td8, Td8c, Pd8fm	10305	2016	3d10fm, 3d9fa, Td9fm, Pd8fm	10280		2014	9d8, 4d9fa, 3d9fa, Pd8fm	9155	
La Mercè	2011	4d9f, i 3d9fa, 3d9fa, Td9fm, Pd8fm	8335	2007	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd8fm	7310		2005	3d9f, Td9fmc, 4d9f, Pd8fm	7035	
Concurs	2016*	3d10fm, Td8c, 4d10fm, Td8c	9680	2012	4d9fac, 3d9fac, Td8, 4d9	8810		2018	3d10fm, Td8c, i 4d10fm, Td9fm	8280	
Reus	2017*	3d9fa, Td9fm, Td8, Pd8fm	10175	2015	3d9fa, 3d9f, Td9fm, Pd8fm	8405		2013	9d8, 3d9fa, 4d9f, Pd8fm	8140	
Sitges	2007*	4d9fa, Td9fm, id 3d9f, 3d9f, Pd7f	7075	2016	3d9f, Td9fm, 4d9f, Pd7f	6060		2011	3d9f, 5d9fc, Td8f, Pd7f	5500	
Tots Sants	2015*	3d9fa, Td8, 3d10fm, Pd8fm	11470	2016	3d10fm, 3d9fa, 4d9, Pd8fm	11365		2019	id 3d10fm, Td9fm, 4d9, 3d10fm, Pd8fm	10921	
	2017*	3d10fm, Td8, 3d9fa, i Pd8fm, Pd8fm	11470								

(*) Millor actuació de la plaça

Castells de gamma extra dels Castellers de Vilafranca

	Td9fm	Pd8fm	5d9f	7d9f	4d9fa	3d9fa	D	C	T		4d9	Td8	3d10fm	4d10fm	Td9f	D	C	T	TOTALS		
1995	1	2c			1c		1	3	4		1995					0	0	0	1995		
1996	2-1c	1c			1		3	2	5		1996					0	0	0	1996		
1997	2	1-2c	1-1c		1		5	3	8		1997					0	0	0	1997		
1998	2	2c	1c		2		4	3	7		1998		1c			0	1	1	1998		
1999	6	5-1c			1		12	1	13		1999	1c				0	1	1	1999		
2000	5-1c	4-1c	1		3		13	2	15		2000	1c				0	1	1	2000		
2001	4-1c	3-1c	2c		1		8	4	12		2001		1c			0	1	1	2001		
2002	4	2	2		2		10	0	10		2002	1c	1c			0	2	2	2002		
2003	4-1c	1	1c		1c		5	3	8	61+21c	2003	1c	1c			0	2	2	0+8c 8	61+29c 90	
2004	3	2	1c		2-1c		7	2	9		2004	2c				0	4	4		2004	
2005	2c	3-1c			1		4	3	7		2005		1c		1c	0	5	5		2005	
2006	2	3	3		3		11	0	11		2006	1c	1c			0	2	2		2006	
2007	7	3			1-1c		11	1	12	33+6c	2007					0	1	1	0+12c	12	33+18c 51
2008	1	2-1c			2		5	1	6		2008	2c	1c			0	3	3			2008
2009	4	3c			1-1c	1	6	4	10		2009					0	0	0			2009
2010	1-1c	5-1c	2		3	1	12	2	14		2010	1				1	0	1			2010
2011	6	4-1c	1-1c		2	1	14	2	16	37+9c	2011	1c	2	1c	1c	2	3	5	3+6c	9	40+15c 55
2012	4	3		1	1-1c	2-1c	11	2	13		2012	2	2		1c	4	1	5			2012
2013	4	5	1		1	3	14	0	14		2013	2	2	2		4	0	4			2013
2014	2	5-1c	1		3	4	15	1	16		2014	1c	1c	3c		0	5	5			2014
2015	10	10			6	26	0	26	66+3c	69	2015	1-2c	1-2c			2	4	6	10+10c	20	76+13c 89
2016	10	8-1c			7	25	1	26			2016	1	2c	6	1-1c	8	3	11			2016
2017	13	3			2-1c	7	25	1	26		2017	1c	3-1c	3-2c		6	4	10			2017
2018	12	1-1c	1				14	1	15		2018	2c	4			4	2	6			2018
2019	9	3			1	13	0	13	77+3c	80	2019	1	1-3c			2	3	5	20+12c	32	97+15c 112
118-7c 76-20c 13-7c 1 33-7c 33-1c											6-7c 9-14c 17-17c 1-1c 0-3c										
Td9fm Pd8fm 5d9f 7d9f 4d9fa 3d9fa											4d9 Td8 3d10fm 4d10fm Td9f										

Les 25 millors actuacions per Sant Fèlix

	Any	Colla	Actuació	Punts
1	2017	Castellers de Vilafranca	3d10fm, 3d9fa, Td8, Pd8fm	11470 ●
2	2013	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 3d10fm, 4d9, Pd8fm	11285 ●
3	2016	Castellers de Vilafranca	3d10fm, 3d9fa, 4d10fm (c), Pd8fm	11040 ●
4	2016	Colla Vella dels Xiquets de Valls	3d10fm, 4d9, 4d9fa, Pd8fm (c)	11000 ●
5	2015	Colla Vella dels Xiquets de Valls	4d9fa, 4d9, Td8 (c), Pd8fm	10645 ●
	2018	Colla Vella dels Xiquets de Valls	4d9, Td8 (c), 4d9fa, Pd8fm	10645 ●
6	2012	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 3d9fa, Td8, Pd8fm	10540 ●
7	2015	Castellers de Vilafranca	3d9fa, 3d10fm (c), Td8 (c), Pd8fm	10305 ●
8	2017	Colla Vella dels Xiquets de Valls	4d9fa, 4d9, 5d9f, Pd8fm	10280 ●
9	2005	Castellers de Vilafranca	4d9fa, Td9f (c), 3d10fm (c), Pd8fm (c)	10090 ●
10	2006	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 5d9f, 3d10fm (c), Pd8fm	9860 ●
11	2015	Minyons de Terrassa	3d10fm, 5d9f, Td9fm, Pd8fm (c)	9840 ●
12	2019	Castellers de Vilafranca	3d10fm (c), Td9fm, 3d9fa, Pd8fm	9650 ●
13	2001	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 3d10fm (c), 5d9f (c), Pd8fm	9550 ●
14	2019	Colla Vella dels Xiquets de Valls	4d9 (c), Td8, 5d9f, Pd6	9045 ●
15	2000	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 5d9f, Td9fm (c), Pd8fm	8920 ●
	2010	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 5d9f, Td9fm (c), Pd8fm	8920 ●
	2014	Castellers de Vilafranca	4d9fa, 3d10fm (c), 4d9f, Pd8fm	8920 ●
16	2000	Colla Vella dels Xiquets de Valls	3d8ps, 5d9f, Td9fm, Pd8fm	8730 ●
17	2014	Colla Joves Xiquets de Valls	3d9f, 5d9f, 4d9 (c), Pd8fm (c)	8535 ●
18	2017	Colla Joves Xiquets de Valls	Td8 (c), 3d9f, Td9fm, Pd8fm (c)	8330 ●
19	2002	Castellers de Vilafranca	4d9fa, Td9fm, 3d9f, Pd8fm	8325 ●
	2008	Castellers de Vilafranca	4d9fa, Td9fm, 3d9f, Pd8fm	8325 ●
	2011	Castellers de Vilafranca	4d9fa, Td9fm, 3d9f, Pd8fm	8325 ●
20	2016	Minyons de Terrassa	3d10fm (c), 5d9f, Td9fm, Pd7f	8245 ●

He estat cap de colla pel compromís que tinc; per a mi és el valor més important que he prioritzat sempre en els Castellers de Vilafranca. Ara tornaré a ser el que més m'agrada: un casteller més

La colla celebrant la gran actuació de Tots Sants del 2019, l'última del Toni Bach com a cap de colla.
Foto: Sergio Ros

Foto: Sergio Ros

ens perjudica, ens ha perjudicat! Tenim una assemblea anual on, si creiem que és necessari, podem canviar-lo.

Els mandats de quatre anys són l'exemple que posem els que anem al capdavant de la colla en aquest compromís. Això ja marca el nostre caràcter. Històricament, les colles que han encapçalat el món casteller han estat en mandats llargs.

En Sisco de Reus és ara el nostre cap de colla, i en Carles Mata, el nostre president. En ells hem de canalitzar tota la força. Només per ser valents d'entomar aquest compromís són mereixedors del càrrec. En aquests moments tan complicats per al món casteller en general i per a la nostra colla en particular els desitjo el millor, perquè el millor per a ells serà el millor per als Castellers de Vilafranca.

SATISFACCIÓ I AGRAÏMENT

Ara fa sis anys, quan vaig proposar dirigir la colla primer a en Joan, casteller i amic –i que, ho torno a dir, sempre ha mostrat la més alta lleialtat a la colla-, i després a tot l'equip directiu i equips tècnics, sabíem, igual que tots vosaltres, que tard o d'hora arribaria

Acabo molt satisfet d'aquesta feina i de tot el que hem aportat a la colla. Tot el que ja hem explicat i els números ens avalen. No oblidaré mai el treball que s'ha fet, des de totes les àrees i equips, en els quatre anys de mandat, ni la fidelitat que van tenir amb mi: el cap de colla

el final d'etapa i que en començaríem una altra. Els agraeixo tota la feina i dedicació i vull deixar constància per escrit que ha estat un honor estar al capdavant dels Castellers de Vilafranca amb ells.

Hem fet molta feina, molta. Acabo molt satisfet d'aquesta feina i de tot el que hem aportat a la colla. Tot el que ja hem explicat i els números ens avalen. No oblidaré mai el treball que s'ha fet, des de totes les àrees i equips, en els quatre anys de mandat, ni la fidelitat que van tenir amb mi: el cap de colla. M'emporto una gran experiència vital.

Gràcies, gràcies, gràcies. Moltes gràcies.

He dit sempre que he estat cap de colla pel compromís que tinc; per a mi és el valor més important que he prioritzat sempre en els Castellers de Vilafranca. Ara tornaré a ser el que més m'agrada: un casteller més.

Ha estat un honor ser el cap de colla dels Castellers de Vilafranca, el vostre cap de colla.

Es lluita fins al pilar, som-hi! ●

2016-2019: TREBALL, CANVIS PER CRÉIXER, INNOVACIÓ I MODERNITZACIÓ, MANTENINT-NOS FIDELS A LA HISTÒRIA I LA TRADICIÓ

Foto: Núria Tarrida

Amb l'assemblea celebrada el mes de febrer del 2020 vam posar punt final al nostre trajecte al capdavant de la colla. Finalitzada la gestió, és l'hora de fer balanços

Hem tingut un servei d'atenció sanitària personalitzat en què sempre hem comptat amb la figura d'un fisioterapeuta, una infermera, dos llicenciats en activitat física i dues metgesses

JOAN BADELL
DIRECTOR DE @SALUTDENTAL
CASTELLER DELS @VERDS
SOCI DEL @FCB
@BadellJoan

Sincerament he de dir que estic molt satisfet de tot el que hem dut a terme al llarg dels quatre anys de mandat.

Quan vam presentar-nos, ens vam marcar uns objectius clars, concisos i molt ambiciosos, però alhora reals i assumibles si hi dedicàvem els nostres millors esforços. El mes de febrer del complicat any 2020 vaig deixar el càrrec de president content perquè, amb molt de compromís i un excel·lent treball transversal en equip, havíem aconseguit executar la majoria dels propòsits que teníem en benefici de l'entitat i de les persones que la formen. Quan vam ser escollits, us vam prometre que treballàriem molt, que fariem canvis per créixer, que innovàriem i ens modernitzàriem, però sempre mantenint-nos fidels a la nostra història i respectant la nostra tradició.

En aquest article resumiré el més destacat del que hem fet en aquests període comprès entre els mesos de febrer de 2016 i 2020.

CREACIÓ DE L'ARIS

Amb la novetat de la posada en marxa de l'Àrea de Rendiment i Salut (ARIS), una àrea que consideràvem important en el nostre projecte, vam apostar per la creació d'una nova vicepresidència que s'ocupés dels temes referents a millorar la salut i la preparació dels castellers i castelleres.

Vam introduir l'activitat física dirigida a l'inici dels assaigs i els estiraments també dirigits en acabar cada un dels assaigs.

Valorem molt positivament la introducció de fruita fresca a la meitat dels assaigs més calorosos i exigents de la temporada, com també l'oferiment de fruita fresca, fruits secs, barretes energètiques i begudes isotòniques a la majoria de les actuacions.

A les principals diades, els castellers i castelleres també hem tingut un servei d'atenció sanitària personalitzat en què sempre hem comptat amb la figura d'un fisioterapeuta, una infermera, dos llicenciats en activitat física i dues metgesses. Durant la primera temporada, també vam tenir la col·laboració d'un metge extern que va ajudar a posar en funcionament la nova àrea, que ha estat un èxit rotund.

Hem creat la sala ARIS, dotada de material mèdic, on es poden realitzar cures i exploracions. Igualment, qui ho ha desitjat ha tingut a la seva disposició l'elaboració i seguiment de programes individuals de preparació física, com també dietes personalitzades i controls rutinaris.

Hem aconseguit que Cal Figarot sigui finalment un espai cardioprotegit sense cost per a la colla.

ÀREA DE PATRIMONI

La principal tasca de l'Àrea de Patrimoni ha estat la remodelació pràcticament total de la seu social, Cal Figarot.

En una primera fase, es va remodelar i condicionar la nau. Es va crear una nova decoració (fotos gegants, columnes dedicades als caps de colla, grades metàl·liques, barres d'assaig...), es va millorar la insonorització, es va aixecar la cúpula per donar cabuda als castells de nou pisos i es va construir una nova barra de bar amb un altell. En aquesta primera fase també vam fer obres de millora al jardí. Hi vam eliminar barreres i el vam adaptar a l'accés de persones amb mobilitat reduïda; vam retallar els parterres per ampliar la superfícies d'assaig, i hi vam instal·lar una nova il·luminació.

Els membres de la Junta que han gestionat la colla durant el període 2016-2019. Foto: José Paredes

La cultura i les arts es mereixen el nostre màxim interès

Potenciar la cultura i les arts és potenciar la creativitat, la convivència, el progrés i tot allò que enriqueix una societat moderna i avançada.

A Banc Sabadell, la cultura i les arts ens mereixen el màxim interès.

La renovació del bar-restaurant i la cuina va ser total, com també la decoració. Al mateix temps vam aprofitar les obres per allargar la terrassa de la primera planta amb una estructura de ferro i fusta que ha estat un èxit

Vam continuar renovant la sala noble, on exposem els millors trofeus i guardons, una sala adaptada també per fer-hi rodes de premsa i àpats privats de petit format. Vam crear una nova sala anomenada de caps de colla i presidents, que alhora ret homenatge a tots els castellers i castelleres de soca-rel i als premiats amb la fidelitat castellera. També es van construir nous lavabos (incloent-ne un d'adaptat).

La renovació del bar-restaurant i la cuina va ser total, com també la decoració. Al mateix temps vam aprofitar les obres per allargar la terrassa de la primera planta amb una estructura de ferro i fusta que ha estat un èxit per fer-hi àpats a l'aire lliure en un entorn privilegiat. Vam signar un contracte de lloguer i explotació del restaurant, amb un grup de prestigi com Cal Blay.

A la planta baixa, hi vam construir nous lavabos amb dutxes, una secretaria nova i una sala per a l'equip tècnic i hi vam remodelar l'exposició de la història de la colla.

Hi destaca la instal·lació automatitzada d'una pantalla i projector i la realització d'un audiovisual que és molt potent, pensat per mostrar-lo a les persones que visiten el local, i que impressiona a tothom que el veu.

El projecte de remodelació, el vam finalitzar amb una escultura d'una torre de 8 que presideix l'entrada de Cal Figarot. Es tracta d'un monument que es va pagar mitjançant un microfinançament a la plataforma Verkami, en la qual van participar la majoria de castellers i castelleres.

Vam acabar l'execució de tota l'obra amb el disseny i construcció de la botiga de la colla a l'entrada de Cal Figarot i la posterior posada en funcionament.

I finalment, cal destacar la col·locació i estrena de la desitjada xarxa d'assaig, que aposta per la innovació. És una obra d'autèntica enginyeria feta a mida i que segur que amortitzarem.

Finalitzades totes les obres, es va fer una brillant inauguració de la remodelació de

Cal Figarot el juliol de 2019, amb actuació castellera inclosa i visita i recepció d'autoritats i patrocinadors.

L'increment de visitants a Cal Figarot, mentre la pandèmia ho va permetre, va ser espectacular. Tot l'equip directiu i col·laboradors ens sentim molt orgullosos de la transformació de la seu social, que ha quedat equipada i preparada per gaudir-la en tots els sentits.

Una innovació que també considerem positiva per a la colla va ser la del lloguer de la nau l'estiu de 2016 per fer-hi un campus d'estiu. Aquests campus s'han celebrat cada estiu i, a part de treure'n un rendiment econòmic, ens permet donar vida i visibilitat a Cal Figarot amb un flux important de persones.

ÀREA SOCIAL

Ha estat una àrea que ha mantingut molta activitat i ha aportat novetats al llarg del mandat. Cal ressaltar la instal·lació de les fonts d'aigua a la nau, que han permès eliminar les ampolles de plàstic, fet que representa generar menys residus, tenir més higiene i aconseguir un bon estalvi econòmic a la colla.

S'ha continuat el calendari habitual d'actes populars de la colla: la calçotada verda, el concurs de paelles, la pedalada verda, el cinema a la fresca i els tastos de vins, entre d'altres.

Hem potenciat els àpats populars. Hi destaca la consolidació de tota la festa que envolta l'abans i el després de la Diada de Tots Sants.

I una de la grans novetats ha estat la creació de la ronda de vermut, que valorem molt positivament, i sobretot la valorem molt les colles convidades, que agreixen el detall.

S'han creat les «jam sessions» de música tradicional anomenades «Punts de trobada», que han reactivat les nits de dijous a Cal Figarot.

De la temporada 2018, cal fer una menció especial a la celebració del 70è aniversari de la colla. Dels molts actes i debats organitzats, en sobresurten com a principals: l'actuació i posterior dinar a Can Casanyes, que va convertir la casa pairal del fundador de la colla

en plaça de nou; l'actuació del 70è aniversari a la plaça més castellera, acompanyats per la Colla Vella dels Xiquets de Valls i els Nens del Vendrell, per reviuir els Sant Fèlix més ancestrals, i un emotiu acte d'homenatge celebrat a Cal Figarot que va reunir la majoria d'enxanetes i cassoles que ha tingut la colla al llarg de la seva història. Aquest acte va posar un brillant colofó a l'efemèride.

COMUNICACIÓ

Un dels principals objectius que teníem i que consideràvem que era imprescindible era treballar la comunicació de la colla tan interna com externa.

Hem intentat millorar constantment la relació amb la premsa, informant els mitjans en tot moment de l'actualitat de la colla. Han tingut totes les facilitats per contactar tant amb el cap de comunicació com amb el president i cap de colla. Quasi sempre que ho han desitjat han estat atesos.

Al llarg dels quatre anys hem celebrat 60 rodes de premsa. Això ens dóna proximitat, genera notícies i permet informar puntualment de tota l'activitat que fem i dels objectius que tenim, i també dona visibilitat als patrocinadors.

Hem fet la renovació completa de la newsletter, que els castellers i castelleres reben cada setmana amb informació actualitzada i puntual.

La crescuda exponencial a totes les xarxes socials ha estat espectacular. Al final del mandat, sumant totes les xarxes, teníem un total de 144.000 seguidors, un 165% més que els Minyons de Terrassa que, amb 40.000 seguidors, són la segona colla amb més abast digital.

Al llarg dels quatre anys hem augmentat els seguidors en un 51% a Facebook; un 3070% a Youtube; un 296% a Instagram, i un 75% a Twitter.

Hem creat l'app de la colla, que ha donat un balanç molt positiu i ha ajudat molt l'equip tècnic, i s'ha renovat i modernitzat completament la pàgina web de la colla.

S'ha actualitzat totalment la imatge gràfica de l'entitat, com també s'ha modernitzat l'escut i el logotip de la colla. Hem creat un disseny completament nou del butlletí EL FIGAROT.

Igualment, la temporada de 2017 vam presentar una nova camisa feta completament a Catalunya i que assegurava la no-participació de mà d'obra infantil en el procés de fabricació.

ÀREA INSTITUCIONAL I ECONÒMICA

Hem estat rebuts oficialment i hem fet visites protocol·làries a les quatre institucions més properes: Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Vilafranca del Penedès, Diputació de Barcelona i Consell Comarcal de l'Alt Penedès.

Ens hem posicionat sempre al costat del nostre Govern escollit democràticament i de les nostres institucions; hem defensat sempre la llibertat d'expressió, la democràcia i el dret a decidir, i ens hem reivindicat en nombroses ocasions a favor de la llibertat dels presos polítics i exiliats. Hem participat en infinitat d'actes i manifestacions, entre les quals destaquen les de l'11 de setembre. Igualment cal mencionar la participació al concert «Volem acollir», organitzat al Palau Sant Jordi.

Pel que fa a l'àmbit institucional, també hem estat presents en nombroses comissions i consells. En destaquen el de la Festa Major de Vilafranca, el Consell de Castells de Vilafranca i la comissió assessora del Concurs de Castells de Tarragona, entre d'altres, com també el patronatge que hem seguit mantenint a la fundació PINAE.

Al llarg de les quatre temporades, hem convidat 21 colles castelleres a actuar a Vilafranca. Entre elles, les dues colles dels Xiquets de Valls i tres de les quatre colles de Tarragona, i del gran Penedès han vingut totes: Moixiganguers d'Igualada, Jove de Sitges, Bordegassos de Vilanova, Minyons de l'Arboç, Nens del Vendrell i Castellers de Mediona.

Hem fet Penedès i hem fet territori buscant noves actuacions per la comarca i hem fet dues fotografies «Penedès verd» enmig de les vinyes que han tingut un ampli ressò mediàtic i una bellesa extraordinària. També ressalta l'actuació que vam realitzar dins la Sagrada Família de Barcelona, que va ser molt mediàtica. Dins l'apartat d'aquest tipus d'actuacions, també mereixen destacar la del Camp Nou en

Hem aconseguit els drets d'imatge de la majoria de castellers i castelleres. Un dels temes més complicats de gestionar al llarg del mandat ha estat mantenir la nostra posició davant la cessió dels drets d'imatge a la CCCC

Hem creat la Comissió Feminista, que ha servit per posar els fonaments d'aquesta nova comissió i que segur que ens servirà per aprendre i millorar. S'ha creat el protocol contra agressions sexistes

un partit de rugbi (final de la lliga francesa). També hem actuat al trofeu Joan Gamper i a la inauguració de l'estadi Johan Cruyff.

Hem depurat i actualitzat la base de dades, cosa que ha permès donar de baixa més de 200 persones, moltes de les quals constaven com a socis o sòcies però no estaven al corrent de pagament i d'altres malauradament havien traspasat. Tot i això, hem aconseguit 358 socis nous, amb la qual cosa hem incrementat la massa social, una vegada depurada la base de dades, un 7% aproximadament.

A sobre, des de principis del 2019, el bar i la nova terrassa de Cal Figarot ofereixen un espai modern i acollidor. **Fotos: Núria Tarrida**

Amb el nou projecte executat a Cal Figarot, s'han readaptat i millorat la majoria d'espais de la casa. Gràcies a aquestes millores, els castellers i els visitants gaudeixen més de la seu social dels Castellers de Vilafranca. **Fotos: José Paredes**

Hem consolidat el cobrament de quotes de sòcies i socis, que han passat de ser voluntàries a obligatòries, i això ens ha permès superar per primera vegada els 43.000 € d'ingressos anuals en quotes dels associats. El febrer de 2020 érem uns 880 socis i sòcies al corrent de pagament.

Hem aconseguit els drets d'imatge de la majoria de castellers i castelleres. Un dels temes més complicats de gestionar al llarg del mandat ha estat mantenir la nostra posició davant la cessió dels drets d'imatge a la CCCC, que sempre ens hem negat a donar en exclusiva. El primer any del mandat, a causa de les discrepàncies amb la Junta de la CCCC, vam ser coherents i vam abandonar la vicepresidència que ocupàvem.

Pel que fa als ingressos generals de la colla, les xifres han augmentat d'una manera extraordinària en el període 2016-2020. Els ingressos per temporada han augmentat un 41% de mitjana.

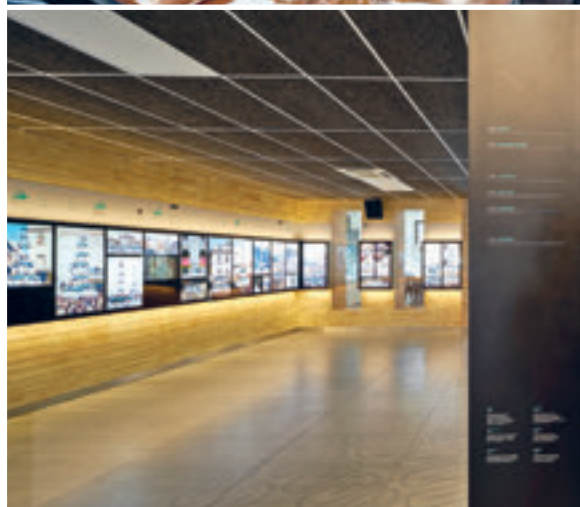
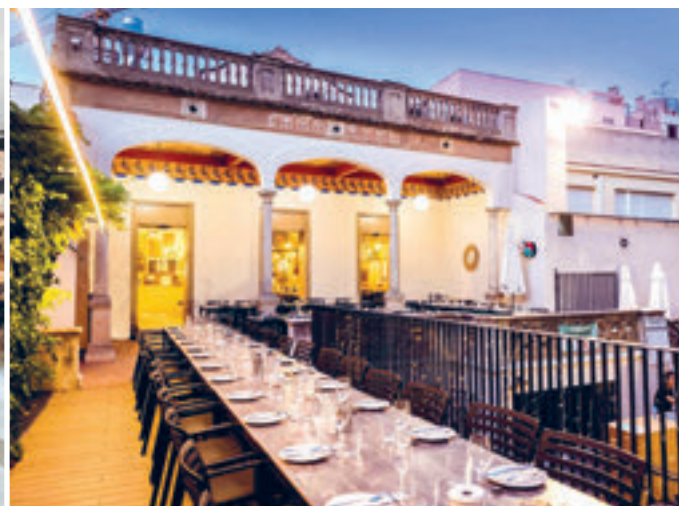
Hem incrementat d'una manera admirable el nombre de patrocinadors regulars de la colla, passant de 3 que teníem en iniciar el mandat a 13, que són els patrocinadors regulars que actualment té l'entitat. Els ingressos per aquest concepte han pujat un 376% en aquests quatre anys.

Respecte a les actuacions, els ingressos s'han incrementat una mitjana d'un 35% per temporada respecte al període anterior. Destaca la temporada del 2019 que ha estat la temporada en què més ingressos ha aconseguit la colla en concepte d'actuacions.

Els Greentowers també han augmentat la facturació un 100% i són una font molt important d'ingressos per a la colla.

També m'agradaria destacar que al llarg d'aquests quatre anys hem aconseguit més subvencions que mai. Han estat uns ingressos que ens han permès, entre d'altres coses, portar a terme tota la remodelació de Cal Figarot.

Fruit dels bons balanços econòmics, cal destacar que les despeses de la colla en aquests quatre anys han augmentat de mitjana un 50%. Per altra banda, les inversions respecte al període anterior també s'han incrementat d'una manera destacable a causa de la remodelació de la seu social. Concretament, el

El seu somriure la nostra passió

Socis Castellars de Vilafranca:

- Primera visita gratuïta
- Higiene dental 25€ (preu especial)
- 15% de descompte en tots els tractaments

General Prim, 9 Vilafranca del Penedès 938 199 110

www.salutdental.com

kErPe GRÀFIQUES

Serveis d'impressió i copisteria

- IMPRESSIÓ ÒFSET & DIGITAL
- IMPRESSIÓ DE GRAN FORMAT
VINILS, LONES, ROLL-UPS, FOTOLLENÇ,
PÒSTERS, CARTELLERIA, SUPORTS RÍGIDS
- ETIQUETES ADHESIVES EN BOBINA
- COPISTERIA I PAPERERIA

NOVETAT!

www.kerpe.cat

IMPRIMEIX ELS TEUS DOCUMENTS
DES DE QUAalsevol dispositiu,
DIRECTAMENT A LES NOSTRES IMPRESSORES

capítol d'inversions ha pujat un 1.001% de mitjana i el total de les inversions fetes en el període pugen 1.300.000 €.

La colla també ha fet un important pas endavant que consideràvem necessari pel volum de feina que generem, i, per primera vegada, tenim una persona assalariada. En fem una valoració molt positiva.

Hem creat la Comissió Feminista, que ha servit per posar els fonaments d'aquesta nova comissió i que segur que ens servirà per aprendre i millorar. S'ha creat el protocol contra agressions sexistes, s'ha fet un debat de Sant Fèlix en femení i s'han creat els punts liles a les nostres festes, com també s'han fet xerrades i trobades per presentar-se i debatre.

S'ha posat l'embrió a la Comissió de Joves, que aglutina i tutela aquells menors que deixen de ser canalla, per tant, són adolescents menors d'edat i demanen un seguiment especial i una orientació concreta.

Cap a finals de 2019 vam organitzar un viatge a Califòrnia. Vull destacar que el 66% de les despeses que va generar el viatge han estat cobertes amb recursos propis i només un 34% provenen de subvencions públiques. També m'agradaria ressaltar que al llarg del mandat hem aixecat castells a Rotterdam i al País Basc.

Hem insistit a anar degudament uniformats en les entrades a plaça i en la presència a cercaviles i processons, fet que dignifica la imatge de la colla i dels seus membres. Alhora hem creat protocols detallats de les actuacions que organitza la colla pròpiament, de les entregues de camises a nous castellers i de les malaurades defuncions, entre d'altres protocols que creiem que han de quedar escrits i serviran de guia per a futurs equips directius.

A l'economia en general -i les entitats no en som pas una excepció- ens està tocant viure un període d'una immensa complexitat financera a conseqüència de la crisi sanitària provocada per la covid 19. És una satisfacció del nostre equip haver deixat la colla amb el suficient múscul econòmic per poder afrontar aquests temps difícils i incerts. No dubteu que entre tots ens en sortirem i que ben aviat ens retrobarem per tornar a fer castells i vida social. ●

A sobre, una *selfie* amb la canalla abans d'entrar a plaça ajuda fer passar un xic els nervis abans de l'actuació de Sant Fèlix.

A continuació, el Joan Badell i el Toni Bach, acompanyant Josep Bargalló, conseller d'Educació de la Generalitat de Catalunya, durant el Joverd del 2019.

Al mig, el Toni Bach i el Joan Badell durant una de les múltiples rodes de premsa. Al costat, presentació de la Comissió Feminista, al maig del 2018.

A sota, Joan Badell en la darrera assemblea com a president dels Castellers de Vilafranca, al febrer del 2020.

Fotos: José Paredes

UN HONOR I MOLTA SORT

Acabada la temporada 2015 vaig rebre la proposta de l'amic Toni Bach -cap de colla- de presidir una nova candidatura que aspirava a obtenir el suport dels socis i sòcies de la colla per liderar l'entitat al llarg de les quatre temporades següents.

En Joan Badell eufòric, després de descarregar el 3 de 10 a la diada de Tots Sants del 2019.

Foto: Pau Corcelles

JOAN BADELL
DIRECTOR DE @SALUTDENTAL
CASTELLER DELS @VERDS
SOCI DEL @FCB
@BadellJoan

Amb el Toni, casteller exemplar i admirat, vam treballar junts amb anterioritat durant quatre anys dins de l'equip tècnic que comptava amb el David Miret com a cap de colla (2008-2011). Ell exercia de sots-cap de colla i jo, de cap de pinyes. Aquests anys ens van permetre de conèixer-nos una mica més i compartir molts dels valors que ens uneixen a l'hora de fer castells: la lleialtat, el compromís, l'actitud, la passió, el sacrifici, la jerarquia, el respecte, la tradició, el competir, el guanyar són només alguns dels valors que compartim i compartim. Tots dos també som practicants i amants de l'esport i estic segur que els valors esportius ens han ajudat molt a entendre'ns. Recordo com l'any 1997 ja vam córrer la Marató de Barcelona i el 1999, la Marató de l'Aneto.

Després de reflexionar, valorar-ho i de traçar els eixos bàsics sobre els quals caminaria el nostre projecte, vaig acceptar tirar endavant la proposta amb una enorme il·lusió, però sobretot amb molt de respecte, i ens vam posar a treballar per confeccionar l'equip, el projecte i els objectius. Estava convençut que, amb el Toni, per tot el que he exposat i moltes coses més, fariem un bon tàndem i ens envoltaríem de gent molt vàlida i amb ganes de treballar. D'entrada vull agrair al Toni la confiança que ha tingut en mi. Ha estat un honor compartir junts tots aquests anys.

El mes de febrer de l'any passat vaig deixar el càrrec de president molt satisfet per l'èxit que havia tingut el nostre projecte i per haver complert la majoria dels objectius que ens havíem marcat.

He ocupat amb molta responsabilitat i orgull el càrrec de president dels Castellers de Vilafranca; he intentat gaudir de cada instant i disfrutar dels bons moments viscuts -perquè n'hem tingut moltíssims-, i he procurat

corregir els errors, que també n'he comès, i aprendre'n. He exercit el càrrec amb el màxim respecte i m'emporto infinitat de bons records que mai oblidaré.

Tampoc vull donar la impressió que tot ha estat perfecte, perquè no és així. Penso que en alguns moments ens cal tenir més generositat i empatia per mirar de resoldre els conflictes que es generen en una colla com la nostra, amb tanta gent i sensibilitats diferents.

Ara toca agafar forces, cuidar-nos i sobretot no perdre la il·lusió per tornar a fer castells quan la pandèmia ens ho permeti. Siguem molt ambiciosos i mostrem l'orgull de formar part dels Castellers de Vilafranca. Us demano que, quan tornem, creiem en la nostra capacitat per liderar un altre cop el món casteller a base de compromís i actitud.

Tenim un nou equip directiu al capdavant de la colla, un nou projecte liderat pel Carles Mata i el Sisco Benet. Empatitzem-hi i ajudem-los sempre que els sigui necessari. Ocupar aquest càrrecs no és una feina fàcil. Respectem-ne les decisions i valorem tot el temps que ens estan regalant. Posar-se al capdavant d'una de les entitats més importants del país és admirable i significa un gest de valentia.

Al Carles, al Sisco i a tot el seu equip, els desitjo tota la sort i els millors èxits i els dono molts ànims en aquests complicats moments, provocats per la pandèmia que estem vivint.

Vull agrair evidentment l'immens treball que han fet tots els meus companys i companyes d'equip directiu, tant els de la Junta directiva com els de l'equip tècnic, i per extensió a totes les persones -que en són moltíssimes- que han col·laborat amb els respectius equips de cada àrea. A tots i totes, els agraeixo el temps que hi han dedicat i la feina que han fet.

També vull mostrar la meva gratitud a tots els castellers i castelleres que ens heu acompanyat al llarg dels quatre anys. Gràcies per l'esforç, la dedicació i el compromís que heu donat a la colla.

Vaig deixar el càrrec de president molt satisfet per l'èxit que havia tingut el nostre projecte i per haver complert la majoria dels objectius que ens havíem marcat

He exercit el càrrec amb el màxim respecte i m'emporto infinitat de bons records que mai oblidaré

Moltes gràcies a tots els que ens heu fet confiança i heu estat propers: famílies, amics, institucions, patrocinadors, col·laboradors, mitjans de comunicació, grallers, colles convidades, i especialment a la Mireia, el Pol i la Paula. Gràcies pel compromís i la comprensió.

Per acabar, us dic que ha estat un privilegi poder ser president dels Castellers de Vilafranca, i un honor haver-vos representat. Espero haver estat sempre a l'alçada del càrrec i haver-lo portat amb la dignitat que es mereix.

Deixo el càrrec de president amb la consciència tranquil·la i amb la sensació d'haver complert la majoria dels reptes. Estic molt agraït del suport i les felicitacions que majoritàriament he rebut de molts de vosaltres, als quals admiro. Si estic feliç d'alguna cosa és que m'he enriquit en coneixements i experiències, he conegut molt bona gent i he ampliat el cercle de bones amistats.

Visca els Castellers de Vilafranca! ●

FENT PINYA PER LA TORRE DE VUIT

Una de les actuacions incloses en la reforma de Cal Figarot va ser la construcció de l'escultura de la torre de vuit de l'entrada a la nostra seu social. Aquesta obra no hauria estat possible sense la col·laboració desinteressada de molts patrocinadors que van ajudar a cobrir-ne les despeses a través d'un Verkami. En publiquem la llista per deixar-ne constància i com a mostra d'agraïment.

1. Agirresarobe Lopetegi, Jon
2. Almirall Piqué, Pere
3. Alsina, Neus
4. Alvarado Bustamante, Maria
5. Ametller Lleal, Jaume
6. Andreu Ferrando, Ramon
7. Armengol Escofet, Beatriu
8. Arnabat Colomer, Alba
9. Arnau Petit, Marina
10. Bach Lleal, M. Cristina
11. Bach Lleal, Toni
12. Bach Manresa, Berta
13. Bach Manresa, Cristina
14. Bach Manresa, Joana
15. Badell Montserrat, Paula
16. Badell Montserrat, Pol
17. Badell Rosés, Joan
18. Badia Díaz, Xavi
19. Badia Riba, Marionna
20. Bages Blanch, Josep
21. Balcells Escudé, Judit
22. Balenyà Catasús, Joni
23. Balsells Ortuño, Manel
24. Balsells Ortuño, Susana
25. Bardalet Alaball, Josep
26. Bardalet Laguna, Gerard
27. Bargans Marimon, Joan
28. Bargans Papaseit, Júlia
29. Bargués Busquet, Lluç
30. Baró Sala, Isabel
31. Bastardas Martí, Oriol
32. Bayer González, Xavier
33. Benages i Andrés, Frederic
34. Benages Serrano, Titin
35. Benages Serrano, Xavi
36. Benito Pajares, Miquel
37. Bernaus Romeu, Genís
38. Bernaus Rovira, Josep Anton
39. Bernaus Rovira, Marta
40. Bertran i Grimaou, Oriol
41. Besoli Freixedas, Margarita
42. Besoli Freixedas, Matilde
43. Beumala i Surià, Francesc
44. Bigas Venturas, Marta
45. Bigas Venturas, Núria
46. Blasco Casanellas, Lidia
47. Bolet Secall, Pere A.
48. Borrell Montserrat, Foix
49. Borrell Montserrat, Mar
50. Bou Arnau, Cesca
51. Bou Bruguera, Anna Rosa
52. Bou Pijoan, Francesc
53. Bové Nieto-Sandoval, Oriol
54. Bové Palau, Oriol
55. Brand Your Shoes
56. Bruna León, Òscar
57. Cabré Tugás, Josep
58. Cal Fregues
59. Cal Soler
60. Campesino Requena, Miquel
61. Canals Molano, Pau
62. Carbó Solé, Arnau
63. Carbó Solé, Ferran
64. Carbonell Carreras, Jordi
65. Carrasco Casellas, Gualbert
66. Carrasco Casellas, Núria
67. Carrasco Casellas, Xavier
68. Carrasco González, Montserrat
69. Carrasco Llisiona, Alba
70. Carrasco Llisiona, Anna
71. Casanellas Penas, M. Carme
72. Castejon Via, Àngel
73. Castellet Mata, Fina
74. Castells Marcé, Mercè
75. Castells i Iglesias, Xavier
76. Catasús i Aranda, Marta
77. Cervera Gallemí, Manel
78. Chacon Bages, Jordi
79. Charnet Dalmau, Lucas
80. Cobo Vives, Arnau
81. Colla Xulus
82. Colomé Nin, Laia
83. Colomer, Joan Josep
84. Contreras Fernández, Manel
85. Coordinadora de Grallers de Vilafranca
86. Corominas Esteve, Magda
87. Crehuet i Niubó, Xavi
88. Cristià Corominas, Neus
89. Cuadras Colomé, Rossend
90. Cuisine Olivella, Joana
91. Cuyàs Soler, Jordi
92. de La Cruz Piñol, Artur
93. de La Rosa Andreu, Aida
94. de Lamo Sol, Dani
95. Delgado Prieto, Ramon
96. Discoteca 1876 Vilafranca
97. Distribucions Castellví
98. El Cargol
99. Electrónica Guilera
100. Entecott, Michael
101. Escalans Castellet, Èric
102. Escofet Aullón, Arés
103. Escofet Aullón, Èlia
104. Escribà i Vivó, Xavier
105. Esportec Outdoor Sport
106. Esteve i Gràcia, Xavier
107. Esteve i Mestres, Isidre
108. Esteve Martí, Josep
109. Esteve Nagues, Montserrat
110. Falcons de Vilafranca
111. Farré Accessibilitat
112. Felix, Silvia
113. Fernández Fort, Sergi
114. Fernández Raventós, Fèlix
115. Fernández Raventós, Raimon
116. Fernández Roig, Manel
117. Fernández, Josep Anton
118. Ferrando Ortiz, Karina
119. Ferré Carreras, Martí
120. Ferré Galimany, Maria Rosa
121. Ferrer i Freixedes, Cel
122. Ferrer i Freixedes, Fèlix
123. Ferrer i Freixedes, Ona
124. Ferrer i Julià, Josep
125. Ferrer i Miralles, Miquel
126. Ferrer Miralles, Josep
127. Figueras Romagosa, Pere
128. Flores Rimbau, Anna
129. Font Rovira, Anna
130. Fred Vilafranca
131. Freixedas Bergés, Jaume
132. Freixedas i Bergés, Sara
133. Freixedas Martí, Esther
134. Galimany Alsina, Alba
135. Galimany Alsina, Pau
136. Galimany Colomé, Jordi
137. Galimany Farré, Joan Manel
138. Galimany Palau, Adrià
139. Galimany Raventós, Carla
140. Galimany Raventós, Rosa
141. Gallart Cardona, Manel
142. Gallart Pérez, Ernest
143. Gallart Serra, Miquel
144. Galofré Baró, Josep
145. Galofré Mestre, Josep
146. Galofré Mestre, Lluís
147. Galtés Fuster, Antoni
148. Galtés Fuster, Daniel
149. Galtés Rovira, Jordi
150. Galtés Rovira, Núria
151. Garcia Fernández, Mercè
152. Garcia Filip, Fèlix
153. Garcia Lobato, Cesáreo
154. Garcia Rodríguez, Iván
155. Geli Jordà, Jaume
156. Giménez Noguera, Josep
157. Giral i Fernández, Francesc
158. Giral Senabre, Lluís
159. González Alarco, Ivan
160. González Figueras, Montse
161. González Piquet, Carles
162. González Rosell, Anna
163. González Solís, M. Jesús
164. Gorraiz Murugarren, José Luis
165. Gràfiques Kerpe
166. Grajos
167. Grau Adell, Àngel
168. Grau Adell, Ton
169. Grau Ribas, Àngel
170. Güell Campubí, Ramon
171. Güell Delgado, Rosa Maria
172. Guixeras Corbalán, Joan
173. Gusi i Amigó, Raimon
174. Gusi Ventura, Xavier
175. Henao, Erika
176. Herraiz Herraiz, Raül
177. Huguet Mestres, Manel
178. Inglada Bartroli, Martí
179. Iniesta L., Joan
180. Instatec
181. Izquierdo Carrillo, Pol
182. Janios Martí, Jordi
183. Jonch i Sampere, Montserrat
184. Jordà Álvarez, Ivó
185. Jordi Estrany Pintors
186. Julià Rovira, Josep
187. Julià Rovira, Judith
188. Just i Quer, Josep
189. Kave Home
190. Kintillus
191. Komando
192. Kraal
193. Lázaro Hijazo, Josep Ramon
194. Lis Ballesteros, Laia
195. Lizandra Dalmases, Núria
196. Lleal i Mas, Marina
197. Lleal Sayrol, Jordi
198. Lleal Sayrol, Mireia
199. Llisiona Llenas, Anna
200. Lluch Llopart, Xènia
201. López Alert, Pep
202. Lopez Rodriguez, Rafel
203. Lopez, Clement
204. Maté Vallés, Arnau
205. Manresa Besolí, Anna
206. Marcos Castejon, Joana Alba
207. Marigo Torne, Jaume
208. Marin Mendicute, Carles
209. Martí Castaño, Mireia
210. Martí Morrison, David

211. Martí Reverté, Eloi
212. Martí Rovira, Arnau
213. Martin Ramirez, Manel
214. Martinell Milà, Foix
215. Martínez Marrahi, Mariona
216. Mas Marquès, Mía
217. Masó Llop, Josep
218. Mata París, Carlos
219. Mayol i Vicent, Xavier
220. Mestres Gómez, Benvingut
221. Mestres i Arnan, Joan
222. Mestres Mercadé, Josep
223. Mi&Cu Gourmet
224. Minet Martínez, Juan Carlos
225. Miralles i Figueres, Dolors
226. Miralles i Figueres, Eloi
227. Miralles i Jonch, Aleix
228. Miralles i Jonch, Jordi
229. Miralles Miquel, Enric
230. Miret Bausili, Joan
231. Miret Poch, Foix
232. Miret Poch, Jan
233. Miret Pujol, Josep
234. Miret Rovira, David
235. Miret Rovira, Fèlix
236. Molas Balada, Lluís
237. Montaner i Viadé, Cristina
238. Montserrat Bages, Xavier
239. Montserrat López, Mireia
240. Morales Valero, Emili
241. Morlà, David
242. Mundemurra Benedetti, Julio
243. Naharro Acosta, Iratxeunai
244. Navarro Lleal, Ignasi
245. Nin Tort, Pere
246. Obiols Figueras, Èrica
247. Olivella Balcells, Carla
248. Olivella Balcells, Mariona
249. Olivella Galofré, Joan Enric
250. Oller Recasens, Jordi
251. Ortiz Gil, Jordi
252. Ortiz Gil, Manel
253. Palau Cabezas, Joan
254. Palau Morgades, Marc
255. Pallarès i Quintana, Ricard
256. Parés Baltà
257. Pareta i Acero, Oriol
258. Peña Guardia, Gerard
259. Peña Melero, Josep
260. Penya Palmera
261. Perales Colomer, Enric
262. Pérez Galán, Ignasi
263. Pino Joaquín, Yolanda
264. Pla Güell, Roger
265. Planas Huguet, Telm
266. Porta Manzanido, Jordi
267. Prat Farran, Jacob
268. Puig, Joan Ramon
269. Puretes
270. Purnell, Fred
271. Purnell, Robert W
272. Queraltó Isach, Gerard
273. Quintana Lloró, Carles
274. Rafecas i Ruiz, Ricard
275. Rafecas Ruiz, Jaume
276. Ràfols Cuscó, Albert
277. Ràfols i Albet, Josep
278. Ramiro Canals
279. Ramon Majem Codina, Josep
280. Raventós Carrasco, Aran
281. Raventós Carrasco, Joana
282. Raventós Mestres, Joan S.
283. Raventós Socías, Gemma
284. Raventós Surroca, Roser
285. Recobenis i Ledesma, Albert
286. Referèndum
287. Regull Riba, Pere
288. Regull Sabaté, Aina
289. Regull Sabaté, Foix
290. Regull Sabaté, Pere
291. Requena Balcells, Carles
292. Reyes Aybar, Joan de Déu
293. Reyes González, Andreu
294. Riba Garcia, Anna
295. Ribas Beltran, Josep
296. Rica Pedruelo, Sara
297. Ritort, Daniel
298. Rius Balaguer, Santi
299. Rivero Piñol, Carmen
300. Robert Esteban, Ramon
301. Roca Sabaté, Carles
302. Rodríguez Hill, Ivet
303. Rodríguez Hill, Oriol
304. Roman Dalmau, Ulpi
305. Roman Torres, Albert
306. Roman Torres, Joan
307. Roman Torres, Laia
308. Romeu Cortacans, Roser
309. Romeu Domingo, Raimon
310. Rossell Almirall, Oriol
311. Rossell Pino, Ariadna
312. Rossell Trens, Antoni
313. Rossell Trens, Mercè
314. Rovellons
315. Rovira Cartró, Dolors
316. Rovira Ferrer, Imma
317. Rovira i Cusiné, Pere
318. Rovira i Ferrer, Carles
319. Rovira i Rovira, Salvador
320. Rovira Mata, Isabel
321. Rovira Rovira, Dolors
322. Ruiz Milà, Núria
323. Ruiz, Bàrbara
324. Runsó Bascuñana, Carles
325. Runsó Tuà, Aina
326. Sàbat i Lluverol, Pere
327. Sabaté Albornà, Sílvia
328. Sabate Cardus, Txell
329. Sabertés Martí, Clara
330. Sala Martínez De Olcoz, Ibai
331. Salut Dental Penedès
332. Salvadó Lluverol, Didac
333. Salvany Olivé, Josep
334. Sanchez Reverter, Joan Josep
335. Sánchez-Granados i Prieto, Àlex
336. Sánchez-Granados i Vallvé, Lluc
337. Sánchez-Granados i Vallvé, Mar
338. Sans Zafra, Cesc
339. Santisteban Moreno, Antoni
340. Selma i Martin, Juli
341. Selma i Montaner, Juli
342. Selma Magariño, Julio
343. Senabre Juncosa, Fèlix
344. Senabre Via, Biel
345. Senabre Via, Lourdes
346. Serrano Martínez, Maru
347. Serres Sans, Francesc
348. Sibil Colomer, Jaume
349. Solà Sebastià, Jordi
350. Solé Domingo, Toni
351. Solé i Barbero, Sergi
352. Solé Porras, Gerard
353. Soler Caldere, Roger
354. Sorea
355. Suricates & Minijous
356. Swim&Fit
357. Terrades Cuscó, Joan
358. Terrades Pons, Xavi
359. Terrades Raventós, Foix
360. Tobella Güell, Josep Maria
361. Tobella Miralles, Josep Maria
362. Torreño i Domínguez, Josep
363. Torres Miralles, Àngel
364. Torres Miralles, Emília
365. Torres Vilajosana, Marta
366. Tort Casanellas, Imma
367. Trens Lloveras, Montserrat
368. Trias Lara, Arnau
369. Turdiu Armenteros, Josep A.
370. Tutusaus i Julià, Ignasi
371. Vall Camell, Maria
372. Vall Galán, Bruna
373. Vallès Martí, Foix
374. Vallès Martí, Pol
375. Vallvé i Valeri, Agnès
376. Vargas Ruiz, Torcuato
377. Vendipro
378. Ventura Marimon, Marina
379. Ventura Romero, Ton
380. Verdaguer, Àngels
381. Via Tort, Aleix
382. Via Tort, Laura
383. Via Trotonda, Sergi
384. Vidal Dalmau, Carla
385. Vinateria Inzolia
386. Vives Bujaldón, Carles
387. Vives i Martí, Esteve
388. Vives Pons, Carles
389. Yuste De Frutos, Vicenç
390. Yuste Roca, Abel
391. Zapater Mata, Maria

«CASTELLS, TORRES Y ESPEDATS» A LA TARRAGONA DEL 1849

El bon amic tarragoní Jordi Bertran -actiu i eficient cap de plaça de la nostra diada de Sant Fèlix- va publicar al «Diari de Tarragona», del 8 de febrer del 2020, un contundent escrit amb el títol: «1849, apareix el primer 5 de 8 documentat».

«Es tracta d'un text important en la història dels castells. En primer lloc perquè corrobora l'existència a Tarragona de dues colles de castellers pròpies: pagesos i pescadors...»

ELOI MIRALLES
CRONISTA, CASTELLER
I RABASSÓ

 @EloiMiralles45

L'encapçalament compta amb aquest afegit: «Composta. Per la diada de la Mercè de 1849 a Tarragona documentem la primera construcció castellerà resultant de l'agregació de dues». L'indubtable interès de l'article m'ha menat a comentar-lo a les pàgines de EL FIGAROT pel fet que des d'una òptica vilafraquiniana/penedesenca entenc que ens pot aportar una informació del tot favorable. L'autor aclareix que aquesta la hi va facilitar el tarragoní Francesc Gómez Masdeu, «llargament vinculat a la Colla Jove Xiquets de Tarragona i als grallers Tocaferro», i també que es tracta d'un «text desconegut i anònim sobre els castells a les Festes de Santa Tecla de Tarragona de 1849, aparegut al diari «La Patria», de Madrid, el 6 d'octubre». Vet aquí el text sencer que hi fa referència, de la gasetilla en qüestió:

«Tarragona 25 de setiembre.- Ayer fué el segundo día de la fiesta mayor de esta. Cesó por fin tanta zambra y tanto lujo en los peligros como tienen nuestros paisanos en sus castells, torres y espedats. Es cosa magnífica, al par que algo bárbara, ver su intrepidez, su habilidad y su fuerza en sus costumbres de las torres exclusivas de este campo. Sorprende al que vé por primera vez treinta y seis hombres sobrepuestos unos á otros, que son los que componen el castelly la torre unidos. Aquí de tiempo inmemorial existe una gran rivalidad entre payeses y pescadores, por sus piques de las torres: de modo que todos los años por la fiesta de Santa Tecla, hay dos compañías de bailes valencianos. Ayer en su anfiteatro, que tal parece la escalinata de la plaza de la Seo, en la que se veían innumerables gorras cual campo de amapolas, y los balcones de aquel sitio y calle Mayor por otro lado, ocupados por nuestras lindas tarraconenses y graciosas forasteras, empezó entre las dos bandas una disputa que pasó al momento á vias de hecho; hubo corridas, zozobra y exageración en los resultados; cabalmente el alcalde constitu-

cional se hallaba junto al sitio del combate y dispersó a los combatientes antes que pudiesen lastimarse».

Tal com postilla Bertran, «Es tracta d'un text important en la història dels castells. En primer lloc perquè corrobora l'existència a Tarragona de dues colles de castellers pròpies: pagesos i pescadors. Hom ha documentat a bastament aquests dos grups que encara rebien la denominació de balls de valencians en la primera meitat del segle XIX i pràcticament fins a 1860. Existiren si més no entre 1822 i 1859, però ara l'etiqueta «inmemorial» obre noves perspectives». Ens sembla del tot oportú aquest comentari per la raó que massa sovint s'ha posat en dubte -sobretot des de fonts acostades al bressol casteller- l'existència de colles pròpies a Tarragona durant la primera meitat del segle XIX, amb l'argument que es tractava de les colles de Valls -pagesos i menestrals- que rebien ajut dels tarragonins -pagesos i pescadors, respectivament- quan actuaven a la capital. També destaca en Jordi que, a més, el text «explicita la gran rivalitat entre ambdues agrupacions, fins al punt que algun fet provoca una baralla, en què ha de posar pau l'alcalde de la ciutat...». No ens ha de semblar del tot probable -o gens- que un batlle tarragoní volgués intentar de posar pau entre elements forans, una acció que hauria d'ésser molt més pròpia de la força pública; per això, ens hem d'inclinar a pensar també que les dues colles en litigi eren certament de Tarragona.

SOBRE EL 5 DE 8

Resseguint l'aportació de Bertran, destaca que «Un tercer punt fa referència al lèxic ja que explicita la diferenciació entre «castells, torres i espadats», és a dir, se segmenten el dos i el pilar respecte a les altres construccions. Aquesta diferenciació també permet documentar el bastiment d'una construcció mixta: «el castell y la torre unidos», és a dir, el cinc, la suma del tres i el dos. Es tracta de la primera notícia d'un cinc en la història castellerà, ja que fins ara s'havia documentat el 1853. Cert és, però, que un 5 de 8 amb els dos poms separats a l'antiga porta 32 castellers. En cròniques castelleres

posteriors del mateix XIX, com les de l'acurat Ramon Roca, es va emprar la denominació «limpios» per al 5 de 8 com a contraposició al mot «comunes», detall del qual no s'havia tret encara l'entrallat. Els 36 homes del 5 de 8 de 1849 poden apuntar que, inicialment, el 5 de 8 es fes amb quatre agulles interiors al segon pis. 32 castellers d'estructura més 4 agulles donen els 36 comptats per l'autor. Vostès ja poden pensar-hi». En efecte, ja hi podem començar a pensar tots plegats, perquè de combinacions possibles n'hi ha més d'una. I tampoc no podem obviar la possibilitat que l'autor de la gasetilla s'hagués equivocat a l'hora de comptar.

I parlant de l'autor -o possible autor, en aquest cas- Jordi Bertran acompanyava l'escrit principal amb un annex al marge que titula «L'autor de l'article probablement fou Joan Mañé i Flaquer» i que conclou així: «L'historiador i amic Pere Ferrando em fa arribar que en «La Patria» hi ha una altra informació no castellera signada per J. M. y F., de 1850, que el propi diari identificarà després amb el periodista de Torredembarra Joan Mañé i Flaquer, qui en podria ser un corresponsal. Poc després enviarà cròniques al «Diario de Barcelona»». Per la nostra part haurem d'afegir que, efectivament, va ser un eficient col·laborador d'aquest darrer periòdic, però també cal aclarir que no és que hi enviés cròniques -en el sentit més literal de l'expressió- sinó que les devia portar personalment perquè ja residia a Barcelona en aquella època. En realitat, el 1847 ja s'havia estrenat a les seves pàgines com a crític teatral i exercí una notòria influència sobre Antoni Brusi, el propietari del diari, fins al punt que Mañé n'esdevindria el director a partir del 1865 i fins a la seva mort, el 1901. De la seva vinculació barcelonina en dona fe, a més, el fet que el 1850, amb només

1858. La plaça de les Col·les de Tarragona en una imatge propera a la crònica del 1849. Il·lustració: Dessin de Rouargue, «Le Magasin Pittoresque». Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona.

NO ES TRACTA D'ENTENDRE,
ES TRACTA DE SENTIR...

27 anys, ja fou catedràtic a la Universitat de Barcelona. I de la seva relació amb el rotatiu madrileny «La Patria» -que va tenir una curta durada de poc més de dos anys (1849-51)- el sempre diligent Pere Ferrando ens aporta una anècdota curiosa sobre un dels articles que hi aparegué -precisament una crítica de teatre- del qual, com sigui que duia una signatura amb les inicials «J. M. y F.», algú va aventurar erròniament la possibilitat que el seu autor fos el nostre Manuel Milà i Fontanals (lògicament va confondre el nom de pila); i llavors la direcció del periòdic, per indicació del mateix pròcer vilafranquí, va haver de desfer l'embolic i aclarir que en realitat es tractava de Mañé i Flaquer. També és cert que durant aquells dos anys i escaig que «La Patria» va durar, informacions relatives a Tarragona, com la que hem tractat, hi aparegueren de manera assídua.

REIVINDICANT LA TORRE

Com a vilafranquins i penedesencs, a banda d'altra informació que l'article ens pugui aportar, ens ha d'interessar també i sobretot aquella catalogació completa, amb la clara diferenciació que comporta, de «castells, torres i espadats» (el destacat és nostre), atès que reafirma l'antigor de la denominació **torre** relativa a la construcció que formen dos pilars conjuntats. De fet, Mañé i Flaquer demostra ser un gran propagador d'aquesta qüestió si tenim en compte, a més, l'extensa carta que va publicar al *Brusi* -nom amb el que es coneixia popularment el «Diario de Barcelona»-, el 6 de setembre del 1853, i en la qual apareix aquesta definició de la paraula torre en versió castellera: «*Consiste en dos espadats puestos frente á frente y unidos con los brazos...*». En cap moment de l'explicació surt el mot **dos** com a equivalent a **torre**; i a dia d'avui ens hauria de semblar normal aquesta conjuntura si tenim en compte que l'esmentat periodista i escriptor era fill de Torredembarra, d'una vila, doncs, en la qual l'expressió torre sempre va prevaler per damunt del dos; una torre, doncs, que, com és públic i notori, era habitual en el llenguatge casteller de les terres de la Catalunya Nova compreses entre els rius Llobregat i Gaià -el Penedès històric-, enfront de la nomenclatura emprada a les comarques més pròpies del Camp de Tarragona. Caldria recuperar ara i aquí el treball que va publicar Pere Ferrando a «El 3 de Vuit», el 17 de gener del 1997, en el qual es preguntava: «**Torre de...**» o «**dos de...**»?», per tal de mirar d'esbrinar quin devia ser el nom que es feia servir més en els seus orígens... Difícil de dilucidar. Segons aquest estudiós la primera descripció de la construcció «...data del 1841, quan per Santa Tecla a Tarragona la colla dels "pagesos" va fer "lo castell de 8 de tres pilans", és a dir, el tres de vuit, i els "pescadors" "lo feren de 8 a 2 pilans"» (1). I més endavant remarca: «*Tan sols un any després, el 1842 i a Vilafranca del Penedès, hom pot veure ja, per primer cop a la història, la diferenciació entre els tres tipus de construccions: "uns y altres feren lo castell de vuit, la torre de set i los espadats de sis"*» (és obvi que es refereix a les dues colles vallenques de Valencians, «pagesos» i «menestrals»). Amb posterioritat s'ha pogut avançar en dos anys

la data on s'esmenta per primer cop la torre castellera gràcies al «Llibre de l'Administració del gloriós Sant Fèlix Màrtir, patró de Vilafranca del Panadès», escrit entre els anys 1778 i 1876, quan en el capítol corresponent a l'any 1840 es fa constar un pagament de 41 lliures i 5 sous «*Per los valencians ab la obligació de fer la torre, aspedats &c. de set...*» (2), un text que també reporta, com veiem, la diferenciació habitual dels tres tipus de construccions castelleres.

En els temps que corren, a causa del fet que la proliferació de comunicadors castellers ha tingut força més incidència al camp tarragoní que no pas al Penedès, sobretot pel que fa a la informació televisiva, el **dos** sembla que s'ha acabat imposant a la **torre**. I també hi ha contribuït el fet que algunes colles alienes a l'àrea castellera més tradicional -els Minyons de Terrassa, sobretot- s'hagin decantat per la primera d'aquestes dues locucions. Un cas semblant l'estem patint en el cas de l'**aixecador**, quan el mot **acotxador** -un localisme no pas de Valls, que consti, sinó tarragoní i de poca més incidència, durant dos segles- s'ha fet més viral no solament a les retransmissions, sinó també, en molts casos,

en el llenguatge col·loquial. Però els que som del Penedès ens hem de mantenir fidels a la tradició i hem de reivindicar la torre tant com ens sigui possible; i si no en tenim prou amb l'aixecador per «aturar» l'acotxador, la també ancestral locució de **cassola** (o **cassoleta**) -típicament penedesenc, així mateix- també ens pot venir com anell al dit. Pensem-hi, també, tots plegats. ●

(1). - Extret del «Llibre de l'avi Sardà» (segle XIX) i publicat a «Diario de Tarragona», el 23/9/1927.

(2). - Tant aquest text com l'anterior es poden consultar a «Passant comptes amb Sant Fèlix Màrtir», d'Antoni Ribas, Ajuntament de Vilafranca, 1999 (pàgs. 339 i 359); i també a «Castellers de Vilafranca» vol. I, d'Eloi Miralles, Ed. Andana (pàg. 35).

La primera imatge fotogràfica d'un cinc de vuit fou captada a Vilafranca, entre els anys 1883 i 1887; se'n desconeix l'autor. Arxiu Viseum Vilafranca.

PROGRAMA

DE LA FIESTA MAYOR

DE VILAFRANCA DEL PENEDÈS

QUE SE CELEBRARA EN LOS DIAS 29, 30 Y 31 DEL PRESENTE MES

DEDICADA Á SU ÍNCITO PATRON

SAN FELIX MARTIR.

La más celebrada fiesta mayor de Villafra del Penedès, es digna de ser recordada no solo por los solemnizados religiosos con que se obsequia á su patrono S. FELIX MARTIR sino tambien por las manifestaciones y manifestaciones de que durante los dias de la fiesta reueren la villa, y por la gran concurrencia de forasteros que acuden á ella atraídos por la celebracion de la fiesta. En el presente año, con motivo de la Exposición y de una inauguracion del ferrocarril de Tarragona á Barcelona que tiene una estacion de segunda clase en esta Villa, los señores Administradores del presente año han procurado por todos los medios posibles celebrarla con mas pompa y esplendor que en las años anteriores, á cuyo fin se repone en el texto de los programas de servicios, ofrecidos á los forasteros y á los complacidos realizar completamente el siguiente programa.

Dia 29

VISPERA DE LA FIESTA.

Al medio dia se repone gran cantidad de campanas y una salva de un minuto de truenos y acortados anunciará el principio de la fiesta, que continuará festejando las muchas comparsas de voluntarios vestidos con trajes de puerrosos dados á los entererados de la Villa hasta el momento que se trasladará provisionalmente al punto desde la casa de uno de los SS. Administradores, á la Iglesia Parroquial en la que se celebrará solemnemente con gran pompa la solemnidad de la fiesta. Serán completada con dos repeticiones poderosas de Barcelona formando una orquesta de veinte individuos, la que será dirigida por el distinguido profesor y compositor D. José Marqués.

La Iglesia estará adornada con gusto y profusamente florando.

A las 10 se dispondrá un sorprendente castillo de fuegos artificiales, fabricados por el entendido pirotécnico D. Erasmo Pascual hijo de esta Villa y residente en Barcelona que todos sus hijos han estudiado en las obras de su padre que ha presenciado en los Campos Eliseos de la capital. Dichos castillos, además de ser de grandes proporciones y variados fogos, presentará la novedad de estar divididos en dos partes, y en cuya intermedia quedará iluminado el espacio por fogos de Bengala.

Dia 30

PRIMERO DE LA FIESTA.

Desde las primeras horas de la mañana las calles de las comparsas con sus fuertes cantos, interrumpidos al sonido de los habichones, siendo después sucesivamente señalados por los danzantes que solo por las calles ejecutando los juegos acrobáticos acrobáticos al ritmo, y á las diez, acompañados al May Bando Apuntados á la Iglesia Parroquial.

En seguida se empezará en la misma las Berrinas Oficiales, cantando sus canciones, una nueva comparsa y dirigida por el profesor D. José Marqués. Producirá el distinguido y conocido señor D. Dr. D. José Sepúlveda.

Completada la función religiosa, regresará al May Bando Apuntados á la Casa Capilar y volverá la misma, los danzantes obsequiados á dicha Corporación y al momento y los dos grupos de los JOYETS DE VILLES formarán los difíciles mulets y juegos de mulets, y en su obsequio propiamente, intentará ejecutar la FARRA DE DEF con una vista.

A las seis de la tarde habrá la procesion, siendo el pontífice el Sr. D. Donago. Una hora de primera intencion de esta Villa y su Partido.

Acompañará dicho punto la banda formada de RFA, de esta Villa, así como la de los SS. acompañados el de los SS. Administradores.

Al entrar el Santo en la Iglesia, el pirotécnico D. Erasmo Pascual dispondrá un gran número de morteros y un hermoso toral de fuegos artificiales, cuya actividad continuará con una empresa, que continuará una y masal sobre y solaciones de su constructor.

A las 10 de la noche y después de dar la acostumbrada bienvenida al Sr. Alcalde, se inaugurará el gran salón de baile y sus repeticiones de baile que serán de construcción. La repeticion de la fiesta completada con los profesores de Barcelona tendrá, música y coreografía propia.

Dia 31

SEGUNDO DE LA FIESTA.

Las mismas comparsas del día anterior, siendo al

comienzo de un peculiar y tradicional motivo, repeticion desde muy de mañana las calles y plazas de la poblacion festejando sucesivamente á los vecinos y habitantes de la misma. Serán las seis y una hora de las diez horas de la propia repeticion de los SS. Comandantes, repeticion que salga de ellas al May Bando Compañía para acompañarlo á la Iglesia Parroquial. A la medianoche hora de las diez, por medio de la cual el baile tendrá otros comparsas. Serán por medio de las horas la celebracion de Oficio honorario, y continuará la misma de Bengala cantando por repeticion, siendo con acompañamiento de la misma repeticion dirigida por el señor pirotécnico D. Dr. D. José Marqués, á la que asistirán todos los repeticion de mulets, en obsequio de la misma de los danzantes de la Parroquia. El discurso final será obsequiado por el repeticion obsequiado D. Dr. D. José Sepúlveda.

Completada las solemnidades religiosas, el Colaborador popular regresará provisionalmente de las danzas y volverá á la Casa Capilar, seguida á la cual, la fiesta se acausará con celebraciones sucesivas, repeticion en seguida por los repeticion de los señores CASTELLIS.

A las 6 de la tarde se trasladará provisionalmente con asistencia del alcaide Correo, la Banda del Infante Mito á la casa del Sr. Administrador de donde salió anteriormente, con igual que quisiera para dirigirse á la Iglesia.

Otro bien previsto castillo de fuegos artificiales será dispuesto á las 8 de la noche por el citado pirotécnico.

A las 10 empezará el baile en el salón Gran Salón formado la agradable repeticion del día anterior, siendo y repeticion propia que continuará con la obsequio y distinguida concurrencia que será sobre para obsequio á las general como antiguo pirotécnico.

Al siguiente día los Camareros de la villa, darán los festejos cantando todos con que continuará obsequio también á las forasteros, cuyo baile será por parte de los vecinos la sala arroyo y es de baile concurrido.

Villafra del Penedès 29 de Agosto de 1861.

MAGIN VIA
FELIX MARTIR
D. DONAGO, MESTRES
J. DE S. J. J. J.
FELIX VIA

Villafra del Penedès 29 de Agosto de 1861.

VA VEURE PELAI BRIZ UN INTENT DE CASTELL DE DEU A VILAFRANCA?

La principal aportació vilafranquina al gruix de referències existents sobre notícies de castells de deu al segle XIX ve donada per l'anunci que es fa al programa d'actes de la festa major local de l'any 1864

PERE FERRANDO ROMEU
HISTORIADOR DEL FET
CASTELLER

Un dels enigmes que, a hores d'ara, roman pendent d'aclarir és saber si al segle XIX, durant l'anomenada primera època daurada dels castells, es va intentar algun castell de deu pisos. Al respecte, s'han publicat diversos treballs que han aportat referències del possible castell i les han analitzades, a partir dels quals s'han creat dos corrents d'opinió: aquells que creuen que sí que es va intentar i els que pensen que l'assalt als deu pisos només estava entre els desitjos dels més agosarats. El debat va tornar a la primera fila de l'actualitat quan els Castellers de Vilafranca van anunciar que portarien a plaça el 4 de 10 amb folre i manilles per la diada de Tots Sants del 1996.

Tots sabem com van anar aquelles primeres temptatives i que es va haver d'esperar un parell d'anys per veure dibuixada l'aleta a un castell –el tres– de deu pisos, el primer carregat per part de la mateixa colla vilafranquina el 15 de novembre i una setmana després, el 22, descarregat pels Minyons de Terrassa.

FESTA MAJOR DE 1864

Però l'enigma noucentista, com hem dit, continua sense resoldre's dues dècades després. Segurament, la principal aportació vilafranquina al gruix de referències existents sobre notícies de castells de deu al segle XIX ve donada per l'anunci que es fa al programa d'actes de la festa major local de l'any 1864. Tot i que ja ha estat bastament divulgat, no creiem sobrer tornar-lo a reproduir, entre altres coses perquè les anàlisis i els comentaris que exposarem en aquest article giren a l'entorn d'aquest anunci. El programa d'actes, un cartell de considerables dimensions que s'enganxaven a les parets dels llocs més estratègics de la vila, es guarda al Centre de Documentació Vinseum i diu, pel que fa al dia 30 d'agost: «Concluida la función religiosa, regresará el Muy Ilustre Ayuntamiento á la Casa Capitular y en frente la misma, las danzas

obsequiarán á dicha Corporación y al concurso y los dos grupos de los XIQUETS DE VALLS los difíciles castells y torras de costumbre, y en su atrevido propósito, intentaran ejecutar la TORRA DE DEU nunca visto. L'anunci, doncs, no pot ser més explícit.

Com acostuma a passar en molts dels d'anuncis d'actuacions castelleres al segle XIX, un cop acabada la festa cap crònica no en recull el desenvolupament. I, per desgràcia, aquesta del 1864 no en seria cap excepció. Tan sols una esgarida anotació al llibre de comptes dels administradors ens informa que van venir les dues colles vallenques i que van cobrar esplèndidament, 4.000 rals, una xifra mai assolida fins llavors i que no es veuria superada fins escolats 16 anys després, el 1880, en una altra festa major extraordinària pel que fa als castells, conegut com «l'any de les proeses», ja que es van veure dos 3 de 9 amb folre simultanis a l'entrada d'ofici del dia 30 per part de les dues colles vallenques i l'assoliment per part de la colla Vella de l'únic pilar de 8 amb folre i manilles fet a Vilafranca al segle XIX.

Tornant, doncs, al 1864, ens preguntem si l'elevat cost dels castells va suposar poder gaudir de grans construccions o, fins i tot, del intent de l'anunciat castell de deu. No ho sabem, però tant una cosa com l'altra –anunci i despesa– deixen meridianament clares les intencions dels administradors d'aquell any, alhora que dona arguments a favor dels qui creuen que l'intent fou una realitat.

L'anàlisi es podria haver tancat aquí si no fos perquè, a finals de novembre del 1996 –coincidint en el temps amb les primeres proves per assaltar el sostre dels deu pisos–, a Valls es va organitzar un Col·loqui Narcís Oller en el qual el filòleg i estudiós tarragoní Jordi Bertran va presentar una comunicació on, a part d'analitzar la novella «Vilaniu» d'Oller des d'un punt de vista etnogràfic, s'endinsava en altres textos coetanis de diferents autors de la Renaixença amb el mateix propòsit.

En aquest apartat, Bertran recuperava l'obra «La masia dels amors» de l'escriptor barceloní Francesc Pelai Briz i Fernández, i més

concretament el capítol setè –cant, segons la terminologia de Briz– titulat «Tarragona». En aquest apartat apareixen nombroses referències als castells, ja que està ambientat en la festa major tarragonina de Santa Tecla. En un moment del text llegim: «*Tothom conta que faran la de déu!... Qu'es cas! Abaixa un poch lo nombre que no es tan,...*» i remet l'autor a una cita que trobem al final del llibre. La cita en qüestió serveix per explicar al lector neòfit el que són les «Torres». De la part que ens interessa, en copiem: «*Se compone toda torre de siete hileras de Hombres sobrepuestos: las ha habido de nueve; el máximo es de diez hileras. El año pasado en Vilafranca se levantó una de estas (se llama la de déu)*». L'obra fou publicada el 1866 i Bertran ja se n'adona de la proximitat de dates amb l'anunci de la festa major vilafranquina del 1864.¹

Com que els textos del Col·loqui Narcís Oller no van aparèixer publicats fins al 1999, Jordi Bertran va tenir l'encert d'avançar-ne la part del contingut corresponent a l'obra de Briz a les pàgines d'aquest butlletí dels Castellers de Vilafranca, al número 24-25 de EL FIGAROT corresponent al juny del 1997 perquè, a part de l'interès general que tenia l'article, incidia clarament en la historiografia vilafranquina per l'afirmació tan categòrica que a la vila s'havia alçat un castell de deu pisos.

La descoberta de Bertran va motivar la ploma del folklorista, casteller i apotecari Eloi Miralles a publicar l'article «Escepticisme davant d'un possible intent de castell de deu pisos a Vilafranca» al setmanari «El 3 de Vuit» en les edicions del 31 de gener i 7 de febrer del mateix 1997. Analitzant el text original de Briz, i tal com avança en el títol del seu article, Miralles es posiciona en el col·lectiu dels qui opinen que mai es va provar una construcció d'aquesta alçada al segle XIX.

¹ Programa de la festa major de Vilafranca del 1864 on s'anuncia un castell de deu pisos. (Centre de Documentació - Vinseum).

Francesc Pelai Briz
Fernández (1839-1889).

ELEMENTS NOUS

De tot aquest debat, reproduït en altres mitjans i en diferents èpoques, ja han passat 24 anys, durant els quals hem tingut la sort de veure completar els castells de deu pisos -el tres i el quatre!- i per diverses colles.

Però, a dia d'avui, es pot aportar algun element nou a aquest debat? El que ens ha mogut a treure la pols a aquesta referència vilafranquina del 1864 ha estat la lectura de la biografia de Francesc Pelai Briz, editada el 2013 per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat i escrita pel filòleg i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona Ramon Panyella i Ferreres.

Ja avancem d'entrada, tal com el titular deia entreveure, que no tenim la certesa que Briz fos testimoni d'un intent de castell de deu pisos. Hauria estat el *súmmum*! El que avui volem analitzar és el perquè va afirmar tan categòricament que a Vilafranca s'havia alçat un castell d'aquesta alçada.

Francesc Pelai Briz va néixer a Barcelona el 1839, però era coneixedor de les festes majors camptarragonines: «a banda de la ciutat de Barcelona, en la vida del Briz infant i adolescent hi ha un altre espai important, alludit en força textos (...) ens referim a la zona del camp de Tarragona i, en particular, a la població de Vila-seca, on potser va fer estades llargues durant els estius en la casa familiar paterna». D'aquesta població tenim documentats castells el 1850 i el 1861, entre altres de posteriors. Però de segur que on va copsar amb major força l'ambient festamajorenc fou a la ciutat de Tarragona, a deu quilòmetres de Vila-seca. Les seves creacions a «Les Cansons de la terra» i, sobretot, a «La masia dels amors», on, com hem dit, dedica un capítol que duu el nom de la ciutat, en són els exemples més evidents. Quan va aparèixer publicada «La masia...» el crític Joan Cortada alabava, al diari «El Telégrafo» del 22 d'abril del 1866, precisament aquest capítol: «encara que tot lo llibre no valgués res, per aquest cant sempre li donaria una corona (...) entusiasmat per la «pintura» que hi feia de la ciutat de Tarragona i la descripció de les festes de Santa Tecla amb els records de joventut que li despertava». Per tant, malgrat la seva procedència barcelonina, hem de convenir que tenia suficients coneixements dels diferents elements que conformen les nostres festes majors, àdhuc els castells.

No tenim la certesa que Briz fos testimoni d'un intent de castell de deu pisos. Hauria estat el *súmmum*! El que avui volem analitzar és el perquè va afirmar tan categòricament que a Vilafranca s'havia alçat un castell d'aquesta alçada

(1) «La festa major a Vilaniu de Narcís Oller: del document etnogràfic a la funcionalitat literària», Jordi Bertran, dins de «Actes del Col·loqui Narcís Oller», Cossetània Edicions 1999.

L'altre punt a analitzar és de quina manera li va arribar la informació que a Vilafranca s'havia intentat un castell de deu pisos. Com hem vist, «La masia dels amors» es va publicar els primers mesos del 1866. A l'esmentada biografia de Panyella, tot recollint les paraules del mateix Briz en la seva obra «Llibre de ma vida» afirma que «fou entre els mesos d'agost i octubre de 1865 quan el poeta, que era a Riells del Fai en una mena d'exili forçat a causa del còlera que hi havia a Barcelona, ens diu que «vaig treballar pacientment en los darrers cants del meu primer poema» referint-se a «La masia...». Un còlera que, per cert, va fer posposar la festa major de Vilafranca d'aquell 1865 fins a finals de novembre. Així doncs, quan Briz escriu «el año pasado en Villafranca se levantó una de estas» es refereix a la festa major del 1864, justament la de l'anunci del castell de deu al programa d'actes.

Un cop aclarit que es tracta de la festa major del 1864, ens queda fer el pas definitiu: Briz sap de l'intent per l'anunci del programa?, perquè algun vilafranquí li va explicar?, o perquè aquell any era a la vila?

Les tres qüestions les hem exposat per ordre d'importància, i pel mateix ordre les anirem analitzant. De la primera, sembla més que evident que, per poder redactar tal afirmació, Briz hauria hagut de tenir un exemplar del programa de la festa major d'aquell any o bé haver-ne llegit la reproducció al «Diario de Barcelona» del 26 d'agost, on es transcriu el mateix anunci; d'altra manera no es concep una casualitat tan evident com aquesta. És justament el parer que l'erudit i casteller dels verds Eloi Miralles exposava al setmanari «El 3 de Vuit» del 7 de febrer del 1997 a l'hora de manifestar el seu escepticisme sobre la possibilitat d'aquest intent de castell de deu a Vilafranca.

Tenint en compte que Briz ho escriu un any després, ens sembla més lògic pensar que va utilitzar el programa-cartell que no pas el retall d'un diari, entre altres coses perquè, com a document, és molt més agraït de conservar el primer que no pas el segon. Llavors, si donem com a factible el fet que Briz disposava d'un exemplar del programa de la festa major, aquest fet ens condueix a noves preguntes. Qui li va donar? Coneixia algú de la vila?

ELS GERMANS VIDAL I VALENCIANO

L'alludida biografia escrita per Ramon Panyella està farcida de referències dels germans vilafranquins Eduard i Gaetà Vidal i Valenciano, tots dos escriptors rellevants al segon terç

A sobre, Gaietà Vidal i Valenciano (1834 – 1893).

A sota, Eduard Vidal i Valenciano (1838 – 1899).

del segle XIX i gairebé de la mateixa edat que Briz: l'Eduard era un any més gran i Gaietà, cinc. La seva relació dins el món de les lletres i del moviment Renaixentista fou intensa i duradora al llarg dels anys. Centrant-nos ara tan sols en l'època dels fets –primera meitat de la dècada dels 60– direm, pel que fa a l'Eduard, que la seva afició pel teatre el va portar a ser alumne del «Conservatorio Barcelonés» entre els anys 1859 i 1862, dirigit llavors per Víctor Balaguer, la mateixa entitat en què Briz ja va participar en una vetllada de celebració l'any 1860. La seva coneixença explicaria el fet que, quan Francesc Pelai Briz inicia la direcció i publicació del seu conegut «Calendari Català», al primer número, corresponent al 1865 i editat el novembre del 1864, ja hi trobem una poesia signada per Eduard Vidal. Per altra part, Panyella situa l'inici de la dedicació de Briz al teatre a partir de l'estrena del drama de costums «Tal faràs, tal trobaràs» d'Eduard Vidal, l'abril del 1865, a Barcelona. I, recíprocament, quan Briz estrena la seva primera obra d'una certa dimensió, el també drama de costums «La creu de plata», el desembre de l'any següent 1866, hi va tenir com a espectador el mateix Eduard Vidal. La col·laboració d'Eduard tant al «Calendari...» com a la revista «Lo Gay Saber», ambdues fundades i dirigides per Briz, fou constant i prolífica durant molts anys.

Pel que fa al seu germà Gaietà també va participar en el primer número del «Calendari Català», en una col·laboració signada a Vilafranca el 21 de setembre del 1864, justament tres setmanes després de la festa major de l'anunci del castell de deu. En el seu escrit, Gaietà informa que «*hi ha anunciades pera publicarse aviat un poema popular: la Masia dels Amors del mateix Briz*». Gaietà, doncs, ja era sabedor dels propòsits de Briz; per tant, hem de creure que la tasca de recollida de material per a la redacció de «La masia...» ja s'havia iniciat aquell estiu del 1864. També Gaietà fou un assidu col·laborador en les publicacions de Briz. A l'homenatge que La Lliga de Catalunya li va retre a la seva mort, el 1889, Gaietà Vidal forma part de la taula presidencial d'aquest solemne acte.

Arribats en aquest punt, hem de reprendre les nostres preguntes, però amb més concreció: foren algun dels dos germans Vidal i Valenciano els que li van fer arribar el programa? O els que li van explicar les intencions dels Xiquets de Valls? I, fent un pas endavant, ¿el van convidar a assistir a la festa major del 1864 i, per tant, fou testimoni directe de l'intent d'un castell de deu?

(2) «El Baró de Maldà a la Festa Major de Vilafranca del 1905», Eloi Miralles, «El 3 de Vuit», 24-8-2018.

(3) «La llengua del Penedès: del vocabulari i la toponímia al folklore i la literatura» XXVI Jornades d'Estudis Penedesencs "Edició a cura de Ramon Marrugat Cuyàs i Joan Solé Bordes. IEP 2019, pàgina 14.

Abans d'intentar respondre aquestes qüestions creiem interessant explicar que al segle XIX Vilafranca tenia una envejable nòmina de grans personalitats, tant en el món de les lletres, com en la religió, en la política, en l'àmbit acadèmic o en la ciència. El costum de convidar familiars, amics i coneguts per la festa major ha estat i és transversal a totes les capes de la societat. Amb tota lògica, quan el convidat és algun personatge rellevant de l'època, es genera la possibilitat que aquest estadant, agraït i impressionat per les seves vivències, ponderi sobre la festa major en alguna de les seves creacions. D'exemples del que diem, en podríem citar tres de concrets. En primer lloc l'estada del Baró de Maldà a la festa major del 1805, un aristòcrata barceloní que es va hostatjar a la casa dels barons de Rocafort, situada a l'actual plaça del Vall del Castell, on fou rebut pel seu amic Pau Salvany, un altre noble; una visita que el Baró va plasmar amb tot luxe de detalls al seu famós «Calaix de Sastre»². El segon exemple seria la visita del periodista barceloní Pau Piferrer Fàbregas (1818-1848) convidat per Manuel Milà i Fontanals, que, segons llegim «*aprofità el temps per documentar-se per a Recuerdos y bellezas de España*»³, una magna obra apareguda el 1839 i distribuïda per tot l'Estat espanyol on apareix una referència a la festa major de Vilafranca amb indicació dels diferents balls participants. I, finalment, l'estada del músic i polític Anselm Clavé l'any 1863 convidat per Eduard Vidal i Valenciano, una altra visita il·lustre que va donar els seus fruits, ja que quatre anys després Clavé estrenava una de les seves obres més reeixides, «Els Xiquets de Valls».

PELAI BRIZ A VILAFRANCA?

Amb aquests precedents ens preguntem si el mateix Eduard –o el seu germà Gaietà– van convidar l'any següent, 1864, Francesc Pelai Briz per la festa major. La resposta a aquest interrogant seria clau per donar tota la credibilitat a l'afirmació de Briz, quan va afirmar que aquell any a la vila es va provar un castell de deu pisos.

Tornant a la biografia confeccionada pel professor universitari Ramon Panyella hem seguit els passos de Briz aquell estiu del 1864 per descartar una possible estada en algun lloc que fes incompatible la visita a Vilafranca. Així doncs, tan sols sabem que Briz va viatjar a la Provença al juliol, on va contactar amb el moviment felibrista i amb un dels seus màxims exponents, l'escriptor Frederic Mistral. La repercussió d'aquest viatge no fou menor: segons Panyella, Briz va conèixer de primera

**Si ets casteller,
aconsegueix la targeta
de serveis per a
col·lectius de SMP
a un preu especial.**

Amb aquesta targeta obtindràs descomptes en molts dels serveis de SMP: rehabilitació, exploracions, proves, diagnòstic per la imatge, renovació del permís de conduir, tests covid, etc.

PORTAL DEL PACIENT

CITA
ON-LINE

ACCÉS A LES TEVES
DADES MÈDIQUES

SMP amb el món casteller!

www.smp.cat

Imatge del 4 de 9 amb folre on, al peu, apareix la inscripció dels autors, que també la van editar, com les altres dues del mateix dia. (Fons Pere Català Pic. Arxiu Nacional de Catalunya).

LA TERCERA FOTOGRAFIA TAMBÉ ES VA EDITAR

Ramon Panyella:
«Dubto que la relació amb ells fos prou estreta com per fer un hipotètic desplaçament a Vilafranca per assistir a aquella diada castellera»

mà la publicació de l'«Armaná Prouvençau» que prendria com a model per al seu «Calendari Català» que veuria la llum per primer cop abans d'acabar l'any, amb la col·laboració, com ja hem vist, des del primer moment dels dos germans Vidal i Valenciano, la de Gaietà amb un treball datat al setembre. Cap excursió, doncs, que impossibilités la vinguda a la vila, i sí contactes amb diversos escriptors per a la materialització del seu «Calendari».

Per tancar la recerca, finalment ens vam posar en contacte amb el mateix professor Panyella, qui millor coneix i ha estudiat el personatge, per demanar-li el seu parer respecte a una possible visita de Briz a Vilafranca. Molt amablement, i amb tota la prudència del món, Panyella ens contestava: «jo no puc aportar cap dada que pugui confirmar la presència de l'escriptor barceloní en aquella jornada: ni en la seva correspondència ni en cap altre text (públic o privat, conegut o inèdit) mai no he trobat cap referència a una possible presència a Vilafranca en aquella festa major. Per tant, la hipòtesi que hi hagués pogut assistir convidat pels germans Vidal i Valenciano jo no la puc confirmar en no poder-la validar documentalment i, ara per ara, la descartaria. Ambdós germans col·laboraren en els primers Calendaris Catalans de Briz a partir de 1864, però dubto que la relació amb ells fos prou estreta com per fer un hipotètic desplaçament a Vilafranca per assistir a aquella diada castellera. Per altra banda, crec que, si Briz hi hagués assistit, n'hauria deixat alguna mena de testimoni escrit, més enllà de l'aprofitament literari que en fa a 'La masia'».

I ens tanca la carta amb la promesa que si en algú moment aparegués alguna dada a favor d'aquesta hipòtesi, ens ho faria saber.

Tant de bo algun dia aparegui! Llavors nosaltres també ho farem saber. ●

Al darrer número del butlletí EL FIGAROT –el 49, de l'agost del 2019– publicàvem un treball sobre les tres fotografies castelleres més antigues fetes a Vilafranca. Sabíem que dues d'elles foren editades en el format anomenat llavors «carta de visita» perquè apareix al peu de la imatge la inscripció «Unal Hermos. Fotógrafos.» que eren els seus autors. Ens quedava,

però, una tercera fotografia, on apareix un 4 de 9 folrat amb la cassola col·locada. Fa poc l'historiador Pablo Giori, que ha catalogat el fons Pere Català per a l'Arxiu Nacional de Catalunya, ens ha enviat la còpia de la imatge on també apareix el mateix peu dels germans Unal i que confirma que també fou editada de la mateixa manera que les altres dues germanes seves. ●

'ENXANETA', 'AIXECADOR', 'ACOTXADOR', 'CASSOLA', 'CASSOLETA'... D'ON VENEN AQUESTS MOTS?

Foto: Jose Paredes

La redacció del capítol «La llengua dels castells» del volum 6 de l'*Enciclopèdia casteller* m'ha permès aprofundir en l'estudi lexicològic d'alguns mots emblemàticament castellers com *enxaneta*, *aixecador*, *acotxador*, *cassola* i *cassoleta*, entre d'altres.

XAVIER BROTONS
AMICUS PLATO, SED
MAGIS AMICA UERITAS

[@xavierbrotons](https://twitter.com/xavierbrotons)

És a dir, he pogut fer una mica de recerca sobre la història de cada mot, l'etimologia, els seus usos, la seva distribució geogràfica... Heus ací un resum del que el lector trobarà ampliat en el suara esmentat article.

¿'ENXANETA' O 'ANXENETA'?

Fins fa cosa de tres anys hi havia dues grans teories sobre l'etimologia d'*enxaneta*, sens dubte el mot més emblemàticament casteller: la del gran etimòleg català Joan Coromines, que el feia derivar del llemosí *enjaneta*, i la dels arabistes Federico Corriente i Dolors Bramon, que defensaven el seu origen en l'àrab andalusí *zanātī* (*zenēti*).

A la fi del l'any 2016, però, el filòleg i promotor cultural tarragoní Jordi Bertran publicà en l'anuari de la *Revista Castells* un important article en què defensava una teoria etimològica nova: *enxaneta* vindria de *geneta*, el nom del menut mamífer carnisser que s'enfila amb gran habilitat pels arbres (i en baixa). (A la fi del 2019 en va publicar una versió revisada en el volum *Estudis de llengua i literatura catalanes/LXXIII*, de Publicacions de l'Abadia de Montserrat.)

Aquest és el resum de les tres teories:

1. Occitanisme: Joan Coromines (tot i admetre que el mot té un «origen incert») defensa que *enxaneta* podria venir de l'occità *enganeta* (pronunciat *enjaneta* en la variant llemosina), diminutiu d'*engana*, 'petita fletxa', com a metàfora de la posició de l'enxaneta al capdamunt del castell: «el noieta [l'enxaneta] era com la punta de la gran fletxa que es llança cap al cel».

2. Arabisme: els arabistes Corriente i Bramon creuen que l'etimologia del nostre mot és la mateixa que la d'*atzanet* ('genet lleuger') i la de *genet*, és a dir, l'àrab andalusí *zanātī* (pronunciat vulgarment *zenēti*), provinent de la tribu berber dels Zenati, guerrers moros experts en l'art de l'equitació, perquè l'enxaneta queda encavalcat damunt l'aixecador com un genet damunt del cavall.

3. Del català *geneta*: Jordi Bertran proposa l'origen de la nostra paraula en el català *geneta* (espècie *Genetta genetta* –*gineta* en la variant valenciana, però també a Montblanc, segons alguns informants—), el petit mamífer carnisser –antany molt present en el camp català— depredador dels galliners dels pagesos, a partir de la comparació de les habilitats de la bestiola i l'enxaneta: tots dos excel·lents escaladors d'arbres i castells,

El filòleg i promotor cultural tarragoní Jordi Bertran publicà en l'anuari de la *Revista Castells* un important article en què defensava una teoria etimològica nova: *enxaneta* vindria de *geneta*, el nom del menut mamífer carnisser que s'enfila amb gran habilitat pels arbres

Figura 1: Formes documentades del mot ordenades cronològicament

FORMA	DATAció	DOCUMENT/AUTOR
<i>anxaneta</i>	ca. 1816/1818	recanació (Valls)
(las) <i>anxanetas</i>	1827	cadastre (Valls)
<i>En Janeta</i> [<i>enjaneta</i> , Calendari català, 1882]	1870	J. Pin i Soler (Tarragona)
(el/la) <i>anchaneta</i>	1879	R. Roca Vilà (Valls)
([e]l) <i>xaneta</i>	1892	Àngel Guimerà (el Vendrell)
(la) <i>xineta</i>	1896	Ramon Cantó (Montblanc)
([e]l/s) <i>janetes</i>	1910	Lluís Via (Vilafranca)

Comentari:

- la forma documentada més antiga és *anxaneta*.
- el primer gènere gramatical documentat és el femení, malgrat que aviat s'empra també el masculí.
- quant a la fonètica, hi ha alternança entre l'africada sorda [tx] (representada amb les grafies *x* i *ch*) i l'africada sonora [tj] (representada amb la *j*).
- la forma *xineta* és exclusiva de Montblanc.

Aixecador vol dir 'que aixeca' (és un derivat del verb *aixecar* amb el sufix actiu *-dor*): això significa que antigament aquest casteller aixecava a algú, o sigui, a l'enxaneta, cosa que amb el temps ha deixat de fer

Foto: Pau Corcelles

respectivament (en el cas de la geneta, de destresa superior a la de l'esquirol). Per tant, un es pot imaginar un d'aquells antics castellers exclamant-se veient pujar o baixar el xiquet que corona el castell: «Mi-te'l, sembla una geneta!»

Quant a la teoria de l'occitanisme, pensem que la principal feblesa és poder justificar com un llemosinisme com *enjaneta*, documentat ja en època medieval amb el significat de 'fletxa petita', no torna a aparèixer fins al s. XIX amb el sentit d'infant que corona les torres humanes.

Pel que fa a la teoria de l'arabisme, coincidim amb Bertran que l'explicació semàntica que proposa sembla deixar de ser vàlida si considerem que quan el mot *anxaneta* es documenta per primera vegada (ca. 1816/1818) el xiquet que en feia encara no encavalcava l'aixecador (això va venir després), sinó que era aixecat per aquest i quedava tot dret.

Finalment, trobem plausible la hipòtesi de Bertran, malgrat que pensem que no acaba d'explicar satisfactòriament l'increment en l'etimologia proposada per ell (*geneta*): en un primer moment (2016: 81) el defensa com a simple prefix que crearia un sinònim (*geneta-engeneta*), explicació que trobem poc convincent, mentre que posteriorment (2019a: 52) l'explica com l'article masculí de persona en aglutinat al renom de Jaume Fuster (*en + xaneta [geneta] = anxaneta*).

PROPOSTA

El que proposem és justificar aquest increment com un cas d'epèntesi (inserció en un mot d'un fonema no etimològic, com per exemple *murtra* a partir de *murta*, *cartró* de *cartó*...) en la seqüència «la geneta», amb l'article, que devia tenir una freqüència d'ús molt alta: així, «la geneta [ləd ʒənètə]» esdevindria «la[n]geneta [lənd ʒənètə]», amb epèntesi de *n* afavorida per un entorn fònic amb presència d'una altra *n* (com a *magrana* > *mangrana*; *maçana* > *mançana*).

La seqüència completa, doncs, fora: *la geneta* > *la[n]geneta* > *l'angeneta* (amb segmentació errònia de l'article i el nom, semblant al cas de *la nou* > *l'anou*) > *l'anxaneta* (amb ensordiment de la *g*).

HIPÒTESI ETIMOLÒGICA D'«ENXANETA»

la geneta > *la[n]geneta* > *l'angeneta* > *l'anxaneta*

Finalment, les formes *xaneta* i *janeta* es podrien explicar com a manteniment de la forma original *geneta*, però sense descartar l'afèresi (supressió d'un so o una síl·laba inicials àtons) a partir d'una forma *enjaneta* ja consolidada, mentre que la solució montblanquina *xineta* la podríem relacionar amb *gineta* (variant de *geneta*).

«AIXECADOR» I SINÒNIMS

De totes les denominacions per a l'infant que ocupa el penúltim pis en qualsevol construcció, sigui aquesta castell, torre o pilar, la de *aixecador* és, sens dubte, la primera i més antiga.

Actualment, la posició de l'aixecador és la més singular de tots els castellers de tronc, atès que és l'únic que no queda dret, sinó ajupit de quatre grapes damunt els dosos. Això no obstant, com veurem tot seguit, no sempre ha estat així. Si analitzem el mot ens adonarem que *aixecador* vol dir 'que aixeca' (és un derivat del verb *aixecar* amb el sufix actiu *-dor*): això significa que antigament aquest casteller aixecava a algú, o sigui, a l'enxaneta, cosa que amb el temps ha deixat de fer. En efecte, antany l'aixecador esperava ajupit al seu lloc l'arribada de l'enxaneta damunt seu, moment en què s'aixecava, o sigui, aixecava a l'enxaneta, el qual poc després feia l'aleta com a culminació del carregament del castell. Per això antigament l'infant que feia d'aixecador era més gran -i més gros- que l'enxaneta (contràriament al que passa ara), com ens ho demostren les fotografies antigues i aquest fragment de la novel·la *La família dels Garrigas*, de Josep Pin i Soler (2003: 148): «Per a coronar lo castell hi muntten los xiquets: dos d'una dotzena d'anys [els dosos], damunt de llurs espatlles un altre de nou o deu que s'ajupeix de quatre grapes a tall de granota i damunt dels seus ronyons un pobre gafarronet de set o vuit [...]».

Aquesta figura sembla heretada de la mui-xeranga valenciana, en què encara avui dia aquest xiquet continua sent anomenat *alçador* (o, antigament, *el que alça* -pronunciat «el calsa»- (Català i Roca 1981 I: 49) -és a dir, *aixecador*-, perquè, situat en el penúltim pis de la construcció, primer està ajupit tot esperant l'arribada del xiquet que culmina la torre i, una vegada el té damunt, es posa dret i alça el vailet que fa la mateixa funció que l'enxaneta. Cap al 1866, però, sembla que hi hagué un canvi tècnic destacable: l'aixecador (probablement per motius d'estabilitat) deixà d'aixecar-se i es va quedar permanentment acotxat -o sigui, ajupit- en la seva posició, moment en què va néixer la denominació *acotxador*, mot originàriament exclusiu de la ciutat de Tarragona.

Aixecador, per exemple, apareix documentat ja el 1879 en una crònica del vallenc Ramon Roca i Vilà per al diari *La Opinión* amb la forma plural *achacadós* i continua sent usat avui plenament a Valls, a pesar que l'aixecador ha deixat d'aixecar l'enxaneta. La denominació també ha tingut vitalitat en altres colles de la zona tradicional (llevat de les tarragonines i vendrellenques, que presenten denominacions pròpies), com els Castellers de Vilafranca i els Bordegassos de Vilanova, encara que darrerament *acotxador* hi està penetrant amb força.

«ACOTXADOR»

En un principi, sembla que es tractà d'un localisme exclusiu de la ciutat de Tarragona. Pere Català i Roca, en el seu «Vocabulari casteller» de *Món casteller* (1981 II: 877), diu que el mot «resta força localitzat, ara, a la capital tarragonina», encara que també afegeix que el cap de colla Josep Batet li havia dit que al s. XIX «hom deia indistintament "acotxador" i "aixecador"». Pel seu cantó, Eloi Miralles (1981: 91) diu que és el nom donat a l'aixecador, «preferentment a Tarragona».

Modernament, en canvi, *acotxador* s'ha escampat de tal manera que en alguns llocs fins i tot ha arribat a desplaçar el sinònim autòcton (per exemple, a Valls, en el cas de la Colla Joves, conviu amb la forma local *aixecador*). Sigui com sigui, que lingüísticament es tracta d'un tarragonisme ho delata el fet que és un derivat del verb *acotxar-se* ('ajupir-se'), una acceptió pròpia de tot el Camp de Tarragona (en altres varietats del català, *acotxar* significa 'abrigar, tapar bé amb els tapalls del llit' [DCVB]), llevat d'alguns municipis de l'Alt Camp (Recasens 1985: 178), en contrast amb altres varietats lingüístiques en què diuen *acotar-se*, *ajupir-se*, *acatxar-se*, *aplanar-se*...

La primera vegada que hem pogut documentar el mot és en la poesia «Els Xiquets de Valls» del tarragoní Lluís Benaiges Vila, publicada el 23 de setembre del 1899 en el *Diario del Comercio*: «Y puja suau lo "xaneta", / ja casi que arriba á dalt, / hont l'"acoxadó" l'espera / una cama así y allá».

En tot cas, el fet que la nova denominació fos *acotxador* (en comptes de la forma aparentment més "lògica" d'*acotxat*) cal atribuir-lo a un híbridació entre *acotxar-se* i *aixecador*, amb influx del sufix actiu *-dor* de la paraula genuïnament valenciana, per etimologia popular: el parlant transforma *aixecador* en *acotxador* (que s'assembla fonèticament a la forma original) perquè ja no troba sentit que aquest casteller tingui res a veure amb *aixecar-se* i, en canvi, sí amb *acotxar-se*.

«CASSOLA» / «CASSOLETA»

Avui dia les solucions *cassola* i *cassoleta* s'usen com a sinònims de *aixecador* al Vendrell i Vilafranca del Penedès, respectivament. Es tracta, doncs, de formes penedesenques. Català i Roca (1981 II: 896) diu que amb aquest significat s'usa «amb freqüència al Penedès, sobretot pel rodal del Vendrell» i en posa dos exemples de J.U.B. a la publicació *Vendrell*, del 25 de setembre del 1965: «[...] l'anxaneta ... ja s'agafa a les cames de la **cassola** i tothom conté l'alè de nou» i «... i puja l'aixecador i s'enxancarra, fent **cassola**, al mig». Un exemple més antic el proporciona Narcís Bas i Socias a *La Nari* (164, any 1926): «Enxaneta, al tanto, prop del **cassola**». També el DCVB recull: «[...] l'aixecador és anomenat el cassola també al Vendrell» (totes dues citacions a Marrugat *et alii* 2018: 106). Quant a la variant en diminutiu, Català i Roca assegura haver-la sentida sempre en masculí, però l'ús actual que en fan els vilafranquins és en femení.

D'altra banda, cal recordar que *cassola* també havia tingut un significat que avui dia ha caigut completament en desús: el de 'pinça, base, cordó', tal com recullen diversos autors com Blasi, Miralles... (Català i Roca 1981 II: 896).

«ESQUENETA»

Marrugat (2018: 75) assegura que com a sinònim de *aixecador* el terme era molt corrent a la Vilafranca de la primera meitat del s. XX, i aporta un exemple del 1951 de la revista *Panadés*, recollit per Eloi Miralles (2013: 282): «El pasado mes, en Vendrell [...] el **esqueneta** y el enxaneta tuvieron miedo y ya casi en la cumbre, descendieron». Segons el DCVB, *fer esqueneta* (o *fer d'esqueneta*) és «parar l'esquena perquè un altre hi pugui damunt i pugui arribar a un lloc alt».

«GAT»

Pere Ferrando (Güell i Ferrando 2019: 219-220) l'ha documentat com a sinònim de *aixecador* propi de Montblanc. En la monumental *Història de la Real Vila Ducal de Montblanch* (vol. II), datada el 1896, de Ramon Cantó, n'hi ha dos exemples: «[...] aquell quart flaqueja, respón una veu, y de sobte la xineta ja s'dalt y baixa despresa [...] lo **gat** vol fer lo mateix»; «Y quina torre van á aixecar els Torraires, ab los reforsores que hi posan será molt alta; [...] Tararí, tararí, tararí viva! viva! y que be qu'anat, a n'aquests

Les solucions *cassola* i *cassoleta* s'usen com a sinònims de *aixecador* al Vendrell i Vilafranca del Penedès, respectivament. Es tracta, doncs, de formes penedesenques

gats y xinetes no'ls espantan ni'ls tiros ni les carretilles.» L'última vegada que Ferrando documenta aquest montblanquinisme avui desaparegut és el 1934, 40 anys després del primer testimoni. Curiosament, en el *Dance de Tauste* aragonès també és anomenat *gato* «el torraire adult a quatre grapes» que hi ha sota l'infant que corona la torre (Bertran 2019c: 207).

«GRANOTA»

Denominació recollida, a partir de testimonis personals, a informants del Vendrell i de la Bisbal del Penedès (Marrugat *et alii* 2018: 107). Pin i Soler, a *La família dels Garrigas* (2003: 148), dona la clau de l'origen d'aquesta denominació: «Per coronar lo castell hi munten los xiquets: dos d'una dotzena d'anys [dosos], damunt de llurs espatlles un altre de nou o deu anys que

s'ajueix de quatre grapes [aixecador] a tall de **granota** i damunt dels seus ronyons un pobre gafarronet [...]».

CONCLUSIÓ

Creiem que els mots que hem analitzat són un bon exemple d'alguns dels mecanismes creatius i, alhora, dels recursos i la riquesa del lèxic casteller. En una sèrie de noms (*enxaneta*, *cassola/cassoleta* i *granota*) hi ha intervingut la metàfora, una figura retòrica molt productiva en el conjunt del lèxic casteller (cf. *crossa*, *agulla*, *contrafort*...). En el cas de *aixecador* podríem parlar d'un mecanisme de descripció (cf. *home de darrere*, *home del mig*, *terç*...); en el de *acotxador* hi ha intervingut l'etimologia popular; finalment, *esqueneta* és un exemple de sinècdoc (la part pel tot) afectiva (amb l'ús del diminutiu). ●

Foto: Albert Cuadras

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BERTRAN LUENGO, Jordi (2016). «De la geneta a l'enxaneta. Parentiu entre els castells i la natura a través de la llengua», a *Revista castells.cat*, núm. 48, anuari 2016, pàg. 78-83.

--- (2019a). *Breu història dels castells i la muixeranga als Països Catalans*. Lleida: Pagès Editors, Divèrsia.cat, Biblioteca Bàsica dels Països Catalans.

--- (2019b). «De la geneta a l'enxaneta. Natura i castells emparentats per la llengua», a *Estudis de llengua i literatura catalanes/LXXIII*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pàg. 216-232.

--- (2019c). «Aragó: els dances i la contradanza», a Xavier BROTONS (dir.). *Enciclopèdia castellera 5. La projecció dels castells. Les altres torres humanes*. Valls: Cossetània Edicions.

CATALÀ I ROCA, Pere [et al.] (1981). *Món casteller*, volums I i II. Barcelona: Rafael Dalmau, editor.

GÜELL CENDRA, Xavier i Pere FERRANDO ROMEU (2019). *Els antics Torraires de Montblanc. Molt més que unes colles castelleres locals*. Valls: Cossetània Edicions, L'Aixecador 31.

MARRUGAT CUYÀS, Ramon (2018). «El lèxic casteller penedesenc», a *El Figarot. Butlletí dels Castellers de Vilafranca*, 2a època, núm. 48, maig, pàg. 73-75.

MARRUGAT, Ramon; Pere FERRANDO; Eloi MIRALLES i Biel SENABRE (2018). «La singularitat del lèxic casteller penedesenc», a *La llengua del Penedès. del vocabulari i la toponímia al folklore i la literatura. XXVI Jornades d'Estudis Penedesencs*. Sant Sadurn d'Anoia: Institut d'Estudis Penedesencs.

MIRALLES FIGUERES, Eloi (1981). *Fem pinya! Els castells, símbol i expressió del nostre poble*. Barcelona: Diàfora.

--- (2013). *Castellers de Vilafranca. Precedents: Valencians i Xiquets. Primera Època: 1948-1956*. Vilafranca del Penedès: Castellers de Vilafranca.

PIN I SOLER, Josep (2003). *La família dels Garrigas*. A cura d'Elisabet Velázquez Tarragona: Arola Editors [1ª edició: 1887].

RECASENS I VIVES, Daniel (1985). *Estudi lingüístic sobre la parla del Camp de Tarragona*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Textos i Estudis de Cultura Catalana 11.

BROTONS NAVARRO, Xavier (2020). «La llengua dels castells», a Xavier BROTONS (dir.). *Enciclopèdia castellera 6. Miscel·lània*. Valls: Cossetània Edicions.

CINQUANTA ANYS DE...

30.08.1971 **PRIMER QUATRE DE VUIT DESCARREGAT**

19.12.1971 **PRIMER PILAR DE SIS CARREGAT**

APAREIX UNA DE LES FOTOGRAFIES MÉS ANTIGUES DE CASTELLS, FETA A VILAFRANCA

L'agost del 2018, el programa casteller de TV3 «Quarts de nou» emetia un reportatge sobre la catalogació del fons fotogràfic de Pere Català Pic, dipositat a l'Arxiu Nacional de Catalunya. L'historiador Pablo Giori, el tècnic que n'ha fet la catalogació, va escollir diverses imatges per comentar durant el programa entre les milers que formen el fons. Una d'elles, molt antiga, feta a Vilafranca i que mai havia estat vista ni reproduïda enlloc, va cridar especialment l'atenció.

Article publicat al web de «El 3 de Vuit» www.el3devuit.cat el 30 d'agost de 2020.

N'hem actualitzat les dades temporals que s'havien quedat desfasades a causa del temps transcorregut des de la publicació a «El 3 de Vuit» fins ara, amb el permís de l'autor.

PERE FERRANDO ROMEU
HISTORIADOR DEL FET
CASTELLER

No cal dir que la seva localització va despertar interès a la vila, ja que, a part del castell, també hi apareix el Drac, els Gegants i altres elements de la Festa Major. La imatge va circular per les xarxes socials i diversos van ser els comentaris respecte a temes tan variats com la seva antigor, la localització de l'indret on es va fer o escatir qui va merèixer els honors d'aquesta plantada d'elements festamajorencs davant de casa seva.

LA LOCALITZACIÓ DE L'INDRET, PEÇA CLAU

Per la nostra part, teníem clar que identificar-ne la ubicació a l'indret de la vila on es va tirar la foto seria clau per respondre els altres interrogants plantejats. A partir d'aquell estiu, doncs, ens consta que han estat diverses les persones que s'han passejat per la vila buscant aquest indret, malgrat la possibilitat que l'edifici que apareix a la foto ja no existís en l'actualitat. Durant aquest temps han aparegut algunes possibles ubicacions que hem estudiat, sense cap resultat positiu.

El desembre del 2019 la vam ensenyar al filòleg vilafranquí Lluís Tetas Palau, autor del llibre *Noms de lloc del terme de Vilafranca del Penedès*, editat per l'Institut d'Estudis Penedesencs el 2015. Diligentment, pocs dies després, rebem la bona nova: la casa que apareix a la imatge encara existeix, i és la que actualment porta el número 3 de l'avinguda de Tarragona. De la seva antigor, en dona compte la clau de volta situada a la porta principal, on encara avui apareix la inscripció de l'any 1814. Al costat esquerre de la imatge apareix una porta d'entrada al que sembla un magatzem de planta baixa, on en l'actualitat hi ha un edifici més modern. Fent una atenta comparació in situ ens adonem com portes, finestres, balcons i altres detalls romanen iguals avui dia. El primer pas ja estava fet.

ELS PERSONATGES DEL BALCÓ

Aclarida la ubicació, vam consultar els padrons municipals per identificar quina família vivia en aquell indret. El més antic que existeix, guardat a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès, és de l'any 1882 i, segons aquest document, al número 3 de l'avinguda de Tarragona, hi vivia el matrimoni format per Josep Raurell Vallès, fill de la Granada, de 53 anys i propietari, casat amb Maria Bruna Romagosa, de les Cabanyes, de 52 anys, i la seva filla Matilde, que havia nascut a la vila i tenia 17 anys. En fer la consulta a padrons municipals posteriors i als llibres de la parròquia de Vilafranca, podem afegir que Raurell va arribar a la vila cap el 1857 i que es dedicava al comerç del vi, amb una posició econòmica folgada, ja que consta que el 1886 vivia amb ells una minyona.

El detall del seu modus vivendi ens ha obert les portes per saber més d'ell i descobrir informacions prou importants que justificarien la realització de la foto davant de casa seva. El vilafranquí Antoni Martorell, al seu estudi sobre l'agricultura, la indústria i el comerç al Penedès del segle XIX, escrivia: «(...) mercès a la iniciativa del comerciant D. Fèlix Via, qui junt amb son soci D. Josep Raurell logrà l'any 1860 acreditar a Cuba nostres vins baix la marca Via i Raurell, varis particulars empengueren també el negoci d'exportació dels caldos del Penedès a les províncies transatlàntiques espanyoles (...)». Per altra part, Santi Borrell, al seu llibre *La vinya i el vi del Penedès* (2019) ens informa que Raurell «també disposava d'una fàbrica d'aiguardents, registrada el 1877, per fortificar els vins ultramarins. Va participar en l'Exposició Vinícola Nacional (1877) de Madrid, on va presentar una mistela blanca, un vi negre i un alcohol vínic. Va arribar a ser un dels magatzemistes i comerciants de vi més actius de Vilafranca del Penedès durant la segona meitat del segle XIX. Segons el Plano industrial i comercial de Calvet, Josep Raurell tenia una fàbrica d'alcohols de vi pur i un magatzem de vins purs, amb una producció extraordinària de 50.000 hl».

La casa que apareix a la imatge encara existeix, i és la que actualment porta el número 3 de l'avinguda de Tarragona. De la seva antigor, en dona compte la clau de volta situada a la porta principal, on encara avui apareix la inscripció de l'any 1814

La societat a què Martorell feia referència es va formalitzar davant de notari el gener del 1871, tot i que a l'escriptura s'exposa que ja existia un contracte social privat entre Via i Raurell des del 1864 (ACAP). Aquest soci, de nom Fèlix Via, no és cap altre que Fèlix Via Ràfols, conegut ja llavors amb el sobrenom de Figarot, pertanyent a una família de comerciants de vi de la vila que, l'any 1888, es van fer construir la seva casa pairal al carrer del General Prim i de la qual en l'actualitat són propietaris els Castellers de Vilafranca, on tenen la seu social.

La posició social de Raurell justificaria abastament l'elevació del castell i l'anada del Drac, els Gegants i altres elements davant de casa seva. Però és que, a part, hem trobat que

3 de 7 net acompanyat pel Drac, els Gegants i altres elements davant l'actual número 3 de l'avinguda de Tarragona. **Arxiu Nacional de Catalunya. Fons Pere Català Pic.**

L'aparició d'aquesta imatge ens va fer recordar a molts que la vam veure que ja n'existia una de molt semblant, on també apareix un 3 de 7 net, el Drac i altres elements de la Festa Major

Raurell va tenir una implicació directa en la contractació dels Xiquets de Valls en la festa major del 1876. Així ho revela la documentació existent dipositada a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès, en un judici que es va celebrar i del qual Raurell va ser citat a declarar com a testimoni. Quan se li va preguntar sobre la contractació de les colles castelleres, Raurell va respondre «que es cierto el capítulo respecto a las partidas de 'Chiquets de Valls', Grallas para los Chiquets de Valls, 'grallas para la capta general' y 'manutención de las grallas dels chiquets de Valls' pues el testigo contrató todos ellos con los administradores de la fiesta mayor.»

UNA FOTO GERMANA

L'aparició d'aquesta imatge ens va fer recordar a molts que la vam veure que ja n'existia una de molt semblant, on també apareix un 3 de 7 net, el Drac i altres elements de la Festa Major. Aquesta imatge, a diferència de la recuperada, ja ha estat publicada i divulgada abastament, sobretot a partir del 1924, quan el fotògraf Pere Català Pic en va

fer una reproducció a través d'un original avui per avui perdut i extret d'una casa de Vilafranca, per ésser exposada a Valls aquell any. És fàcil deduir que Català va localitzar les dues fotografies i les va reproduir, però solament en va fer ús d'una: la que oferia major qualitat d'imatge i la que, a posteriori, s'ha anat divulgant en llibres i programes de festes. L'altra ha romàs oculta fins ara.

En comparar-les, la primera impressió és que ens trobem davant dues imatges preses al mateix dia, però en llocs diferents. Aquesta primera percepció queda confirmada si ens fixem en el castell. La sort ha fet que el fotògraf enfocés els dos castells exactament des del mateix angle. Així ha estat fàcil comprovar com els components de les dues construccions són els mateixos excepte el segon de la plena. L'escenificació també és molt semblant: el Drac davant del castell i els Gegants un a cada costat.

Però on està feta la imatge ja coneguda? D'entrada, i per l'espai tan obert, només pot ser una de les dues rambles. Fent una atenta comparació d'imatges antigues de les dues rambles, mirant en un sentit i altre, hem arribat a la conclusió que només pot ser la de Sant Francesc mirant cap a la carretera. De fet, amb una atenta mirada al fons de la foto s'entreveu la caserna militar que existia en aquell indret. La imatge, doncs, era presa ben a prop de l'illa de cases que hi ha a prop de la font dels Alls, coneguda com a cal Vamus.

Qui vivia en aquell indret que va merèixer l'honor d'aquella plantada? La resposta ens la dona novament el llibre de Santi Borrell, *La vinya i el vi del Penedès*: «Fèlix Via Ràfols va acabar formant la seva pròpia societat, arribant a ser el màxim representant dels Via de Cal Figarot. També disposava d'una fàbrica d'aiguardent, apareguda el 1874 a la rambla de Sant Francesc, 1». És a dir, el soci de Josep Raurell. Totes les peces van encaixant. De fet, a l'esmentada escriptura de la constitució de la societat del 1871 –però que, recordem-ho, formalitzava un contracte privat del 1864– es parla de l'aportació de Fèlix Via Figarot de «un almacén de la Rambla». La bona relació de Raurell i Via va motivar que el segon fes de padrí d'una filla del primer, de nom Maria de la Concepció, l'any 1868. Les dues imatges, doncs, foren preses en un interval de temps breu, a poc més de dos-cents metres de distància i gràcies a la voluntat de dos vilafranquins, comerciants de vi, amb una posició social benestant, socis i amics.

DE QUIN ANY SÓN LES FOTOS?

Diversos han estat els autors que han esmerçat esforços per intentar situar en el temps la imatge –ara dues– tan evocadores de la festa. D'entrada el mateix castell ja ens les situa en una època d'esplendor casteller: la solvència amb què els seus components basteixen la construcció, totalment desproveïda de pinya, ens fa suposar que aquell Sant Fèlix es van veure castells de nou. A part, la posició de l'enxaneta, damunt l'esquena de la cassola i amb els braços en creu, ens les situen en una època més pretèrita, ja que aquesta filigrana

havia desaparegut a la dècada dels 80 del segle XIX, segons el que es pot observar en altres fotografies preses.

Alguns estudiosos s'han fixat en la indumentària dels gegants, vestits d'àrab, per datar-la, però aquesta vestimenta la van dur, segons les dades que tenim, almenys entre el 1860 i el 1884, un marge d'anys massa ampli per estar mínimament satisfets.

Però, per nosaltres, l'element festamajorenc que apareix a la foto ja coneguda i que ens ajudarà més a datar-la és la presència del Ball del Serrallonga. Un dels seus components –i potser també els dos del seu costat– apareix clarament al marge dret de la foto, brandant una arma de foc llarga, amb camisa blanca, armilla i barret. I és que aquest ball, a diferència d'altres elements, fou prohibit en diferents ocasions, com ara el 1862, fins que el 1876, un cop a acabada la guerra carlina i arran d'una altra prohibició, el ball va desaparèixer definitivament. D'aquesta manera, el marge s'ajusta entre el 1863 i el 1871, ja que l'any següent el país es trobava immers en plena guerra carlina.

I, en aquest interval d'anys, ens trobem amb la festa major del 1864, un any excepcional

en què els administradors van voler celebrar la festa a l'engròs, destinant una quantitat de diners per fer venir les dues colles vallenques mai vista i que va trigar molts anys a ésser superada, tot anunciant al programa d'actes que s'intentaria executar «la TORRA DE DEU nunca visto». Però, qui eren aquests esplèndids administradors? Doncs, entre el quintet, hi trobem Magí Via Blanc i el seu nebot, Fèlix Via Ràfols, *Figarot*, un dels nostres protagonistes i soci de Josep Raurell. A més, els papers d'aquella esplèndida festa major certifiquen l'actuació del Ball del Serrallonga.

I, per acabar de reblar el clau, en un article que vam publicar al butlletí *EL FIGAROT* dels Castellers de Vilafranca, del 2019, ja vam apuntar la possibilitat que el reportatge de tres fotografies fetes a Vilafranca –les més antigues conegudes de castells a la vila– podrien pertànyer a aquest 1864. Ho són també aquestes dues dels dos 3 de 7 nets? De motius, com acabem de veure, no en falten.

Sigui com sigui, cal situar la nova imatge descoberta entre les més antigues de castells conegudes, alhora que referma Vilafranca com la plaça que gaudeix del privilegi de tenir més quantitat de fotografies castelleres preses al segle XIX. ●

A l'esquerra, imatge presa el mateix dia que l'altra, al capdamunt de la Rambla de Sant Francesc, on Fèlix Vila, *Figarot*, tenia el magatzem de vi. Arxiu Nacional de Catalunya. Fons Pere Català Pic.

A sota, comparativa dels dos 3 de 7 nets apareguts a les dues imatges, on es pot comprovar que hi van pujar els mateixos castellers, excepte el segon de la plena.

Imatge actual de la casa situada al número 3 de l'avinguda de Tarragona, on fa més de 150 anys es va fer la fotografia apareguda recentment.

Perdre el contacte amb
la gent ha sigut el pitjor
de la pandèmia

MONTSE GRAU

MIQUEL GALLART
CASTELLER
I DEL #PENEDÈS.

La Montserrat Grau Colomer, coneguda com a Montse, té 68 anys, va néixer a Vilafranca i resideix al barri de Sant Julià. La Montse té tres fills, el Josep Maria, el Salvi i el Jordi, i tres nets. La Montse és una de les castelleres veteranes de la colla. Ha treballat d'administrativa, de comercial i d'encarregada de botiga de moda i està vinculada a la colla des de fa més de 28 anys. Va ser guardonada amb el premi soca-rel l'any 2011.

MIQUEL GALLART. Explica'ns per sobre la teva vida.

MONTSE GRAU. Vaig néixer en una família d'agricultors de Vilafranca. Vaig anar a escola a Sant Elies, vaig fer primària i comerç (ara en diríem secretariat). Com he dit, vaig néixer en una masia i de molt petita vaig ajudar en les feines del camp i els animals. Quan tenia 15 anys, com que havia acabat els estudis, em vaig posar a treballar a Bodegas Torres. Vaig tenir els fills de molt jove, amb 18, 20 i 24 anys. Amb 30 anys em vaig separar.

MQG. Com va anar l'entrada a la colla?

MG. Vaig tenir el primer contacte amb la colla a través del meu germà, el Pere, que era casteller. L'any 1987 els meus fills, el Salvi i el Jordi, van entrar a la colla com a canalla, i llavors els acompanyava a tot arreu. En el sopar de la colla del mateix any, vaig conèixer el Julià Bedmar, *Perdiu*. Vam començar a sortir i el 1990 ens vam posar a viure junts. Anàvem a totes les sortides amb el cotxe particular. Quan l'any 1991 van decidir en assemblea que les dones podíem formar part de la colla, no vaig dubtar gens a apuntar-m'hi i posar-me la camisa verda. La primera sortida amb camisa va ser a Lleida, quan hi anàvem al mes de maig. Al cap de poc temps ja vaig fer de crossa, posició que vaig ocupar fins que la salut em va dir prou.

MQG. L'any 1987, l'any que els teus fills van entrar a la colla, va ser un any molt

important per a la colla perquè es van començar a fer els primers castells de nou. Els teus fills van arribar a pujar en castells d'aquesta alçada de l'època?

MG. No, aquell any encara no. Nomes pujaven a castells de set o de vuit.

MQG. Una altra de les coses típiques «d'aquells temps» era que les caigudes eren força més freqüents del que ho són actualment. Com vas viure les caigudes dels fills?

MG. Com és normal, quan pujaven, patia. Sempre era darrere la pinya i, quan hi havia una caiguda, mirava per sobre de les mans i els braços i, si els veia que s'aixecaven, ja estava tranquil·la. Per sort no van patir mai cap traumatisme.

MQG. Malgrat aquest panorama, pel que veig els castells et van enganxar i, així que en vas tenir l'oportunitat, t'hi vas ficar de ple. Què és el que et va atraure dels castells?

MG. Els castells ja m'agradaven i, com els acompanyava a ells, vaig anar coneixent la colla i la seva tècnica, i això em va anar enganxant.

MQG. Si haguessis pogut, hauries entrat abans a la colla?

MG. Segur que sí. Jo sempre em posava a ajudar a la pinya. També estava amb el Julià i anava a totes les actuacions.

MQG. Ja ens has dit que vas entrar a la colla l'any 1991, una època en què pràcticament no hi havia dones. Et va ser fàcil integrar-te en aquell món d'homes?

MG. No. Va ser bastant difícil l'entrada a la colla. Hi havia molts homes que no volien que hi hagués dones als castells. N'hi havia d'altres que aprofitaven la primera oportunitat per veure si podien tocar-nos. També hi havia gent que deia que anàvem de crosses per tocar els baixos dels homes. Sort que aviat ens hi vam anar acostumant tots!

MQG. En quina posició anaves quan vas començar?

MG. Al començament, al darrere de tot, a

Va ser bastant difícil l'entrada a la colla. Hi havia molts homes que no volien que hi hagués dones als castells

tancar pinya; després, a tapar forats, i al final, de crossa

MQG. Com a castellera, com et defines? Quina creus que és la teva millor qualitat?

MG. Soc una persona constant, gran amant de la colla, i voluntària quan ha calgut ajudar.

MQG. Has estat mai a la Junta o a la Tècnica?

MG. A la Junta del Pere Almirall i el Jou vaig ser l'encarregada de la botigueta i la loteria.

MQG. Un tòpic dels castells són els valors que sempre se'ls han atribuït: força, equilibri, valor i seny. Com els ordenaries per ordre d'importància?

MG. Seny, valor, força i equilibri. Sobretot seny.

MQG. Passem a temes d'actualitat. La punyetera pandèmia ho ha canviat tot i tot gira entorn del maleït virus. Com us ha afectat a tu i als teus aquesta situació?

MG. A mi el que més m'ha afectat és perdre el contacte amb els amics, sobretot els primers mesos, que no podia veure els meus fills i nets. Em vaig confinar a casa del meu fill Jordi, però als altres no els vaig veure fins al mes de juny.

MQG. El normal ara seria que parléssim de castells, però ja estrany parlar-ne en

La Montse Grau junt a l'Eugènia Balcells i l'Olga Álvarez, a l'homenatge a les dones castelleres celebrat el 6 de març del 2020, un dels pocs actes que es van poder dur a terme aquest any.

Foto: Jose Paredes

A baix, durant el sopar de la colla del 2011, la Montse Grau, va ser nomenada castellera de soca-rel junt amb el Manel Huguet «Gatsbi».

Foto: Toni Solé

La Montse, al setembre del 2019, fent una de les lectures durant la missa de celebració de Sant Miquel, patró de la colla.

Foto: Jose Paredes

una temporada en què no se n'han pogut fer. Com has viscut la inactivitat?

MG. La veritat és que bastant malament. Perdre el contacte amb la gent ha sigut el pitjor. Els divendres no sembla que siguin divendres. Després, el calendari no em quadra: el contava per diades i ara no sé quin dia o quin mes som.

MQG. S'ha parlat molt de com pot afectar aquesta inactivitat el món dels castells. El problema principal diuen que serà la canalla, però imagino que n'hi haurà d'altres. Com ho veus tu?

MG. Jo crec que costarà molt arribar on érem perquè la gent es refreda i serà molt complicat ser la gent que érem. Els grans ho tindrem molt difícil per poder tornar.

MQG. Arribarà el dia (esperem que sigui aviat) que ja no hi haurà restriccions i es permetrà la pràctica dels castells. Quan arribi aquest dia, què creus que hauria de fer la colla per motivar la gent? Com ho faries tu?

MG. Aquesta pregunta és una mica difícil de respondre. Suposo que el principal serà que funcioni el boca-orella, que es puguin començar a fer castells i que la gent poc a poc es vagi animant. Ara també ha estat important que s'hagin organitzat actes socials perquè la gent no perdés el contacte.

MQG. Si la restricció s'allargués més del compte, pateixes pels castells? Creus que podrien davallar fins al punt de convertir-los en una activitat minoritària, o creus que es podrà recuperar la notorietat perduda?

MG. Que els castells siguin minoritaris, no ho crec. Després de la pandèmia haurem de començar fent castells de vuit com a molt, això sí, però poc a poc anirem recuperant el nivell.

MQG. Després de l'estat d'alarma anunciat fins al maig de l'any que ve, com t'imagines que pot ser la temporada 2021?

MG. Esperem tenir la vacuna aviat i que de mica en mica es puguin anar fent assajos i tinguem un bon Sant Fèlix.

MQG. Intentem fer un parèntesi com si el coronavirus ja no ens afectés. Si la temporada que ve es pogués actuar, et plantejaries algun objectiu concret?

MG. Que vingui el màxim de gent possible i, si es pot, fer algun folre.

MQG. Creus que s'arribarà al nivell que vam tenir fins al 2019?

MG. De moment crec que no.

MQG. Més enllà dels objectius més o menys realitzables, de tota la gamma que tenim, quin és el castell que t'agradaria més tornar a veure?

MG. El 4 de 9 amb agulla i el pilar de 8.

MQG. Dels que encara no hem fet, n'hi ha algun que en tinguis unes ganes especials?

MG. El 3 de 9 sense folre.

MQG. I ara una pregunta clàssica: on creus que hi ha el límit en els castells? Creus que ja ho hem vist tot o encara hi ha recorregut per fer?

MG. No crec que ho haguem vist tot, però no m'atreveixo a posar cap sostre.

MQG. Com t'imagines el futur? Creus que la pandèmia modificarà el nivell de les colles o que les que ja eren capdavanteres continuaran manant?

MG. Penso que les colles capdavanteres continuarem manant el món casteller. Ara bé, també crec que totes les colles baixarem de nivell.

MQG. Per acabar, un desig per al 2021?

MG. Sobretot que s'acabi aquesta maleïda pandèmia, que en sortim tots amb salut i que tornem a fer castells.

MQG. I un desig casteller?

MG. Tornar a ser la mateixa colla d'abans.

MG. Voldria afegir una cosa que m'he deixat i que és molt important per a mi: sempre estaré molt agraïda a la colla pel suport i l'escalf que em va donar quan va morir el Julià. No ho oblidaré mai. Des d'aquí dono les gràcies a tota la colla. ●

Després de la pandèmia haurem de començar fent castells de vuit com a molt, això sí, però poc a poc anirem recuperant el nivell

---

I AMB AQUEST EL FIGAROT, 50!

50 números de EL FIGAROT, 35 anys (si només comptem la segona època), més de 2.700 pàgines, més de 30 castellers que han passat pel consell de redacció i més de 200 persones que hi han col·laborat...

BIEL SENABRE
SCRIPTA MANENT

 @bielsenav

En aquest mateix article, incorporo una fitxa-resum que presenta la història del butlletí i els seus elements principals.

Són xifres que constaten la llarga trajectòria del butlletí dels Castellers de Vilafranca, però que no serien altra cosa que unes «fredes» quantitats si al darrere no hi hagués el que és més important: la voluntat de ser un òrgan viu, d'informació de l'activitat del col·lectiu, d'expressió i participació dels seus components i de difusió del fet casteller més enllà de la colla.

ANUARI EN COLOR

Al número 36 de EL FIGAROT, l'agost del 2006, com que celebràvem que el butlletí feia 20 anys, vaig publicar-hi un article («EL FIGAROT fa 20 anys») en què en repassava la història i l'evolució, des del precedent de la petita revista que es va editar com a primera època el 1984 fins al que aleshores era l'últim número. Per no tornar a repetir el que vaig exposar en aquell escrit, només afegiré aquí els dos grans canvis que hi ha hagut del 2006 ençà: al número 37, un any després d'aquell article, la revista incorporava el color a totes les pàgines, fet que la va fer molt més atractiva des del punt de vista visual. I onze anys després, el 2018, al número 48, es va canviar totalment el disseny del butlletí per donar-li la configuració actual: es va mantenir el format de 30 x 21 cm però es va canviar el tipus de lletra, de paper i de maquetació de les pàgines.

En aquests últims anys, atès que cada cop hi ha més mitjans alternatius per fer arribar la informació més immediata de la colla al col·lectiu, als mitjans de comunicació i a la societat en general, EL FIGAROT ha anat adoptant la periodicitat anual i agafant el paper d'esdevenir un anuari centrat en els Castellers de Vilafranca i en els castells. Això ha provocat que augmentés el nombre de pàgines dels últims números. Justament el número 48 que va servir per canviar-ne la imatge ha estat el més extens: concretament es van omplir 122 pàgines.

DELS CDV I DELS CASTELLS

En els últims números també s'ha volgut potenciar el doble objectiu de la revista, tant com a òrgan d'expressió dels Castellers de Vilafranca com en el vessant de difondre el fet casteller en general. En la primera d'aquestes dues funcions de EL FIGAROT (la que li confereix la raó de ser) és imprescindible que doni la informació de les actuacions castelleres de la colla durant una temporada, fent-ne els balanços corresponents, i que presenti la gran varietat d'activitats de les diferents seccions més enllà de les actuacions a plaça. També ha de servir per conèixer l'opinió de components de la colla, bé sigui en el format d'entrevistes o bé en articles d'opinió.

Tanmateix, com a publicació especialitzada en castells que és, també és important que el butlletí s'obri a articles de temàtica castellera que escriguin persones tant de dins com de fora dels Castellers de Vilafranca i que aportin informació o punts de vista interessants sobre els castells (d'història, de tècnica, de seguretat, d'organització general de les colles, d'aspectes socials relacionats amb els castells...), tant pel fet que això promou la publicació d'escrits de temes castellers com perquè aquests poden interessar als components de la colla.

EINA ESSENCIAL

Tot plegat tractat amb respecte tant cap als mateixos Castellers de Vilafranca, no cal dir-ho, com cap a totes les altres colles i persones que conformen el món dels castells, convençuts que l'òrgan d'expressió del col·lectiu no ha de ser receptor d'actituds i manifestacions cap als altres que a nosaltres no ens agradaria que algú dirigís a la colla.

En l'actualitat, el consell de redacció de EL FIGAROT el forma un ampli col·lectiu de gent jove, activa, inquieta i animada, que va agafant les regnes de l'edició del butlletí i que

És important que el butlletí s'obri a articles de temàtica castellera que escriguin persones tant de dins com de fora dels Castellers de Vilafranca i que aportin informació o punts de vista interessants sobre els castells

fa preveure un bon futur a una eina essencial en una colla de castells. Un futur que el consolidi com una revista de qualitat per a una gran colla.

Reproducció de les portades dels dos primers números de EL FIGAROT, primera època. D'aquesta primera època, se'n van editar onze números fets mitjançant fotocòpies.

A l'altra pàgina, portades significatives de la segona època del nostre pamflet. El número 0, editat l'any 1986; el número 4, de l'any 1987, amb el primer castell de 9; l'edició 22-23, de l'extraordinari any 1995; el número 27, de l'any 1998, amb el primer 3 de 10 de la història; el de l'any 2000, l'edició 29, amb un disseny modernitzat, i el número 48, el primer del disseny actual.

PRIMERA ÈPOCA: 1984

Capçalera: EL FIGAROT. Circular informativa dels Castellers de Vilafranca.

Durant l'any 1984 es van publicar 11 números de la primera època del butlletí.

Hi havia dues persones que se n'encarregaven: l'Eloi Miralles i el Ricard Aranda.

Era escrit a mà, amb alguns dibuixos il·lustratius, i fotocopiats. Combinava l'actualitat de la colla amb comentaris, suggeriments, il·lustracions i escrits diversos. En la major part dels articles, s'hi mantenia un to distès i divertit per animar els membres de la colla a llegir-lo. Els mateixos redactors manifestaven que la publicació pretenia ser un primer pas per superar les circulars rutinàries que aleshores s'enviaven periòdicament i esdevenir un butlletí de la colla.

Format: foli doblegat.

SEGONA ÈPOCA: A PARTIR DE 1986

Capçalera: EL FIGAROT. Butlletí dels Castellers de Vilafranca. Segona època

L'agost del 1986 es va publicar el número 0 del butlletí dels Castellers de Vilafranca EL FIGAROT, segona època. Es confecciona i s'imprimeix en una impremta: Gràfiques Kerpe.

Format i compaginació

Del número 0 al 20-21 (juliol de 1994), el format és de 22 x 32 cm, totalment en blanc i negre (amb l'excepció dels números 4 i 5, que tenen tapes en color per destacar els primers 3 i 4 de 9 carregats de la colla).

Del 22-23 (maig de 1996) al 28 (maig de 2000), el format és de 22 x 32 cm, amb tapes en color, si bé l'interior continua sent totalment en blanc i negre.

Al número 29 (agost de 2000) es fa un canvi important en el format i la compaginació del butlletí. El format passa a ser de 21 x 30 cm. Les tapes es continuen imprimint en color i les pàgines interiors, en blanc i negre. Es canvia el tractament de les imatges per donar més protagonisme a la part visual, el tipus i cos de la lletra i els criteris de presentació dels continguts.

A partir del número 37 (juliol de 2007), tot el butlletí és en color i es canvia el tipus de paper.

Al número 48 (maig de 2018) es fa un altre canvi significatiu de compaginació. El format continua sent de 30 x 21 cm però es canvia el tipus de lletra, de paper i de disseny de les pàgines.

Des del 1994, totes les fotografies es digitalitzen, i des del butlletí 24-25 (juny de 1997) es grava en un CD i es publica al web de la colla.

El 2008 es va editar un suplement especial amb motiu del viatge dels Castellers de Vilafranca a Xile.

Tirada

Número 0 (agost de 1986): 400 exemplars.

Número 49 (agost de 2019), últim número publicat: 1.000 exemplars. D'alguns números, se n'han arribat a tirar 1.200 exemplars.

Consells de redacció

Primers números: Àngel Bustos (número 1), Josep Gràcia (fins al número 4), Toni Miralles (fins al número 18-19), Joan Roig (fins al número 18-19) i Biel Senabre (durant tota la segona època). A partir del número 20-21, n'han anat formant part més d'una trentena de persones més.

Consell de redacció de l'últim número publicat: Pere Bolet, Francesc Bou, Xavi Carrasco, Júlia Carrillo, Laia Colomé, Jordi Galtés, Montse Garriga, Raül González, Arnau Mañé, Dídac Salvadó, Biel Senabre, Josep Torreño i David Tudela.

Periodicitat

Variable. Els primers anys (del 1986 al 1990) surten 2 números cada any, llevat del 1987, que se'n publiquen 4, i el 1990, que en surten 3.

A partir de 1991, es publica 1 número anual, llevat del 1999 i el 2001, quan en surten 2. El 1995 i el 1998 no se'n va publicar cap.

Alguns exemplars duen 2 números.

Nombre de pàgines

Variable. Els primers números en tenien entre 20 i 40. A mesura que el butlletí ha anat sortint un cop a l'any, ha augmentat el nombre de pàgines, fins a arribar a les 112 del número 47 (febrer de 2017), les 122 pàgines del 48 (maig de 2018) i les 120 del 49 (agost del 2019).

Contingut

Des del començament, s'ha mantingut el criteri de fer un butlletí tan participatiu com sigui possible i que compleixi la doble funció de ser vehicle d'expressió de la colla

(propiciant la col·laboració dels castellers i castelleres, sobretot dels joves) i, a la vegada, de ser una mitjà obert a tothom que vulgui publicar-hi algun article interessant relacionat amb el món dels castells, encara que no estigui estrictament vinculat als Castellers de Vilafranca.

Durant els primers anys, el butlletí complia la funció d'informar de l'actualitat més recent de la colla, però, a mesura que s'han anat posant en marxa altres vies de comunicació més àgils i immediates, fonamentalment electròniques (web, correus electrònics, Facebook, Twitter, etc.), ha anat esdevenint un anuari de temàtica castellerà.

Seccions fixes que s'han mantingut: editorial, entrevista a persones relacionades amb la colla, crònica de les diades en què ha participat la colla, articles de caràcter històric, seccions destinades a informar d'activitats de la colla.

Altres seccions:

En els primers números hi havia seccions com «A cau d'orella», «Au venga!» o «Per endavant», per fer saber les vicissituds de la colla.

A partir del número 28, apareix «El club superverd», pàgines destinades a la canalla, o «Pinya jove», per al jovent; «Castells a banda», per informar d'activitats diverses de la colla a part dels castells, i «El Figa-rot», espai humorístic.

A partir del número 32, s'hi incorpora la secció «L'altra cara dels castellers», una breu entrevista a algun membre de la colla en què explica aficions que té fora dels castells (al número 49 passa a ser «L'altra cara dels castells»).

En els últims números, els articles s'agrupen en diferents blocs de contingut: 1) entrevistes (a alguna persona relacionada amb la colla, sobretot castellers o castelleres; a un casteller veterà o una castellera veterana; l'altra cara dels castellers); 2) crònica de les actuacions de la temporada (bàsicament visual, amb fotos i imatges de les actuacions; es demana la col·laboració de membres de la colla perquè expliquin les diades més importants); 3) articles relacionats amb els castells (sobretot d'aspectes tècnics, socials, d'organització, de lèxic...); 4) articles d'història de la colla o dels castells en general; 5) articles sobre activitats de la colla; 6) articles d'opinió (editorial, de valoració de la temporada, de reflexió, a càrrec de membres de la colla, de periodistes o de persones que tenen relació amb el món casteller); 7) espai per a l'humor (no apareix a cada número); 8) seccions fixes («El club superverd», «Castells a banda», glossa dels castellers de soca-rel i de qui ha rebut el premi a la fidelitat castellerà, record dels castellers i castelleres que han mort durant l'any...).

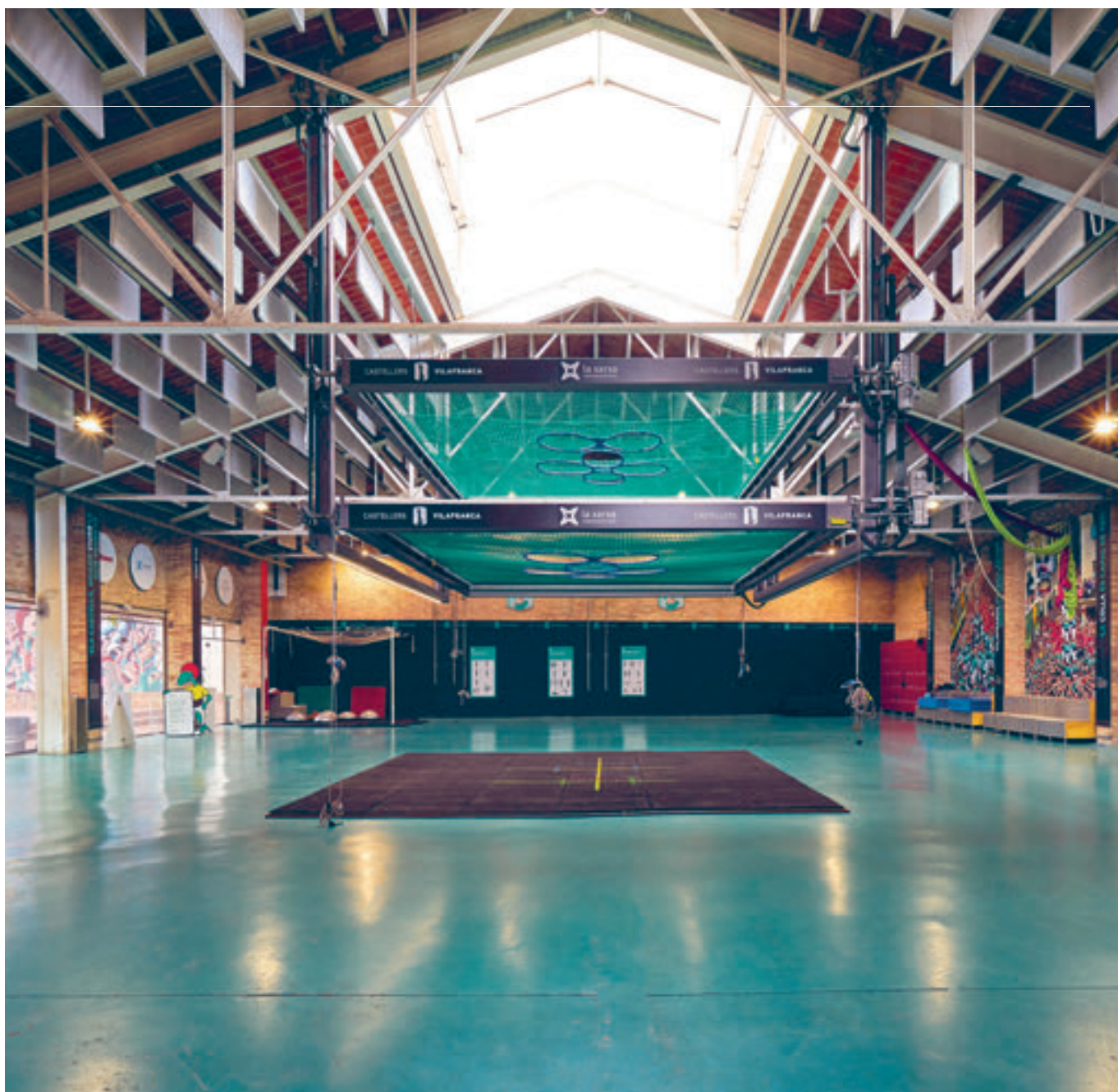
Publicitat

Des del número 1, el butlletí ha inserit publicitat a les seves pàgines per pagar-ne una part del cost. El nombre de pàgines de publicitat ha oscil·lat des de les 2 pàgines del número 1 a les 19 de l'últim número publicat (49). ●

UNA COLLA EN TEMPS DE PANDÈMIA

Què fer per mantenir actives desenes i centenars de persones a qui allò que els uneix és, precisament, allò que no es pot fer?

LAIA COLOMÉ
PERIODISTA A @RAC1. LES MEVES
OPINIONS NOMÉS EM REPRESENTEN A MI

 @LaiaColome

Encara recordo el dia que vam decidir que se suspnien els assaigs per la pandèmia del Covid-19. Només n'havíem fet un. La decisió també comportava suspendre el primer gran acte social de la colla: la calçotada verda. Era tan sols mitjans de març i feia poc més d'un mes que la nova Junta i Tècnica de la colla començava a caminar.

Eren uns dies incerts, estranys, amb decisions que s'havien de prendre sense tenir temps a pensar-s'ho gaire. Després d'un parell de setmanes confuses, en què com tots els nostres veïns i veïnes ens vam tancar a casa d'un dia per l'altre, vam ser conscients que calia treballar més que mai perquè la colla no s'apagués, no entrés en hibernació. Però, què fer per mantenir activa una gran massa social de desenes i centenars de persones a qui allò que més els uneix és, precisament, allò que no es pot fer? Parlo dels castells, allò que té com a essència la unió física, el cos a cos, sentir la respiració del company que tens al costat. La situació era absolutament nova per a tots i no hi havia un manual d'instruccions.

ACTIVITAT SOCIAL I ENTRENAMENTS VIRTUALS

El primer que es va fer des de l'Àrea de Rendiment i Salut va ser, per una banda, assegurar-se que a tots els castellers i castelleres veterans de la colla no els faltava de res, i, per l'altra, posar en marxa els entrenaments virtuals. També vam considerar oportú que la colla estigués informada en tot moment del que s'anava treballant. Per això, en diverses ocasions es van fer "vermuts virtuals" amb el cap de colla i el president, Sisco Benet i Carles Mata, en què es donava resposta a tots els dubtes i preguntes de la colla.

Per Sant Jordi es va recuperar el certamen literari de la colla, mentre es continuaven organitzant activitats telemàtiques, com el

debat amb els caps de les principals colles del país, a mitjans d'abril; i ja cap al juny, la tertúlia sobre el primer gamma extra descarregat de la colla: la torre de 9 amb folre i manilles, que precisament el 2020 va complir 25 anys. Paral·lelament es va crear la Comissió Covid de la colla, per tenir a punt un protocol de tornada a l'activitat castellera quan fos possible.

DESESCALADA

De mica en mica les setmanes van anar passant, i a mitjans de maig començava la desescalada. De seguida que va ser possible, vam tornar a organitzar activitats socials a la colla, amb totes les mesures de seguretat necessàries. Vam començar organitzant els MusiCal Figarot, i durant tot l'estiu vam continuar amb els Tast de Vins i les sessions de Cinema a la Fresca. I així va arribar la Festa Major, quan en format reduït vam poder fer un dels actes més emblemàtics de la colla: el bateig casteller. També vam descobrir les fotografies de l'últim cap de colla i president, Toni Bach i Joan Badell, un acte que també havia quedat ajornat per la pandèmia.

I tot i tenir un cap de setmana ple d'activitats culturals per Tots Sants, la nova onada de la pandèmia ens va obligar a tornar a haver de posar el fre de mà. Això sí, vam poder organitzar un nou debat amb les principals colles del país en format telemàtic i vam aconseguir que la plaça de la Vila, la plaça més castellera, respirés castells amb la col·locació d'una desena de lones amb els castells més grans que ha descarregat la colla a les diades de Tots Sants. Des d'aquí l'agraïment de la colla al Forn Mitjans, al Joan Badell i al Joan Álvarez i família per deixar-nos penjar les lones a les façanes.

I així va acabar la que segur que ha estat la temporada més atípica de totes. La temporada en què no s'han pogut fer castells i s'ha hagut de conviure amb la incertesa de no saber quan se'n podran tornar a fer. Això sí, amb la convicció que, quan hi tornem, en tindrem més ganes que mai. ●

Com tots els nostres veïns i veïnes ens vam tancar a casa d'un dia per l'altre, vam ser conscients que calia treballar més que mai perquè la colla no s'apagués, no entrés en hibernació

Fotos: Jose Paredes

ARIS

L'Àrea de Rendiment i Salut de la colla ha estat i és un factor clau en la gestió de la colla en temps de pandèmia. Des d'un primer moment, l'equip encapçalat per la Silvia Sabaté i l'Aida Serra van fer el seguiment dels casos positius dins la colla i dels seus contactes estrets. També van posar-se en contacte amb els veterans de la colla, un dels col·lectius més vulnerables davant d'aquesta situació. Entre altres informacions, se'ls van enviar dietes i menjars saludables que els podien anar bé en èpoques de poca activitat com va ser el confinament total de la primavera. L'ARIS també es va encarregar de dissenyar i actualitzar els protocols Covid dins de Cal Figarot i l'adaptació dels espais per començar a assajar. ●

ENTRENAR **CONFINATS**

Arran del confinament que es va decretar a l'inici de la pandèmia, la colla va oferir unes sessions d'entrenament virtuals que es podien seguir des de casa

ORIOL BOVÉ PALAU

GRADUAT EN CIÈNCIES DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT. ENAMORAT DELS CASTELLS

@Oriolbove

Els últims quatre anys, quan hem anat a assajar a Cal Figarot, hem tingut la sort de tenir un equip humà que es responsabilitzava de fer escalfaments a l'inici de l'assaig i estiraments al final. També s'ocupava d'assessorar esportivament els castellers en el seu dia a dia. Actualment ho seguim fent, però aquesta tasca va guanyar protagonisme durant els mesos d'abril a juny de 2020. Al llarg d'aquests mesos es van fer moltíssimes sessions d'entrenament enfocades a tota la colla.

HÀBIT DIARI

El que va començar com una manera de mantenir l'activitat a la colla després d'haver fet un únic assaig durant el 2020 -perquè després ens van confinar a casa-, va passar a ser un hàbit diari per a molts castellers ja que, com que estàvem tot el dia a casa, quan s'acostava el vespre ens preparàvem per gaudir de la companyia dels assajos, tot fent activitat física des de casa i de forma virtual.

Com a punt d'inici, la colla va proposar de fer cinc entrenaments setmanals, intentant que cada dia el fes un preparador físic diferent. Així es descobria la imaginació d'aquests per entrenar amb el pes de cadascú o amb una simple tovallola. El suport musical donava un toc diferent a les sessions i treballar amb tècniques en què el temps de treball i el de descans variés era la gran arma dels preparadors per poder adaptar les sessions al gran ventall d'edats que es trobaven dins la colla.

Unes setmanes més tard es van afegir les sessions de canalla i aquestes sí que es van allargar més. L'objectiu era treballar l'educació física, com la que fan a l'escola, i aspectes com la companyonia i el treball en equip, i potenciar les aptituds i habilitats de cada un dels més menuts. Es va aconseguir que s'ho passessin d'allò més bé fent equip mentre no podien anar al Cal Figarot. Aquestes sessions

online es van allargar fins que la situació sanitària va permetre seguir la dinàmica amb les sessions «en directe».

Adaptant-nos al moment en què ens trobàvem, i arran de la petició que van fer alguns membres de la colla, es van afegir dues sessions més d'entrenament, enfocades a un públic de més edat o que tingués una forma física més baixa. S'hi treballava amb una intensitat mitjana/baixa i amb exercicis de poc impacte. No va tenir gaire volada i, al cap d'un parell de setmanes, es va deixar córrer. En total, en el punt més àlgid, cada setmana hi havia fins a nou entrenaments virtuals entre els de canalla, adults i sèniors.

HORARI D'ASSAIG

A l'hora de fer aquests entrenaments, en un primer moment es va pensar que el confinament duraria pocs dies. Personalment creia que potser s'allargaria una mica més de dues setmanes o un mes a tot estirar, però no m'imaginava que durés tant com va resultar al final. La primera idea de fer aquestes sessions consistia a mantenir l'esperança de poder assajar. Per això es feien en un horari similar al dels assajos «normals» i així servien per completar una pretemporada diferent des de casa. Més endavant es va canviar una mica la idea de les sessions i es va optar per mantenir la forma física, potenciar els entrenaments aeròbics i els de força entenent que una gran part de castelleres i castellers no feien gaire activitat física a casa, fora d'aquestes sessions que s'organitzaven.

Les sessions anaven des dels 20 fins als 60 minuts, tot i que hi havia qui xerrava pels colzes, com un servidor, i aquestes s'allargaven més. Quan hi va haver la desescalada, es va notar una baixada de la participació perquè la gent ja podia sortir al carrer i ho feia en l'horari en què es duïen a terme els entrenaments. Posteriorment es van enregistrar els entrenaments i cadascú els podia fer quan volia. Així es podia arribar a més gent, però tampoc va tenir tota la sortida que s'esperava perquè la majoria sortia al carrer a fer activitat física. A casa, ja n'havien fet durant massa setmanes!

En un primer moment es va pensar que el confinament duraria pocs dies. Personalment creia que potser s'allargaria una mica més de dues setmanes o un mes a tot estirar, però no m'imaginava que durés tant com va resultar al final

Per acabar, destaco l'esforç que va fer la colla per aconseguir que tothom fes activitat física, i que aquesta fos per a tothom, i l'esforç que van fer els preparadors físics per combinar aquestes sessions amb les feines, estudis i responsabilitats de cadascú. Tot plegat va donar fruit i es va aconseguir que les castelleres i els castellers poguessin gaudir dels entrenaments que oferia per a la colla. Esperem poder continuar oferint algun dia aquestes *masterclass* tan entretingudes, però des de Cal Figarot.

Aprofito aquest escrit per agrair la iniciativa de la nova Junta de potenciar aquests entrenaments virtuals i la confiança que va posar en els que vam dirigir les sessions, i a tots els meus companys, preparadors físics i col·laboradors de l'ARIS, els bons moments que vam passar durant aquells mesos. Vam treballar de valent. Ara ja fa dies que no entrenem i no sabem si hi haurà un nou confinament, però... ens haurem de tornar a veure a través de les pantalles? Estareu fortes i forts? Si no, no patiu, ens hi posarem! ●

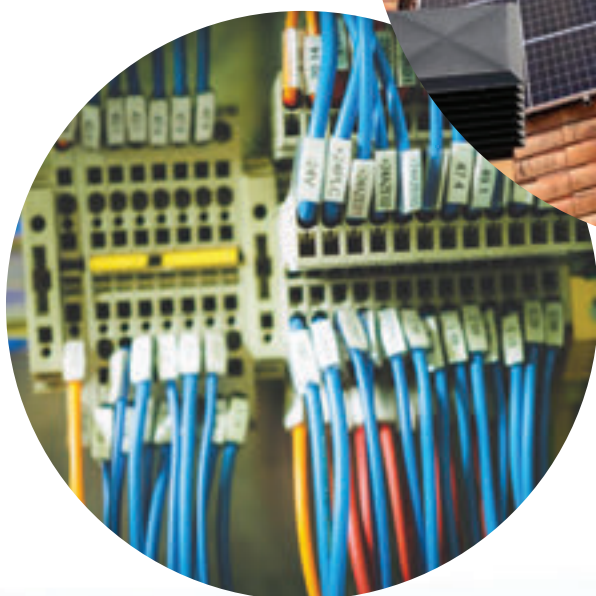
Ara és el moment de produir la teva energia.

Assessorament tècnic
per legalitzacions
d'activitats, d'instal·lacions
tècniques o d'obres, disseny
d'instal·lacions fotovoltaiques

Habitatges, locals comercials
i establiments industrials.
Instal·lacions de plaques fotovoltaiques.
Punt de recàrregues vehicles elèctrics

Assessorament
per l'estalvi energètic
per empreses i particulars

Consulta'ns per la teva instal·lació solar FV i punts de recàrrega de vehicles.
Bonificació del 50 % de l'impost de l'IBI vigent.

fenie energia
EMPRESA DELEGADA

Electricitat

Gas

Eficiència

Mobilitat

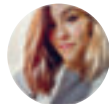
Productors

EFÍMER, D'ORIOI VILAJOSANA, GUANYA EL CERTAMEN LITERARI DELS CASTELLERS DE VILAFRANCA

ANNA FLORES RIMBAU
FILOLOGUEJANT

[@floresrimbau](#)

Just el dia abans del Sant Jordi del 2020 (confinat), el president dels Castellers de Vilaf Franca ens va telefonar a la Júlia Pujol Martí, al Biel Senabre Via, al Jaume Rafecas Ruiz i a mi perquè volien recuperar un certamen literari que anys abans s'havia celebrat i ens animava a formar part del jurat. M'imagino que un dels objectius d'aquesta iniciativa era promoure un acte diferent en temps de pandèmia i poder estar actius participant des de casa en un concurs de la colla.

POCA PARTICIPACIÓ

Tots quatre vam acceptar i vam esperar amb candeletes els textos per poder-los llegir i posar en comú què ens semblaven. Pels volts de Sant Joan vam rebre un correu amb tots els escrits presentats, cada un amb el seu pseudònim, i al cap de pocs dies ens vam reunir al Figarot per decidir els guanyadors. No vam trigar gaire a posar-nos d'acord, i un dels motius va ser la poca quantitat de treballs presentats, concretament 10. La majoria pertanyien a la categoria general (de 18 anys en amunt), només un era de la infantil (de 8 a 14 anys) i no n'hi va haver cap de la juvenil (de 14 a 18 anys). Creiem que una de

les raons d'aquesta minsa participació és la poca difusió que se'n va fer, i caldria tenir-ho en compte i insistir més en aquest aspecte en una futura edició de l'activitat.

Arran d'aquesta escassa participació, no vam poder atorgar tres guanyadors per a prosa i tres per a poesia. Així doncs, els textos que més ens van agradar, van ser els escollits.

EL PATIMENT D'UNA CROSSA

El primer premi va ser per al text en prosa *Efimer*, d'Oriol Vilajosana Sesé. En aquesta obra, s'hi expliquen vivències autèntiques, molt ben exposades, d'una crossa autèntica. Barreja de forma brillant el patiment extrem d'una crossa d'un 4 de 8 - d'una colla que l'intenta per primer cop - amb els pensaments diversos de les coses que li van passant pel cap i que l'ajuden a suportar-ho.

El segon premi va ser per al text en prosa *Primer Sant Fèlix sense tu*, de Clàudia Samsó Ràfols. S'hi aprecia una descripció emocionada - però objectiva i serena - d'algú que ha perdut una persona estimada, que toca amb molta traça altres temes delicats, com el de l'anorèxia.

Finalment, el tercer premi va ser per al poema *Jo volia ser anxaneta*, de Xavier Bayer González. Tracta amb un humor molt escaient

En aquesta obra, s'hi expliquen vivències autèntiques, molt ben exposades, d'una crossa autèntica. Barreja de forma brillant el patiment extrem d'una crossa d'un 4 de 8 amb els pensaments diversos de les coses que li van passant pel cap

situacions ben freqüents tant per a qui és casteller com per a qui no ho és, perquè tots ens anem fent grans. I també exposa positivament el fet que dins la colla hi cap tothom, hi ha feina per a tothom.

Només em queda plasmar de part del jurat que volem encoratjar a tots els participants i a tots aquells que no ho van fer a prendre part en les futures edicions d'aquest certamen literari. ●

EFÍMER

D'ORIOI VILAJOSANA

Obra guanyadora del primer premi del certamen literari dels Castellans de Vilafranca 2020.

Buf... Que incòmoda que estic.... M'està costant respirar i tot! No m'estranya...! En ple mes d'agost, la una del migdia i amb tot el *tute* que duc a sobre els darrers dies... La veritat és que ahir no calia que ens haguessim allargat tant. Quarts de quatre i encara embolicats de festa... però el Marc vinga a xerrar! A explicar acudits, un darrer l'altre, i mil anècdotes d'aquestes que només li fan gràcia a ell... De veritat, és perquè s'ho faci mirar. Ara... no puc negar que em genera una tendresa difícil d'explicar... La seva veu, com et parla, t'abraça, la seva olor... aquella barreja entre el desodorant afruitat i la suor estiuenca... Sí, ja ho sé! No es podria qualificar d'aroma celestial, però és una flaire única, d'aquelles que records inconfusiblement, que et transporta a records únics, perquè l'essència de cadascú és la suma d'una infinitat d'elements intangibles...

Coi! On m'ha marxat el cap...?! M'allucina com la ment és capaç de perdre's en pensaments, fins i tot en moments com aquest! Com si no fos prou gros el que estic fent ara.... No m'entero del que diu la gent al meu voltant, i el Paco ja fa estona que només remuga, es caga en Déu i sa mare, i jo no sé com ajudar-lo... No m'he encaixat bé amb la companya de darrere i ja he entrat desplaçada... hòstia! I a més tot el pes ve cap a la meua banda...! Tot el meu voltant és un batibull. A mi qui cony em mana fote'm aquí, amb la nul·la capacitat que tinc per asserenar-me quan em poso nerviosa...? Qualsevol diria que era una qüestió d'orgull, com si hagués de demostrar-me a mi o a algú que era capaç de fer-ho... No entenc per què les persones tendim a embolicar-nos la vida... És que algú em donarà un refotut pin al mèrit? Sembla que ho faci per alimentar el meu ego i dir: «Sí, mira que xula que soc i que guai del Paraguai, que estic molt forta i ho aguanto tot!». Em faig pena a mi mateixa... Entre tant de rebombori (acústic i mental) aconsegueixo sentir el Pere, que des de fora de la pinya, diu «dosos col·locats, arriba l'aixecador a l'alçada de quintes...!» i maleixo tots els sants coneguts i desconeguts perquè veig que encara en tenim per uns segons abans de fer l'aleta... i no serà que estava esperant aquest moment des de fa temps...!

Recordo el primer dia com si fos ara mateix. Estava desmotivada amb la vida. Havia deixat l'esquí mesos abans, ja que el govern i totes les institucions de merda deien que no hi havia un duro per nosaltres, i que era impossible que seguíssim becats. Em va cardar tant que suposo que en aquell peri-

L'estimo, al Paco. Com només es pot estimar un amic amb qui has estat a galeres tantes vegades, i t'has encoratjat mútuament en els mals moments, i t'hi has abraçat d'alegria quan has aconseguit la proesa desitjada

ple vaig perdre una mica la fe en el món, com si la vida hagués perdut part del seu sentit. De què carai serveix esforçar-te, si aquesta és la recompensa que en treus...? Els meus pares, amics, entorn... em van dir que no podia quedar-me parada. Que sí, que jo era una persona molt vital, que havia anat superant obstacles a la vida gràcies a la meua capacitat de reinventar-me, de provar-me sempre a mi mateixa... I què collons sabran tots ells de mi, del que em passa pel cap, del que sento...?! Farta de frases superficials i moralistes... *Zapatero, a tus zapatos*, que diuen en castellà. La gent per què es creu amb la potestat d'opinar sobre tu? Què et convé? Què et passa? Prou! Em rebenta... La Marta és una experta en això. «Que sí, vine! Que t'agradarà! Ho has de provar, és únic!... Que no t'amoïnis, que tothom és benvingut!... No, dona! No hi ha cap limitació! És la gràcia d'aquesta activitat: tothom és vàlid!». Malgrat que em fes ràbia reconèixer-ho, per un cop, tenia raó.

Vaig arribar cap a quarts de nou i sí, no us enganyaré: de morros i amb ganes d'acontertar-la a ella. «Ho veus? Ja ho he provat! Fi de la història». Recordo que em van atendre en Jordi i la Cati; em van fer la rebuda, que si funcionaven així, que en aquell espai assajaven allò, que si naps, que si cols... Amb una simpatia exagerada que a mi em feia una mica d'allèrgia. Fins i tot amb una mica de condescendència. La Marta em va dir que el Jordi era així, i que tan guapa com soc jo, doncs que no se'n podia estar

de flirtejar una mica i ser un plom. Jo, què vols que et digui, a mi què m'expliques, no m'agrada que em tractin així. Fins aquell moment tot anava pel pedregar i se'm generava una indiferència bastant gran amb tot el que feien aquella gent allí. I de cop, de la mateixa manera amb què es capgira un mitjó, tot va canviar. Estàvem fent una pinya, no em feu dir de quin castell, i jo era al final del cercle de persones empenyent de braços maldestrament al paio que tenia davant. I de cop em diu: «Ei, tu! Més pit!» Què? Què coi m'expliques? Ja *apreto*, ja *apreto*! Com si m'hi anés la vida, empenyent els seus omòplats no sé per què, carai! Es desmunta el castell, es gira i em diu, amb aquella gratitud sincera però que no entens que ho faci un desconegut: «Hosti, *merci*! Estava venut...!». I jo penso... però de què em parla? Serà que realment estava fent alguna cosa de profit...?

I sí, cony, es veu que sí que estava fent alguna cosa útil... transmetre tota la meua força, per poder construir allò. M'imbueixo d'aquest pensament creuat, fugaç, que no sé per què m'ha vingut del primer dia, i necessito (desitjo!) transmetre-li al Paco. «Va, tio, fort! Que en res estarà carregat! Tu pots!» Ell a penes fa un gemec, que jo interpreto com un acte d'assentiment, i se m'escapa un somriure, malgrat tota la tralla de quilos que duem a sobre. Quin tio, el Paco! Serà que no he viscut moments amb ell aquests dos anys! Encara em pixo de riure amb aquella vegada que, el tio plantat allí fent de baix, va esternudar sense voler, i l'agulla, el que té cara amb cara, li va dir de tot. O la primera vegada que vaig assajar amb ell, espatlla amb espatlla, un castell amb el pilar al mig. Abans d'entrar, el figura em diu: «Agafa aire, que bona falta et farà...» i jo atònita, pensant si podia existir alguna cosa més soferta que fer de crossa. Doncs sí! Fer aquesta mateixa posició, però que de regal t'estampin una espatlla al pòmul, supera totes les expectatives! L'estimo, al Paco. Com només es pot estimar un amic amb qui has estat a galeres tantes vegades, i t'has encoratjat mútuament en els mals moments, i t'hi has abraçat d'alegria quan has aconseguit la proesa desitjada.

Però ara el repte és desconegut, no ens hi hem enfrontat mai, a un 4d8! És el primer cop que l'intentem... No sé si realment estem preparats... Des que vaig entrar a la colla que tothom parlava del mateix: del castell de vuit pisos, el carro gros anhelat. Tants assajos al darrere, dies en què l'has somiat, i ara que per fi hi som (fent-lo!), em trobo ofegada, torta, em falten les forces... És clar

que quan havia visualitzat el moment en el meu cap, no era així. M'imaginava pletòrica, feliç... sento que diuen que l'aixecador s'està col·locant... Què cony! Sí que soc feliç, estic encesa, emocionada, som a les portes de l'èxit, tres segons i tindrem aleta...! I per un instant, m'assalten els dubtes, les pors. Fallarem, no ens en sortirem. M'affloren les inseguretats, arrossegades durant anys i panys, i veig que no podrà ser, que el conte a la vida real mai és perfecte, que a mi no em passen aquestes coses... No, no i no! Aquest cop no! No vull caure en una espiral negativista, i menys ara que soc a les portes de viure un moment irreplicable! Ja sento les gralles fent la refilada prèvia a l'aleta... Un segon... i sí! Carregat! Imagino com deu ser, des de fora de la pinya, tot el castell sencer, d'una altura que mai havíem fet. Penso en la Núria, l'enxaneta, mai s'havia enfilat tan amunt. Deu estar sorpresa? S'ho imaginava tan alt? Tanco els ulls, encara que igualment no veig res, i me l'imagino lliscant ja per la cama del dos obert, fent el canvi de pis, a l'alçada de quintes, i penso de cop en la Marta, que és allí a dalt, a l'alçada de quarts, i en com li arribo a agrair que m'hagués ficat en aquesta banda de bojós... Ella és amor.

La Marta és una d'aquelles persones que per a ella tot és de color de roses. Al mal temps, bona cara! Jo, perdoneu, no sé què dir-vos... he de dir que em feia ràbia, sempre segura i valenta, amb un somriure encomanadís. Diuen els psicòlegs que quan una persona et genera certa aversió, potser el problema rau en el fet que aquell individu traspua certes coses que et manquen a tu, que desitges, que moralment detestes, però passionalment anheles. Em fa vergonya dir-ho, però en aquest cas era totalment així. Aquella nit del viatge de final de curs del Batxillerat ho va destapar tot... Amb la selectivitat ja acabada, ens en vam anar totes les companyes de classe a fer una ruta per Menorca. La bona vida! Platja al matí, partideta de cartes i cerveses a la tarda, i festa a la nit. Un dia de la marmota permanent durant una setmana, què més vols demanar? I sí, estant a Maó, penúltim dia, des de la platja vivint la posta de Sol, les meves companyes es desfeien pel moment més bonic de la jornada. I a mi em va aflorar la ràbia, aquella que em neix del fons de les entranyes, que no respon al sentit comú, que és pueril i irreflexiva, però que em domina en els mals moments. Em vaig passar la vesprada i la nit de morros, bevent i al meu món, sense parlar quasi amb ningú. Quan per fi ja ens retiràvem a dormir, la Marta, revessant una confiança que no ens teníem, em diu: «Què et passa cuca? Per què estàs tan apagada...?». I a tu què cony t'importa, collons! «No ploris, o sí! Fes-ho! Però parla, buida el cap, que estic aquí per escoltar-te...». Prou, li vaig dir: I com si fos verí, li vaig etzibar que no suportava el seu bonisme, que sempre ho veiés tot bé, que mai tingués un mal moment, que fos exageradament amable amb mi...! La seva resposta, laconica: «Sí, soc així gràcies a persones com tu. M'illumines i m'inspires, i em fas creure en un món bo.»

Ploro... ni me n'he adonat, que m'havien arrencat les llàgrimes. He tornat a ser capaç d'evadir-me de tot dolor físic, i de ser mentalment en dos llocs. La plaça és un bram. Sento l'agulla que diu que ja surten els quints, i ploro encara més. Alegria...? Nostàlgia...? No ho sé! Només sé que ploro des del fons del cor. Els quarts ja són a la pinya i, amb el castell ja descarregat, la massa de gent, perfectament encaixada i tensada fa sols uns segons, s'ha convertit en una orgia d'abraçades i de crits sense control, desmuntant la pinya per la via ràpida. Només puc retenir un garbuix de colors i formes en aquest moment, però sento aquella olor a la meva esquena, que de cop m'abraça. Inconfusible. Barreja de desodorant afruitat i suor estiuenca. Em giro... I faig el que havia desitjat des de fa temps, fer-li un petó al Marc. I sí, me'l correspon, òbviament. Era clar que ho faria! Per què ho dubtava...? Per la por, és clar, aquella que em tenalla tantes vegades... Però aquest cop no. No pas. He fet cas al meu cor, no al meu cap. Li somric i em diu: «Ets preciosa!». Ens abracem, i se m'aguditza, si és que és més possible en el meu cas, el tacte. Notar la seva escalfor, i malgrat la maleïda calor que fa avui, em sembla balsàmica, única i efímera.

Aleshores em giro cap a la resta de gent... I veig el que solc veure: formes desdibuixades i colors mal pigmentats. Em fa ràbia. Aquest és un dels moments que desitjaria poder retenir nítidament a la meva memòria... Però, el puto despreniment de retina de sempre no m'ho permet, me l'espatlla com tantes altres vegades. Estic notant que em brolla part d'aquest dolor que em sol turmentar... I de cop (sorprenent-me fins i tot a mi) tant me fa. No m'afecta. Tot el contrari! Quan dormo i tinc somnis, soc capaç de visualitzar plenament, ja que anteriorment sí que tenia molt més desenvolupada la vista. I sí, ho reconec. Havia somiat nítidament en aquest moment. La imatge del castell, la gent celebrant-ho, la il·lusió que se'm generava... Res. Per què vull apellar a imatges difuses de somnis...? Ho estic vivint ara mateix! És encara millor a la realitat que en el món oníric!

<<...>>

Me'n vaig a dormir... ja soc al llit mig despullada per intentar combatre la calor. Igual que ahir, se'ns han tornat a fer les quatre tocadetes... No tenim remei... però avui bé s'ho valia! Encara tinc el gust dels petons del Marc als llavis... Ric, tonta de mi, com si fos una adolescent...

Em giro i, au! L'espatlla em fot un mal...! És curiós com no me n'he adonat fins tres hores després d'acabar l'actuació... Em fot un crec-crec que no m'agrada, però aquest dolor em reconforta; és el bagatge d'una de les millors experiències de la meua vida... M'estic clapant... agafo aire pel nas i noto la pudor que faig de suor, de cervesa, de la plaça... Demà em dutox... Tanco els ulls i em ve el garbuix de colors i formes posterior al castell. Crec que mai havia vist res més bonic. ●

La massa de gent, perfectament encaixada i tensada fa sols uns segons, s'ha convertit en una orgia d'abraçades i de crits sense control, desmuntant la pinya per la via ràpida. Només puc retenir un garbuix de colors i formes en aquest moment

Foto: Xavi Vicente

CASTELLS A BANDA

08.02.2020
Assemblea extraordinària

12.02.2020
Assaig amb Juanma Iturriaga

06.03.2020
Homenatge a les primeres dones castelleres

30.05.2020
Musical Figarot

10.06.2020
Tertúlia 25 anys de gamma extra

18.06.2020
Tast de vins

13.06.2020
Musical Figarot
03.08.2020
Donació de sang

26.08.2020
Musical Figarot
28.08.2020
Bateig casteller

28.08.2020
Descoberta de les fotos del
Toni Bach i el Joan Badell
26.09.2020
Musical Figarot

16.11.2020
10 anys que som Patrimoni
Immaterial de la Humanitat
12.12.2020
Musical Figarot

20.12.2020
Musical Figarot
22.12.2020
Presentació del llibre de
Raül Romeva

05.01.2021
Reis d'Orient a Cal Figarot
16.01.2021
Presentació del llibre de
Jordi Pesarrodonà

Construccions F. **Munné** S.A.
LAVERN - Subirats (Alt Penedès)

OBRA PÚBLICA
OBRA PRIVADA
MOVIMENT DE TERRES

Av. Zona Esportiva, 1-3
08739 Lavern (Subirats)

Tel. 93 899 41 25

Munné

SUPERVERD

LES CRÒNIQUES DE LA CANALLA

DIVERSIÓ MÉS ENLLÀ DELS CASTELLS

MARIA VALL

 @mariavall17

La temporada 2019 va ser un bon any per a la canalla verda. Molts objectius castellers i un grupet de nens i nenes decidits a passar-ho bé fent castells, i fent colla!

No parlarem de les fites castelleres, que ja s'han anat recollint al llarg del butlletí. Aquest espai és per explicar-vos les activitats que vam portar a terme durant la temporada, i que van ajudar a conèixer-nos i enfortir els lligams d'amistat i companyonia tan necessaris a dalt dels castells.

NIT AL FIGAROT

Un cop iniciada la temporada, concretament a l'acabar l'actuació de la Nit dels Xarellos, amb el bon regust de la primera torre de 8 amb folre de l'any, vam organitzar una Nit al Figarot. Vam canviar faixes, cascs i protectors bucals per sacs, màrfeques i pijames, i ja estàvem a punt per encarar les sorpreses que ens deparava la nit! Entre jocs, vam rebre la visita d'un pirata molt saberut, un tal Bach Sparrow, que ens va fer córrer pels cups de sota la nau... i van passar unes quantes anècdotes més que deixarem per a la vostra imaginació... Només deixem constància que tot va acabar bé, és a dir, amb coca i xocolata per esmorzar, tal com l'ocasió mereixia!

A mitjan estiu, enmig de la muntanya russa de pics castellers, necessitàvem escampar una mica la boira. Una excursió pel Tomb d'Agulles de Montserrat va ser ideal! Caminar, tressar i fins i tot grimpar, mentre cantàvem i xerràvem, va ser d'allò més divertit! A l'acabar, dinar de pícnic i banya a la piscina de Collbató. Això sí que va ser refrescant!

S'acostava la Festa Major, i amb ella la Festa Major Petita. No tan sols va ser una oportunitat per a tots els infants penedesencs de ser castellers i castelleres per un dia, sinó que també va representar l'ocasió que una colla forana participés a la Festa Major Petita vilafraquiniana, i actuar a la plaça més castellera. Els nostres invitats van ser la canalla dels Capgrossos de Mataró, amb qui vam compartir un assaig general, les pinyes, el suport, un castell conjunt durant l'actuació, i un dinar de germanor a Cal Figarot. Ens

va agradar molt poder compartir la nostra festa, l'ambient de germanor i amistat va ser la tònica en tot moment.

«MILIONÀRIA» DE COLOR VERD

Quan ja es divisava el final de la temporada, i amb ell el clamorós sopar, la canalla insistia que havien preparat un ball i volien ballar-lo amb tutús verds dalt de l'escenari per a tota la colla. Tot i que al final no quedés gaire lluit, entre atapeïts i vergonyosos... Així que, tornant de l'actuació de Montserrat, vam organitzar una tarda amb «activitat sorpresa». Després de dinar, 35 tutús verds i una càmera ens esperaven a la nau per fer, amb la seva coreografia, un vídeo ben atractiu i divertit. I vam aprofitar l'ocasió per vestir-nos de Rosalia, amb mapes de pinyes de mida de bitllet, per gravar un senyor videoclip de la versió castellera de «Milionària» que la canalla s'havia inventat. Va ser una tarda ben emocionant, i el resultat, espectacular! Ja heu vist els vídeos?

Per acabar l'any tal com es mereixia, es va organitzar una sortida de cap de setmana a Port Aventura. Malgrat el primer dia de vent, que va fer tancar alguna de les principals atraccions, vam passar un bon cap de setmana, en el qual vam repassar totes les anècdotes de la temporada, i vam agafar moltes ganes d'encetar l'any següent.

Com a resum de l'any 2019, l'equip de la canalla destaquem el bon funcionament que hi va haver en tot el conjunt. Infants i famílies van tenir sempre molt bona predisposició a col·laborar i es van implicar amb l'equip i la colla. Per molts anys amb aquest esperit, canalla verda! ●

FORMAR PART D'UNA FAMÍLIA

ALBA ESTEVE

PROJECTE DE PERIODISTA, MONITORA,
VILAFRANQUINA, CASTELLERA, FELIÇ
I MICO

@AlbaEsteve10

En situacions normals, probablement hauria convidat la Berta i la Ivet a beure un Aquarius o una Fanta a la terrassa de Cal Figarot i hauríem parlat de la temporada. La situació de la pandèmia, però, va fer que ens acabéssim trobant en un banc del centre i xerréssim sobre la seva trajectòria a la canalla dels verds.

Us poso en context: la Ivet Rodríguez va entrar a la colla el 2015, quan tenia nou anys, i va estar amb la canalla fins al 2019, en acabar tercer d'ESO. La Berta Bach sempre ha format part dels verds, tot i que va estar amb la canalla la temporada de l'any 2011 i ho va deixar... Anava a assaig, però no es va tornar a enfaixar fins al mateix any que la Ivet, el 2015. Junes han viscut moltes anècdotes amb la canalla, que elles consideren com una família. Parlem de com han viscut la seva trajectòria formant part d'aquest equip.

ALBA ESTEVE: Comencem l'entrevista recordant el primer i últim assaig de la temporada 2020, que també va ser el primer i últim assaig en què la Berta i la Ivet no eren al sector de la canalla fent proves. Jo els pregunto si van trobar a faltar l'espai on havien estat sempre.

BERTA BACH. Va ser estrany, en molts moments no sabíem què fer... estàvem acostumades a fer proves amb la canalla durant tot l'assaig, però en realitat ens va agradar perquè vam

poder interactuar molt més amb tothom de la colla, amb total llibertat, sense haver de demanar permís o avisar si anàvem al lavabo. Sí, sobretot ens va agradar poder parlar amb la gent, per posar-nos al dia i per saber com havien anat les vacances. I fer pinya als castells també va estar bé.

IVET RODRÍGUEZ. Sent canalla també coneixes la gent de la colla, però potser és més de vista i per haver-hi parlat algunes vegades. Ara, entre prova i prova (quan reprenem els assajos) tindrem molt més temps per intercanviar batalletes i així conèixer més gent de la colla.

AE. Parlem de l'últim any que vau viure com a canalla. Va ser intens. Vau encarregar-vos d'organitzar la Festa Major Petita. Com va anar l'experiència?

BB. Ho portàvem el Jan Castany, la Laia Sonet i nosaltres dues, i la veritat és que va ser fàcil perquè ens aveníem molt tots quatre.

IR. Sí, sort d'això, perquè tot i quedar abans d'assaig per preparar les proves, al final sempre acabava sent tot bastant un desastre... Ara entenem els caps de colla... Des que vam portar la Festa Major Petita, valorem més la seva feina (ja ho feiem, eh...), però ara entenc per què tants cops ens renyaven si no érem al lloc a temps.

AE. Quines activitats recordeu, a part d'aquesta, que us haguessin marcat com a canalla? Sobretot d'aquest final d'etapa, teniu algun record a destacar?

IR. Totes les activitats fan que acabem fent colla, però les activitats «extres», encara més.

A les actuacions (sobretot a les importants) es fa molta pinya, molt d'equip... Però el que fa que acabem sent amics són les colònies o les excursions que s'organitzen de més a més. (Ivet Rodríguez)

Podríem ajuntar-nos per edats i jo crec que no ho fem; aprofitem les activitats per conèixer a tothom de la canalla, els grans per cuidar els més petits (Berta Bach)

És cert que a les actuacions (sobretot a les importants) es fa molta pinya, molt d'equip... Però el que fa que acabem sent amics són les colònies o les excursions que s'organitzen de més a més.

BB. Sí, i la predisposició és molt important aquí, també... Podríem ajuntar-nos per edats i jo crec que no ho fem; aprofitem les activitats per conèixer a tothom de la canalla, els grans per cuidar els més petits...

IR. A més, les estones de bus cantant fan que ens cohesionem molt i que als grans ens faci il·lusió veure que podem cuidar els petits... Parlo de coses tan senzilles com anar-los a buscar a la pinya en acabar un castell.

BB. De fet, arran d'aquests viatges en bus dels quals parla la Ivet, i tots els cànctics, va sorgir «La canalla», una versió de la cançó de la Rosalía («La milionària») que posteriorment vam poder gravar amb el Pau Senabre i que es va fer força viral a les xarxes. Mira, això crec que també ens va unir molt. A més, el dia de la gravació vam riure moltíssim.

IR. Això va ser molt guai... Però com a record o moment xulo amb la canalla crec que em quedo amb l'entrada a l'Ajuntament després de descarregar un castell gran, quan tota la canalla està esperant i fa un passadís, o quan fem el nostre crit de guerra abans de pujar a un castell.

BB. El que diu molt és que no fèiem mai el crit abans de pujar a un castell si no hi érem tots, encara que poguéssim. Tots érem i som importants.

AE. Ja veiem que heu creat una gran amistat entre vosaltres, però... i amb la canalla d'altres colles? Si heu fet amics i amigues, com ha sorgit?

BB. Jo el que he vist molt és que ha fet molts amics i amigues la canalla que puja més i que,

per tant, és més visible als castells... Com que els veuen, els obren per Instagram. Són més populars.

IR. Però també coneixes canalla d'altres colles a intercastellers o en actuacions. Jo he fet amics i amigues coneixent-los en directe i després sí que hem parlat per xarxes socials.

AE. *Respecte al fet de pujar (al tronc)... ser canalla obre portes?*

IR. Totalment! Si entres a la colla sent canalla, t'ensenyen a pujar, estan molt més per tu. Els joves també (amb l'assaig jove), però no és el mateix perquè només és un dia a la setmana. En canvi la canalla assaja els tres dies d'assaig al seu espai, a part dels castells al mig.

BB. Sí, sent canalla treballes molt i tens ganes de millorar, et donen molts recursos i oportunitats, i l'equip de la canalla t'ajuda molt! Jo també crec que sí que és més fàcil pujar al tronc perquè pots practicar molt més.

AE. *El pom de dalt ha de gestionar moltes coses, entre elles les pors. Com es treballa des de la canalla, això?*

BB. Parlant-ne obertament amb l'equip. De fet, sempre hi ha algú a qui tens més confiança... Compartir els sentiments és molt necessari.

IR. Exacte, cal crear un espai en el qual tothom pugui expressar el que sent i normalitzar les pors.

AE. *Finalment... com definiríeu el vostre pas per la canalla amb una paraula?*

BB I IR. Família. Tens molts germans i germanes, gent que t'entén molt perquè sent el mateix que tu, tant felicitat com pors. És un afecte diferent que probablement no es pot comprendre si no el vius o el sents.

Ha estat un plaer compartir una bona estona amb aquest parell de castelleres que són el futur i un exemple de passió en tota regla.

Tens molts germans i germanes, gent que t'entén molt perquè sent el mateix que tu, tant felicitat com pors. És un afecte diferent que probablement no es pot comprendre si no el vius o el sents

SOCA-RELS 2019

Manuel Salvador Balcells i Ortuño

Tot i que encara sembla jove, ja s'acosta a la cinquantena. Les telecomunicacions se li donen força bé, no en va li han robat moltes i moltes hores d'estudi. El seu pare i un dels seus oncles ja havien portat camisa verda i ell se la va posar per primera vegada en una actuació a Navàs, l'any 1981. El recordat Joan Bolet, *Garsa*, va ser qui més va insistir a la seva mare perquè acompanyés el pare als assaigs, però, ves per on, sembla que li va agafar una mica de por. Poc després va ser el Gabi Martínez qui també s'ocuparia d'anar-li menjant el coco, però... tampoc! Res de res, el *cangui* continuava. I no fou fins al 1984 quan li van desaparèixer per fi els temors. I va ser al Concurs de Tarragona d'aquell any -quan la colla va poder completar per primer cop els tres castells de vuit aleshores més bàsics en una mateixa actuació- quan ja va ser dels nostres amb tots els ets i uts. I des de llavors fins avui... De posat més aviat seriós, però molt afable, viu habitualment fora vila, a Barcelona, però no perd pistonada per venir a les actuacions més importants i als assaigs que les precedeixen. ●

Josep Esteve i Martí

La seva capacitat de sofriment no té límits i ha esdevingut imprescindible en les grans construccions castelleres dels darrers anys, tot parant a baixos castells de vuit, de nou i de deu pisos. Va entrar oficialment a la colla l'any 1995, però des d'uns anys abans ja s'havia fet present a les nostres pinyes, a voltes acompanyant el seu pare, bon aficionat i seguidor fidel de les nostres actuacions. Excel·lent persona -com hi ha món!- i tothora ben disposat a donar un bon cop de mà pel que faci falta, ha col·laborat en tasques inherents a l'activitat de la colla sempre que se li ha demanat, especialment amb els companys de l'àrea social. No fa gaire temps que, per llei de vida, gaudeix de la condició de jubilat, però... no pas dels castells, que consti! Va treballar anys i panys al nostre entranyable *barri marítim*, però -això sí!- retornant cada dia al Penedès interior, no fos cas que els Bordegassos vilanovins li fessin «proposicions deshonestes». Des de l'alterós mirador del poble allà on viu, és fàcil d'endevinar que ha pogut copsar les múltiples «cabòries» de la gent que habita més avall. Vingut justament des de les Gunyoles per compartir el sopar de la diada, fou premiada la bona tasca d'un altre casteller de soca-rel que bé que la mereixia. ●

PREMI A LA FIDELITAT CASTELLERA

La Fura

Aquest ja tradicional premi, el 2019 el tenia ben merescut, com ha succeït amb d'altres mitjans de comunicació que l'han precedit, un setmanari de la vila que des de la seva fundació -i ja s'acosta als 2.000 números- ha inclòs en les seves pàgines la puntual informació castellera que tot bon aficionat pot desitjar, actualment i des de fa uns quants anys des de la seva secció «Lo Carro Gros». Va ser declarada millor publicació gratuïta en català del 2015 i ha esdevingut un clàssic de la informació, setmana rere setmana, a casa nostra. ●

SOCA-RELS 2020

Jordi Oller i Recasens i Jaume Grau i Adell

El 2020, a causa de l'anòmala situació pandèmica mundial, els lliuraments dels premis corresponents als castellers de soca-rel i a la fidelitat castellera no es van poder fer en el marc del tradicional sopar de la diada de la colla i van ser el president i el cap de colla -Carles Mata i Sisco Benet- els qui ho van fer personalment, el 14 de novembre, el dia que s'hauria d'haver celebrat el sopar de la colla.

La primera placa de casteller de soca-rel va ser per al Jordi Oller i Recasens, que va entrar a la colla l'any 1987 i ha estat un personatge imprescindible en els peus de molts castells, a més d'indiscutible als folres de les grans construccions de deu pisos. I la segona fou per al Jaume Grau i Adell, casteller des del 1985, a recer d'una nissaga escollida que encapçala l'Àngel pare i completada, de moment, amb els seus dos germans: el Ton i l'Àngel. Va ser casteller de tronc i ara no falla mai al peu, el folre i/o les manilles dels nostres castells. ●

PREMI A LA FIDELITAT CASTELLERA

Denominació d'Origen Penedès

El 2020 la distinció que premia la fidelitat castellera es va atorgar a la Denominació d'Origen Penedès, com a reconeixement al suport incondicional que aquesta entitat del món vitivinícola ha prestat sempre a la colla i amb l'esperança de poder continuar sumant forces i col·laboracions. ●

EN RECORD DE...

Malauradament, la llista dels castellers que ens han deixat en els darrers mesos s'ha fet més llarga que mai. És lògic si tenim en compte que la colla s'ha fet molt gran i que els castellers veterans cada any ho són més. També hi deu haver contribuït el malastruc de la ja llarga pandèmia que ens ha tocat sofrir, a banda de les malalties i els accidents que formen part de la nostra quotidianitat i que, mica en mica, ens van deixant orfes de la presència d'aquells que coneixem i apreciem perquè compartim una mateixa èria comuna: els castells. No sé si aquesta vegada ens n'hauem deixat algun, potser sí, perquè la relació, com ja hem dit, és molt més àmplia del que fóra desitjable. Com és habitual, comprèn tots els decessos que s'han produït des de la publicació del darrer EL FIGAROT fins a l'aparició del present. Ve-te'ls aquí, doncs:

Màrius Vallès i Clusells, Mario

Nascut a les Cabanyes, va viure a Pacs i morí a Vilafranca, el 8 de desembre del 2019, quan tenia 87 anys. Era un dels castellers de més edat de la colla, que fins fa pocs anys encara estava en actiu. Havia participat al cordó de moltes de les nostres pinyes i va iniciar una nissaga castellera que ha perdurat amb el seu fill, un altre Mario, la seva filla Carme i els nets, Faust, Ricard i Marc, sobretot el primer d'aquests tres, que ha format part de les alineacions de molts castells de vuit i de nou pisos i també de la torre de 9 i el pilar de 8, ambdós emmanillats. El pare d'aquest, el malaguanyat i recordat Faust Sánchez, també va ser casteller i ens va deixar prematurament, víctima d'un fatal accident de trànsit, l'any 2000. ●

Josep Ferret i Julià

No va ser pròpiament un casteller vilafranquí, tot i que va servir sempre, sobretot de més jove, una gran afició als castells, que va saber transmetre als seus fills, sobretot al Miquel. Un dels seus besavis, Josep Batlle i Fontanals, era conegut com l'hereu Batllet, un dels castellers vilafranquins llegendaris del segle XIX que pujaven als castells dels Xiquets de Valls. Si incloem Josep Ferret en aquest recull és pel fet d'haver acompanyat, com a graller, algunes de les primerenques actuacions de la colla, quan el color verd ja n'era el distintiu, juntament amb Lluís Giménez i Ton Rubires (grallers) i Pere Bayer (timbaler). Nascut a Vilafranca, l'any 1938, va morir també a la vila, a causa d'una malaltia irreversible, el 6 d'abril, als 82 anys. ●

Enric Pallarès i Mestres

La mort li ocorregué el dia 4 d'abril del 2020, als 81 anys. Havia nascut a Vilafranca, el 1938, i dels set germans de la seva nissaga, quatre van ser castellers: Ricard, Manel, Jordi i Enric. Ell era el més petit i fou un dels enxanetes de la primera època de la colla, quan les camises eren de color rosat, tot i que no va assolir el nivell d'alguns dels que van coincidir-hi, com ara els Josep Sala, Ramonet, Giménall, Garcel·ló..., ni va tenir tampoc gaire continuïtat. ●

Lluís Hill i López, l'Hill Petit

Un dels millors terços -i també segon- dels nostres primers castells de 8. Havia format part de tot l'estol casteller vilafranquí que havia col·laborat amb els Nens del Vendrell als anys 50 i 60. La nostra colla li va donar tot el seu suport arran de l'accident que patí, el 1980, víctima d'una brutal agressió a mans d'un individu d'Ordal que li propinà un cop de destrat. Encara va fer castells de color verd el 1981, però l'any següent -juntament amb el seu germà Fèlix i Joan Sol- ens va deixar per fundar la segona colla de casa nostra, els Xicots de Vilafranca. Fill de pare casteller, dos dels seus fills, el Lluís i l'Eloi, també van formar als nostres rengles en l'època verda del pare. Va morir el 10 d'abril, a Vilafranca, on havia nascut; per Sant Jordi hauria complert 80 anys. ●

Josep Milà I Atset, *Parent*

El més veterà de tots, ja que comptava 98 anys el 16 d'abril quan va morir, també a Vilafranca. Ell i el seu germà Cosme -«els Parents»-, pagesos tots dos i vilafranquins de naixença, van fer d'agulla durant tota la seva etapa de castellers, sovint col·laborant amb els Xiquets de Valls, per allà els anys 50 i 60, en els seus inicis a la nostra colla. El gran, en Josep, ja va formar part del grup d'aficionats locals que van debutar, el 14 de setembre del 1948, a Sant Cugat Sesgarrigues, tot donant vida als Castellers de Vilafranca. Muntanyenc, alpinista i catalanista empe-

dreït, havia pertangut a diverses entitats excursionistes de casa nostra -cal destacar que amb 70 anys a l'esquena encara va pujar al Kilimanjaro (Tanzània), la muntanya més alta de l'Àfrica, l'any 1991, i que abans ho havia fet al Mont Blanc, als Alps francesos, el 1961, entre d'altres fites importants- i afegirem que ha estat reconeguda la seva trajectòria arreu del nostre país. Va ser guardonat amb la distinció de «Millor esportista vilafranquí», aquell mateix any 1961 i, més recentment, li fou dedicat el documental biogràfic «Milà, resistència a la muntanya», estrenat el 2017. ●

Josep Sala i Mañé

Nascut a Vilafranca el 1938, va ser un dels primers enxanetes de la colla, coronant castells de set i, més tard, successivament, casteller de tronc (a diversos pisos), pujant amb el seu pare, Ramon -segon cap de colla vilafranquí- i el seu germà, també de nom Ramon. El 1969, juntament amb Nicolau Barquet, qui en algunes ocasions també havia fet castells amb nosaltres- va fundar l'actual colla dels Castellers de Barcelona, de la qual esdevingué el primer cap de colla i un dels elements més destacats. També n'ha estat un bon puntal el seu fill Josep. Molt compromès socialment i políticament amb el seu entorn, a la IX Nit de Castells, l'any 2015, va rebre un premi a la seva trajectòria casteller. Afectat per una greu malaltia en els darrers anys, que li dificultava la parla, morí a Vilafranca, víctima de la Covid-19, el 20 d'abril, a l'edat de 82 anys. ●

Manel Piñol i Miralles

Als anys 60 i 70 va tenir molt protagonisme a les nostres pinyes com a primeres mans i, sobretot, d'agulla, però va anar a viure a Sabadell i es desvinculà de la colla; no així dels castells, puix que formà ens els rengles dels «Saballuts» -nom castís dels Castellers de Sabadell- arran de la creació d'aquesta colla l'any 1994. Per aquest motiu va continuar portant la camisa de color verd, tot i que amb un to més fosc. En el seguici de la nostra Festa Major havia fet gairebé tots els papers de l'auca, ja que, segons expliquen els seus nebots, havia ballat els nans, les cotonines, els cercolets, els panderos, els figuetaires i, de més gran, el Drac, tot compaginant així el foc amb els castells. Havia nascut a Vilafranca, per Sant Joan del 1943, i va morir a Sabadell, quan només li faltava un mes per complir els 78 anys. ●

Jordi Del Valle i Sàbat

Nascut a Barcelona, el 1972, amb arrels a Puigdàlber, va entrar a la colla l'any 2012, de la mà d'un altre casteller puigdalbenc, en Joan Marquès, *Mingo*, i hi romangué un parell o tres d'anys. Va morir a Vilafranca, el 31 de maig, als 48 anys. ●

Jordi Figueras i Roma, Roma

El dilluns 6 de juliol moria -víctima del fatal accident que sobrevingué a l'helicòpter de l'empresa per a la qual treballava i que s'estavellà quan sobrevolava el terme de la Vansa i Fórnols, a la comarca de l'Alt Urgell- aquest company vilafranquí de 30 anys que, a més de casteller ocasional -havia començat a la colla l'any 2010-, va ser membre del Ball de Diables, també dels cercolets, i amatent als compromisos adquirits envers altres entitats de la vila, tot fent els honors a un dels seus lemes preferits: «Que mai et falti de res». Va destacar especialment la feina feta com a monitor del Grup d'Esplai Parroquial. El dimecres 15 del mateix mes de juliol va rebre un comiat multitudinari al parc vilafranquí de l'1 d'Octubre ●

Miquel Benito i Pajares

Un altre bon company i amic que ens va deixar malauradament i prematura amb molta vida encara pel davant, als 54 anys, i víctima, en bona part, d'una llarga i cruel malaltia que va suportar amb coratge i entesa. Músic més que no pas casteller, tot i que havia vestit la camisa verda en algunes oportunitats molt puntuals, era compositor, professor, director, sonador... i excel·lí com a fundador de la coral femenina Xamusia; i també, amb la gralla, com a membre de l'acreditada colla de grallers Els Vernets, acompanyant la colla manta vegades. Nascut a Vilafranca, l'any 1966, va morir a l'hospital de Bellvitge de l'Hospitalet de Llobregat, el 12 de juliol. També passats uns dies del seu dèces, amics i coneguts li vam retre un emotiu homenatge en aquell indret esmentat que hi ha sobre la via del tren, on ni la música ni les paraules d'agraïment no podien faltar. ●

Joaquim Canton i Luque

Vet aquí un casteller pràcticament desconegut per a la majoria dels que avui dia integren la colla, però que va tenir un cert protagonisme en els anys 50 i 60, sobretot quan feia castells de set i pilars de 5. També eren castellers el seu pare i els germans, Bernabé i Manuel, tots tres cosins d'en Francesc Moreno, *Melilla* i, com ell, nascuts a la ciutat magribina, sota sobirania espanyola. Segons que explica el nostre Melilla, quan ell va entrar a la colla els cosins ja hi eren. Dissortadament, el 23 de juny del 1989, el Joaquim va patir un accident laboral que el va deixar paraplègic, però no va perdre mai l'afició, ja que moltes vegades l'havíem vist seguint els castells assegut en la seva inevitable cadira de rodes. Va morir a Vilafranca, amb 73 anys, el dia 8 de juliol. ●

Esteve Vives i Martí

Vet aquí un altre il·lustre veterà que ens va deixar en aquest any atípic per als castells. Tot i que va participar en la primera sortida a Sant Cugat Sesgarrigues (14-IX-1948), a causa de la seva activitat professional -era carnisser d'ofici- no es va poder integrar plenament a la colla fins cap al tombant del segle passat, tot coincidint pràcticament amb la seva jubilació. Així i tot, fou un aficionat i seguidor de pedra picada i la colla va voler distingir-lo amb la concessió del primer premi a la Fidelitat Castellera, que li fou lliurat en el decurs del sopar de la diada de la colla del 2004. Va viure els seus darrers anys en una casa de la plaça de Sant Joan, al racó del Coro, l'indret on els castellers havíem assajat un munt d'anys. ●

Núria Closas i Bages

Una altra mort ben sentida la d'aquesta barcelonina de naixement, que tenia arrels a Pontons i que ens va deixar el 18 d'octubre, també a la ciutat comtal, amb 55 anys. Va entrar a la colla l'any 2012 i havia participat activament i generosa en diverses tasques de la nostra àrea social. El seu fill, Marc Bertran, li segueix l'estela castellera. ●

Xavier Udina i Aguilar, Vié

Havia nascut així mateix a la nostra vila i va passar uns pocs anys per la colla en plena joventut, fins i tot va arribar a pujar al 4 de 8. Afectat d'alguns trastorns metabòlics, amb dèficit circulatori, la mort se l'endugué també massa aviat, als 52 anys, el 16 de setembre, a l'Hospitalet de Llobregat, quan havia estat ingressat al ja esmentat hospital de Bellvitge. ●

Josep Maria Mateu i Ollé

Un altre dels castellers veterans que s'ha mantingut al peu del canó fins al darrer moment. Entrà a la colla el 1962 i l'acompanyà uns anys el seu germà, Joan. Bregat en mil i una batalles, destacà sobretot com a pilaner i torraire, tot i que participà en molts altres castells. Es dona la paradoxa que va pujar a quarts en el primer 3 de 9 amb folre de la colla, el 31 d'agost del 1987, sense haver fet mai el 3 de 8 a terços; sí que l'havia descarregat, però a quarts -va pujar precisament en el primer, per Sant Fèlix del 1974- i també havia fet unes quantes de torres de 8 amb folre -fou un dels quarts de la primera carregada, el 12 d'octubre del 1973, i també de la primera descarregada, el 17 de novembre del 1974-, i també va poder completar el 4

de 9 folrat, la seva fita màxima. Va néixer als afores de Vilafranca, a tocar del Molí d'en Rovira, i va estar vinculat durant tota la vida al món esportiu vilafranquí, com a jugador de basquetbol (àdhuc va ser-ne entrenador) i preparador físic de diversos equips de la vila i comarca. Administrador de la Festa Major del 1980, també s'implicà en les tasques pròpies de l'Associació de Veïns del Molí d'en Rovira, el barri on vivia. Va rebre la distinció de casteller de soca-rel el 1992. Els últims anys va poder anar trampejant una punyent malaltia, de la qual fins i tot semblava que podria sortir-se'n, fins que de sobte una mort inesperada li sobrevingué a casa seva, el 23 de novembre, quan comptava 77 anys d'edat. ●

Per a la seva tranquil·litat i la de la seva família,
contracti en vida el seu propi servei funerari.

mivoluntad és un servei d'ÀLTIMA amb el qual podrà deixar totalment planificat, i fins i tot pagat, el seu propi servei funerari.
Amb la més absoluta confiança, tranquil·litat i seguretat.

mivoluntad és un servei dirigit a persones majors de 70 anys.

Per a més informació o aclariments, truqui'ns o consulti el nostre web.

mivoluntad
ÀLTIMA

900 230 238
mivoluntad.es

Albert Monera i Pou

Barceloní de naixement, va morir a la nostra vila el 5 de desembre, als 61 anys, i després d'una llarga i colpidora malaltia que li impossibilità de mantenir-se més anys en actiu com a casteller. Va ingressar a la colla, juntament amb la seva esposa, Conxita Martínez, l'any 1992, i els seus dos fills, Miquel i Mònica, també en van formar part. Casteller del cordó, va fer d'agulla en alguns moments puntuals i col·laborà també en les tasques pròpies de l'àrea social. ●

Magí Agulló i Capó

Un altre dels castellers veterans, dels que feien colla, i que va haver de deixar-la per causes alienes a la seva voluntat; el seu fill, Jordi Agulló i Gil, també havia dut la camisa verda. En Magí havia nascut, el 1936, al Mas d'en Boixos, de Pacs del Penedès. Va entrar a la colla l'any 1984 i conta la seva esposa que ell li havia dit en alguna ocasió que tingués sempre a punt la roba de casteller, que un dia o altre tornaria. Dissortadament no ha pogut ser; el seu cor va dir prou i ens va deixar, amb 84 anys, a Vilafranca, la vigília del Nadal passat. ●

Ricard Pallarès i Mestres, *l'encantador de serpents*

Un més dels nostres castellers veterans i membre de la primera fornada de la colla -juntament amb tres dels seus germans, ja esmentats- puix que s'hi involucrà el mateix any de la seva fundació, el 1948, i pujà a terços en alguns dels nostres primerencs castells de set, de color rosat, el 1949. Continuà força anys amb les camises verdes -i també hi portà el seu fill Ricard- fins que se n'apartà uns quants més per fer tasques organitzatives en el si de la Penya Barcelonista local. Retornat al grup, se li lliurà la placa de casteller de soca-rel el 2008. Fill de Vilafranca, on havia nascut feia 92 anys, va viure els mesos finals en una residència de Roda de Berà, abans que fos traslladat a l'hospital de Santa Tecla de Tarragona, on va morir el 14 de desembre. ●

Ferran Pla i López

Nascut a Barcelona, l'any 1945, va aterrar al Penedès a redós de la seva professió com a empleat d'una entitat bancària catalana. Casteller del cordó i bon aficionat, va entrar a la colla —juntament amb la seva esposa, Carme Parra— el 1996 i va haver de deixar-la a contracor, vint anys més tard, afectat d'una dolença cardíaca. Va passar uns darrers mesos de la seva vida al Centre Sociosanitari Ricard Fortuny, de Vilafranca, fins que, a causa de la covid-19, fou derivat a l'hospital Sant Camil de Sant Pere de Ribes, on morí el 15 de desembre, als 75 anys d'edat. ●

Per acabar i sense apartar-nos del mateix context, voldríem afegir encara dues necrològiques més, esdevingudes l'any 2019 i que no vam poder incloure en l'última relació. La primera correspon al vilafranquí **Telm Huguet i Saumell**, que va portar camisa verda durant unes quantes sortides, quan al tombant dels anys 80 i 90 s'integraren a la colla diversos elements provinents del Ball de l'Àliga de la nostra Festa Major. Molt aficionat a l'escalada, tenia 63 anys i havia estat ingressat diverses vegades a Barcelona, on traspasà finalment el 27 de setembre. L'altra fa referència a un altre vilafranquí de soca-rel, en **Miquel Bricollé i Urpina**, que va morir a la nostra vila uns pocs dies després, el 9 d'octubre, amb 92 anys. Havia participat en la primera sortida de la colla a Sant Cugat Sesgarrigues, ja que era company de feina -i, més tard, cunyat- d'un altre casteller il·lustre: en Joan Soler, *Pells*. Ambdós havien jugat a hoquei damunt patins a l'equip del Casal. ●

Tots els esports
en general, siguin
individuals o siguin
collectius, m'han
aportat solidaritat amb
els companys i empatia

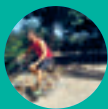
LAIALIS

L'ALTRA CARA DELS CASTELLS

DÍDAC

FAIG MOLTES COSES I SEGURAMENT CAP DE BÉ, PERÒ GAUDEIXO DE LA VIDA. PROFE, VERD I ESPORT PER RESUMIR

@quintoAZU

DÍDAC. *Ets una persona molt esportista. Quines disciplines practiques actualment? Hi ha algun altre esport que hagis fet anteriorment?*

LAIALIS. Actualment practico el taekwondo i el hapkido, però anteriorment havia fet gimnàstica artística i també natació. Vaig provar durant molt poc temps altres disciplines com ara l'atletisme i l'hoquei patins, però aquests últims no tan de debò com els altres. I de tant en tant surto a córrer amb la meua mare (però això és més un *hobby*), ja que em va bé per als altres esports que practico. Es guanya molta resistència. La gimnàstica i la natació, esporàdicament els practico de manera autònoma, o de vegades, en el cas de la gimnàstica, vaig a fer algun entrenament (molt de tant en tant, quan tinc temps).

D. *T'hauria agradat fer-ne algun altre? Per què?*

LL. A mi personalment m'encanten els esports, i per tant m'agradaria provar-los tots, almenys una vegada. Però no he tingut el desig de practicar-ne un dels que mai hagi provat, si no, suposo que ho hauria fet.

D. *Fer esport requereix molta dedicació. Com és una setmana en aquest aspecte? (sense tenir en compte la pandèmia, eh!)*

LL. És cert que l'esport requereix molta dedicació, però personalment crec que, un cop t'hi acostumes, ja està. També crec que el fet de fer-ho des de petita hi té molt a veure, ja que és com una rutina que has anat incorporant en el teu dia a dia. I per molt que la gent digui que dediques massa temps a l'esport, a tu no se't fa tan estrany com a ells. Actualment, però, estudio batxillerat i ho estic notant molt, i per això he hagut de renunciar a algunes hores d'esport per dedicar-me més als estudis (que és al que dono prioritat). Però és això: practicar esports des

de petita m'ha facilitat saber-me organitzar el millor possible, i aprofitar al màxim les estones lliures... i no em sembla tan estrany això de fer moltes hores d'esport.

D. *Què t'agrada més, entrenar o competir?*

LL. Depenent de l'esport. Per exemple, en el taekwondo, que actualment és l'esport en què estic més endinsada, m'agraden molt les dues coses: m'ho passo molt bé entrenant i m'encanta estar amb els meus companys i companyes ja que hi ha molta afinitat entre nosaltres. Al cap i a la fi, per molt que creguis que ho saps tot, cada dia acabes aprenent una cosa nova (per això m'agrada tant aquest esport). I competir també m'agrada molt, tot i que assumeixes tota la responsabilitat perquè depens de tu mateixa; a la mínima que falles, ja estàs eliminada i no passes a la ronda següent. En aquest esport hi ha molta precisió i, per tant, hi passes molts nervis. Però és cert que m'agrada molt competir perquè duus a terme tot el que has entrenat i, d'alguna manera o altra, t'acabes adonant de la millora que has fet i també treballes aspectes que a l'hora d'entrenar no pots treballar com ara la pressió i la càrrega de responsabilitat que he dit abans, i els has de saber gestionar. Per tant m'agraden les dues coses ja que cadascuna té punts positius i negatius.

D. *Com gestiones els nervis a les competicions? Depèn de l'esport en què competeixes?*

LL. En el meu cas, em poso molt nerviosa en les competicions, tot i que és cert que depèn molt de l'esport en què competeixes. En el meu cas, a taekwondo, quan em toca competir, intento no fixar-me en com ho fan els altres, i només penso en allò que haig de fer jo. D'alguna manera aquesta tàctica fa que no em senti ni inferior ni superior als altres competidors i, per tant, duc a terme el que he practicat, independentment de com ho facin les altres persones.

D. *Què creus que t'ha aportat practicar esport a la vida?*

LL. Moltíssimes coses. A mi la majoria de coses que m'ha aportat l'esport són positives. El taekwondo, per exemple, m'ha donat moltíssima disciplina i educació, cosa que he anat veient al llarg dels anys; la gimnàstica també m'ha aportat moltes coses, entre les quals destaco la concentració i la visualització. I tots els esports en general, siguin individuals o siguin col·lectius, m'han aportat solidaritat amb els companys i empatia, encara que sembli mentida que els esports et puguin arribar a inculcar aquests valors. I òbviament m'han proporcionat una vida més sana i sobretot, com he dit abans, m'han ajudat molt en el fet de saber-me organitzar i gestionar de la millor manera les estones lliures. Tots aquests aspectes m'han servit molt i també els aplico durant el meu dia a dia, no només en l'àmbit de l'esport.

D. *Quin és el millor record que tens en una competició?*

LL. De bons records, en tinc molts, però el millor que em pot passar, independentment de la posició en què quedi, és estar satisfeta del que he fet, tenir la sensació que tot l'esforç que hi he dedicat ha valgut la pena. De tota manera, si n'haig de triar un, és quan, juntament amb les meves companyes (en la modalitat de trio), vam quedar campiones d'Espanya a Marina d'Or. En general, les millors competicions en què he participat són les que he fet fora de Catalunya, ja que coneixes molta gent nova i el nivell és més alt, i també perquè, en la mesura que pots, fas una mica de turisme i coneixes lloc nous (m'agrada molt viatjar).

D. *Has tingut mai alguna lesió important? Què ha sigut el que t'ha costat més recuperar?*

LL. D'important, no n'he tingut cap. He patit lesions musculars, ruptures fibriars (sobretot als isquiotibials), cosa molt comuna en els esports que practico. Per molt perillós que sembli el taekwondo, en realitat és molt segur. A l'hora de fer combat sempre anem protegits. De vegades t'emportes algun cop, però, com en tots els esports de contacte, això és molt normal.●

la xarxa
comunicació local